

Vård- och omsorgsnämnden

Tid och plats: Vård- och omsorgsnämnden kallas till sammanträde 2025-11-27 kl. 09.00 i kommunhuset, rum Hävringe 293

Katarina Berg
OrdförandeAxel Karlsson
Sekreterare

Nr	Ärendemening	Sidnr.
1	Information/Rapporter <ul style="list-style-type: none">Förmiddag: workshop målstyrning och roller/internkontrollFörmiddag: Förvaltningschefens rapport	
2	Budgetuppföljning 2025	2
3	Nämndens plan och budget 2026	13
4	Uppföljning internkontrollplan 2025	22
5	Sammanträdesdagar 2026	34
6	Remiss avseende övergripande nyckeltal för Oxelösunds kommuns nationella minoritetsarbete	35
7	Revidering av riktlinjer för ekonomiskt bistånd	46
8	Revidering av riktlinjer för bistånd till boende	97
9	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)	113
10	Delgivningar	115
11	Redovisning av delegationsbeslut	*)
12	Balanslista VON 2025	127

*) Handlingar delas ut under sammanträdet

Datum
2025-11-17

Dnr
VON.2025.4

OXL2
621
v 1.0
2007-
03-13

Vård- och omsorgsförvaltningen
Lena Lundin
0155-385 04

Vård- och omsorgsnämnden

Budgetuppföljning 2025

1. Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Uppföljning per oktober godkänns.

2. Sammanfattning

Ekonomisk uppföljning

Verksamheten i Vård- och omsorgsnämnden (VON) bedrivs genom Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF).

Resultatutfallet för Vård- och omsorgsförvaltningen ackumulerat per den 31 oktober uppgår till -1,4 mkr. Resultatprognosen för helåret uppgår till 1,5 mkr. Bidragsintäkterna väntas öka i förhållande till budget där flera olika bidragstyper ansökts och erhållits för 2025. Dessa bidrag väntas delvis också kunna kompensera för fördyrande kostnader inom de aktuella verksamheterna. Vid tillfället när budgeten läggs är sådana bidragsformer inte sällan okända eller ännu ej definitivt beslutade, varför en positiv resultat effekt i förhållande till budget kan vara möjlig under året. Av erhållna bidrag kan bland annat nämnas, Äldreomsorgslyftet, Säkerställa god vård om äldre, Förebyggande socialtjänst, God och nära vård, Subvention för placeringar inom barn och ungdomsvården, Förebygga brottslighet samt Stärka socialtjänstens beredskap.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Förvaltningen bedömer att samtliga nämndmålen kommer uppnås. I något fall har prognosen reviderats till "God måluppfyllelse" i stället för den vid delåret prognostiserade måluppfyllelsen "Mycket god måluppfyllelse".

Samtliga aktiviteter kopplade till nämndmålen bedöms vara genomförda vid årets slut.

Beslutsunderlag

Rapport uppföljning VON per april 2025.

Katarina Haddon
Förvaltningschef

Vård- och omsorgsnämnden

Uppföljning per oktober 2025

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Bakgrund.....	3
Förvaltningsberättelse.....	3
Händelser av väsentlig betydelse.....	3
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	3
Uppföljning av nämndernas driftredovisning.....	6
Helårsprognos per verksamhet.....	6
Helårsprognos per kontogrupp.....	7
Risker.....	8
Investeringsredovisning.....	10

Inledning

Bakgrund

Uppföljningen per oktober består dels av en ekonomisk uppföljning samt avvikelserapportering av gjorda målprognoser vid delårsuppföljning.

Förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse

Händelser och avvikelser under september och oktober som haft väsentlig påverkan inom nämnd, förvaltningen och/eller på verksamhet;

- Måndagen den 6 oktober havererade vattenledningen in till Oxelösund. Förvaltningen behövde då fördela om resurser för att säkerställa en god vattenkvalitet för alla brukare som är beroende av våra insatser. Detta krävde ett uthålligt arbete av personalen och fortsatte under en veckas tid innan alla prover var godkända och vattnet kunde användas som vanligt.
- Krigsorganisation. Under oktober har intervjuer med samtliga chefer samt en workshop ägt rum med stöd av erhållna bidragsmedel. Målet är att ta fram en plan för att kunna upprätthålla förvaltningens nödvändiga och samhällsviktiga verksamhet även under en krigs- eller krissituation.
- Invigning av Vänskapsbänken den 10 oktober, på Världsdagen för psykisk hälsa. Vänskapsbänkar finns idag över hela världen och ska uppmuntra och bjuda in till samtal för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering. På bänken finns en QR-kod som hänvisar till kommunens hemsida med mer information.
- Fritidsaktiviteter för mellanstadieelever. Under hösten görs en satsning av ungdomsstödjare tillsammans med fritidsgårdens personal och flera av kommunens föreningar för att få fler barn och unga aktiva i en förening. En kväll i veckan får eleverna chansen att prova på olika aktiviteter i Breviksskolans gymnastikhall.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Uppföljning av kommunmålsarbetet - "Den röda tråden"

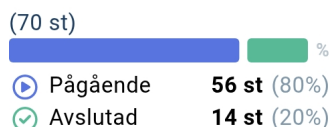
Uppföljning per kommunmål

Mod och Framtidstro

Måluppfyllelse Nämndmål

Genomförandegrad Aktiviteter

Kommunmålsbeskrivning:

I Oxelösund råder mod och framtidstro. Det innebär en vilja att bryta mönster och att prova nya sätt att göra gott för kommuninvånarna. Kommunen och dess verksamheter marknadsförs med stolthet och goda exempel lyfts. Medborgarperspektiv, helhetssyn, dialog och tydlighet kännetecknar arbetet.

Status på arbetet

Samtliga aktiviteter som är kopplade till kommunmålet bedöms vara genomförda innan årets slut. Prognosen för måluppfyllelse är oförändrad sedan delåret, det vill säga mycket god måluppfyllelse.

Trygg och säker uppväxt

Måluppfyllelse Nämndmål

Genomförandegrad Aktiviteter

Kommunmålsbeskrivning:

Barn och ungdomar ska känna sig trygga såväl i samhället som i de kommunala verksamheterna. I Oxelösund når barn och ungdomar goda studieresultat, var och en efter sina förutsättningar. I Oxelösund deltar barn och ungdomar aktivt i ett brett kultur- och fritidsutbud. I Oxelösund växer barn och ungdomar upp med trygga föräldrar och i en trygg och säker miljö.

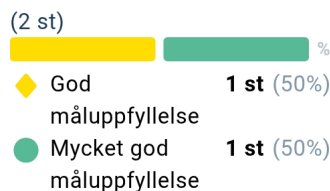
Status på arbetet

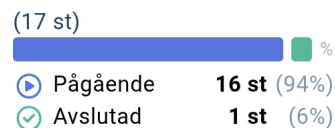
Samtliga aktiviteter som är kopplade till kommunmålet bedöms vara genomförda innan årets slut. Prognosen för måluppfyllelse är oförändrad sedan delåret, det vill säga mycket god måluppfyllelse.

God folkhälsa

Måluppfyllelse Nämndmål

Genomförandegrad Aktiviteter

Kommunmålsbeskrivning:

Oxelösundarnas faktiska folkhälsa och upplevda livskvalitet ska utvecklas positivt. I Oxelösund betyder det att invånarna ska känna delaktighet och inflytande, att invånarna deltar i aktiviteter som främjar hälsa och friskvård samt lever ett självständigt liv fritt från missbruk.

Status på arbetet

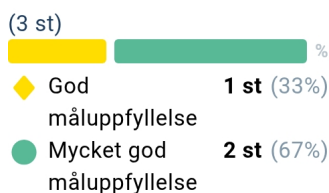

Samtliga aktiviteter som är kopplade till kommunmålet bedöms vara genomförda innan årets slut. Prognosen för måluppfyllelse är något försämrad sedan delåret, från mycket god måluppfyllelse till god måluppfyllelse. Detta då svaren från två av tre brukarundersökningar kommit (säbo och hemtjänst) där deltagandet har visat sig öka för hemtjänsten men inte nå upp till målvärdet och i stället minskat något för säbo. Dock ligger svarsfrekvensen för både säbo och hemtjänst något över siffrorna för riket som helhet.

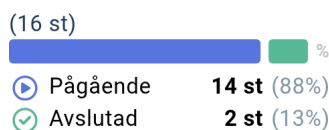
När det gäller den sista brukarundersökningen (avser LSS) beräknas resultaten presenteras först i slutet av november.

Trygg och värdig ålderdom

Måluppfyllelse Nämndmål

Genomförandegrad Aktiviteter

Kommunmålsbeskrivning:

Det är värdigt, tryggt och säkert att åldras i Oxelösund. I Oxelösund innebär det att äldre med behov av stöd erbjuds möjlighet att bo kvar i egen bostad och att äldre har inflytande över hur beviljade insatser utförs. Insatser till äldre ska vara av god kvalitet, individinriktade samt ges med gott bemötande.

Status på arbetet

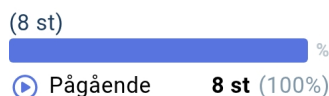
Samtliga aktiviteter som är kopplade till kommunmålet bedöms vara genomförda innan årets slut. Prognosen för måluppfyllelse är något försämrad sedan delåret, från mycket god måluppfyllelse till god måluppfyllelse. Detta beror på nämndmålet "Tryggheten bland brukare med stöd från hemtjänsten eller boende på SÄBO är minst i nivå med genomsnittet för alla kommuner" där säbo når målet väl; 92 % av de boende på säbo i Oxelösund är trygga medan genomsnittet för riket är 86 %. I hemtjänsten är 73 % av brukarna trygga medan genomsnittet för riket är 85 %. Övriga nämndmål kopplade till kommunmålet har fortsatt prognosen Mycket god måluppfyllelse.

Attraktiv bostadsort

Måluppfyllelse Nämndmål

Genomförandegrad Aktiviteter

Kommunmålsbeskrivning:

Oxelösund erbjuder ett havsnära boende och en hög kommunal service. I Oxelösund innebär det att kommunen erbjuder bra barnomsorg, skola, fritid och kulturliv. Ett bra och varierat bostadsutbud finns för olika behov och åldrar. Kommunen präglas av ett positivt företagsklimat som gör det enkelt att starta, driva och utveckla företag. Infrastrukturen håller god kvalitet och upplevs välfungerande.

Status på arbetet

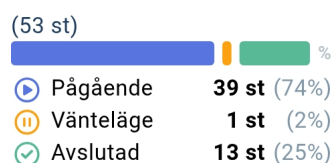
Samtliga aktiviteter som är kopplade till kommunmålet bedöms vara genomförda innan årets slut. Prognosen för måluppfyllelse är oförändrad sedan delåret, det vill säga mycket god måluppfyllelse.

Hållbar utveckling

Måluppfyllelse Nämndmål

Genomförandegrad Aktiviteter

Kommunmålsbeskrivning:

Oxelösund tar ansvar för att långsiktigt säkra resurser för framtiden och för kommande generationer. I Oxelösund innebär det att kommunens ekonomi är stabil, att kommunen är en attraktiv arbetsgivare och att kommunen arbetar aktivt för att möta samhällets krav inom miljöområdet. Det innebär också att kommunen arbetar för ökad integration och möjlighet till egen försörjning.

Status på arbetet

Samtliga aktiviteter som är kopplade till kommunmålet bedöms vara genomförda innan årets slut. Prognosen för måluppfyllelse är oförändrad sedan delåret, det vill säga mycket god måluppfyllelse.

Uppföljning av nämndernas driftredovisning

Helårsprognos per verksamhet

VOF, verksamhetsindelad redovisning (2 positioner)								
Verksamhet	Helårsprognos Anslag	Helårsprognos Intäkt	Helårsprognos Kostnad	Helårsprognos Avvikelse	Ack utfall Anslag	Ack utfall Intäkt	Ack utfall Kostnad	Ack utfall Avvikelse
11 Nämndverksamhet	1053	0	-1 053	0	877	-1	-767	110
27 Miljö- o hälsoskydd	230	135	-365	0	192	124	-252	63
50 Gem administration	7 128	0	-7 128	0	5 951	8	-6 301	-342
51 Projekt ESF	0	0	0	0	0	0	0	0
54 Individ och familjeomsorg	67 599	3 396	-68 342	2 653	56 387	929	-57 570	-254
55 Vård o omsorg SoL och HS	211 095	44 303	-260 548	-5 150	176 374	34 127	-215 897	-5 396
56 Insatser enligt LSS	64 379	4 731	-66 547	2 563	53 753	4 298	-55 352	2 699
57 Färdtjänst/Riks färdtjänst	2 207	152	-2 359	0	1 839	124	-1 773	190
58 Förebygg verksamhet	1 822	30	-1 330	522	1 522	25	-862	685
59 Vård o Omsorg/LSS	0	0	0	0	0	0	0	0
62 Flyktningmottagande	-15	3 419	-2 904	500	-12	1 523	-1 083	428
63 Arbetsmarknadsåtgärder	3 729	1 440	-4 749	420	3 120	1 692	-4 350	462
	359 227	57 606	-415 325	1 508	300 003	42 849	-344 207	-1 354

Resultatutfallet för Vård- och omsorgsförvaltningen ackumulerat per den sista oktober uppgår till -1,4 mkr. Resultatprognosen för helåret uppgår till 1,5 mkr.

Ur den verksamhetsindelade redovisningen kan noteras följande resultatutfall med kommentar kring dess bedömda helårsprognos.

Individ och familjeomsorg (kod 54), resultatutfall -0,3 mkr, helårsprognos 2,7 mkr.

Verksamhetsområdet innefattar huvudsakligen missbruksvård vuxen, barn och ungdomsvård, ekonomiskt bistånd samt annan omsorg inom socialtjänstens område.

Det aktuella underskottet hänför sig främst till något högre placeringskostnader än budgeterat avseende vuxna samt barn och unga. Inom verksamhetsområdet väntas dock bidragsmedel kunna kompensera för andra typer av kostnader och där det samlade resultatet prognostiseras till 2,7 mkr. Inom underliggande verksamheter kan noteras följande utfalls- och prognosvärden.

Missbruksvård vuxna (kod 541), resultatutfall -0,3 mkr, helårsprognos -0,4 mkr.

Barn- och ungdomsvård (kod 542), resultatutfall -1,6 mkr, helårsprognos 1,0 mkr.

Övrig individ och familjeomsorg (kod 540,4,5), resultatutfall 1,7 mkr, helårsprognos 2,1 mkr.

Vård- och omsorg SoL och HSL (kod 55), resultatutfall -5,4 mkr, helårsprognos -5,2 mkr. Verksamhetsområdet innefattar huvudsakligen äldreomsorg inom ordinärt och särskilt boende samt övrig omsorg riktad till äldre.

Det aktuella underskottet hänför sig främst till högre personalkostnader än budgeterat inom särskilda boenden och hemtjänst. Även kostnader för inhyrd personal avseende främst sjuksköterskor och biståndshandläggning överskrider budget. Inom verksamhetsområdet förväntas bidragsmedel kunna kompensera för delar av fördyrande konsultkostnader och andra kostnader. Detta tillsammans med utökade intäkter från uthyrning av avdelningen Klippans lokaler beräknas ge det samlade prognostiserade helårsresultatet.

Inom underliggande verksamheter kan noteras följande utfalls- och prognosvärden.

Äldreomsorg ordinärt boende (kod 551), resultatutfall -3,6 mkr, helårsprognos -3,4 mkr.

Äldreomsorg särskilt boende (kod 552), resultatutfall -2,1 mkr, helårsprognos -1,8 mkr.

Insatser enl LSS (kod 56), resultatutfall 2,7 mkr, helårsprognos 2,6 mkr. Verksamhetsområdet innefattar huvudsakligen gruppboendestäder, personlig assistans, korttidsboende och daglig verksamhet inom LSS-området.

Det aktuella överskottet hänför sig främst till lägre kostnader än budgeterat för externa utförare inom personlig assistans samt lägre personalkostnader till följd av tillfälliga vakanser inom gruppboendestäder, daglig verksamhet, korttids och serviceboendestäder.

Förebyggande verksamhet (kod 58), resultatutfall 0,7 mkr, helårsprognos 0,5 mkr.

Verksamhetsområdet består främst av den bedrivna verksamheten inom enheten Seniorträffen och där tillfälliga vakanser under året förklarar huvuddelen av överskottet.

Integration (kod 62), resultatutfall 0,4 mkr, helårsprognos 0,5 mkr. Verksamhetsområdet innefattar huvudsakligen mottagning, boenden och ekonomiskt bistånd riktad till flyktingar.

Det aktuella överskottet hänför sig hittills främst till högre intäkter än budgeterat från Migrationsverket under inledningen av året. För resterande del av året beräknas intäkterna minska men där motsvarande kostnader också väntas kunna anpassas till detta.

Arbetsmarknadsåtgärder (kod 63), resultatutfall 0,5 mkr, helårsprognos 0,4 mkr.

Verksamhetsområdet utgörs av arbetsfrämjande verksamhet som exempelvis Drivhuset, samordning av bidragsanställningar samt andra mer riktade projekt avseende olika arbetsmarknadsstöd. Överskottet hänför sig främst till tillfälliga vakanser under året.

Helårsprognos per kontogrupp

VOF, kontogrupperindelad redovisning							
Kontogruppering	Årsbud	Årsprogn	Diff	Ack bud	Ack utf	Ack diff	
Avgifter 31100-31990	11 430	11 430	0	9 525	9 180	-345	
Bidrag 35100-35999	12 486	18 286	5 800	10 417	9 829	-588	
Övrigt rest kkl 3	27 170	27 890	720	22 642	23 840	1 199	
Anslag 39990	359 227	359 227	0	300 003	300 003	0	
Summa Intäkter	410 313	416 833	6 520	342 587	342 852	266	
Personal 50000-56330	-273 839	-268 125	5 714	-228 862	-222 724	6 138	
Lokaler 60110-20,61320	-43 690	-43 130	560	-36 408	-35 667	741	
Köp av verksamhet 46300-8	-27 356	-27 356	0	-22 797	-21 976	821	
Övrigt rest kkl 4-8	-65 428	-76 714	-11 286	-54 520	-63 840	-9 320	
Summa Kostnader	-410 313	-415 325	-5 012	-342 587	-344 207	-1 620	
RAPPORTTOTAL	0	1 508	1 508	0	-1 354	-1 354	

Ur den kontogrupperindelade redovisningen kan bedömning göras för hur olika intäkter och kostnader beräknas utvecklas under året i förhållande till sin budget. Baserat på det aktuella utfallet noteras följande avvikelser enligt prognosen för helåret.

Bidragsintäkter, utfallet underskrider budget med 0,6 mkr. Prognos för helåret anger ett förväntat

överskott på 5,8 mkr.

Bidragintäkterna väntas öka i förhållande till budget där flera olika bidragstyper ansökts och erhållits för 2025. Dessa bidrag väntas delvis också kunna kompensera för fördyrande kostnader inom de aktuella verksamheterna. Vid tillfället när budgeten läggs är sådana bidragsformer inte sällan okända eller ännu ej definitivt beslutade, varför en positiv resultat effekt i förhållande till budget kan vara möjlig under året. Av erhållna bidrag kan bland annat nämnas, Äldreomsorgslyftet, Säkerställa god vård om äldre, Förebyggande socialtjänst, God och nära vård, Subvention för placeringar inom barn och ungdomsvården, Förebygga brottslighet samt Stärka socialtjänstens beredskap.

Övriga intäkter, utfallet överskrider budget med 1,2 mkr. Prognos för helåret anger ett förväntat överskott på 0,7 mkr.

Kontogruppen övriga intäkter beräknas öka i förhållande till budget främst med anledning av att den tomställda avdelningen Klippan inom särskilt boende hyrs ut under året till annan intressent, vilket genererar tillkommande intäkter till verksamheten. Även ingår i utfallsredovisningen intäkter avseende tomhyror för ej uthyrda lägenheter inom särskilt boende, men där motsvarande kostnader redovisas under rubriken lokalkostnader.

Personalkostnader, utfallet underskrider budget med 6,1 mkr. Prognos för helåret anger att kostnaderna förväntas underskrida budget med totalt 5,7 mkr.

Förvaltningen har under året haft ett flertal olika tjänster vakanta inom arbetsgrupperna för exempelvis sjuksköterskor, socialsekreterare, biståndshandläggare och enhetschefer. Sådana vakanser kan uppstå dels vid kortare eller längre tids sjukdom, föräldraledighet eller för medarbetare som valt att avsluta sin tjänst. För detta pågår också ett kontinuerligt arbete med rekrytering till vakanta tjänster, eller när så inte är möjligt eller lämpligt temporära tillsättningar via inhyrd personal. Av dessa skäl kan även det uppkomna överskottet relateras till det kostnadsöverdrag som kan ses inom kontogruppen Övriga kostnader, där sådan inhyrd personal redovisas.

Lokalkostnader, utfallet underskrider budget med 0,7 mkr. Prognos för helåret anger att kostnaderna förväntas underskrida budget med totalt 0,6 mkr.

Lägre lokalkostnader än budgeterat kan noteras främst inom verksamheterna för integration och öppenvård för vuxna samt barn och unga.

Övriga kostnader, utfallet överskrider budget med 9,3 mkr. Prognos för helåret anger ett förväntat kostnadsöverdrag på 11,3 mkr.

I huvudsak hänför sig det beräknade kostnadsöverdraget till högre kostnader än budgeterat för inhyrd personal och konsultstöd inom verksamheterna för socialtjänst och sjuksköterskor. Till delar beräknas dock denna typ av fördyrande kostnader kunna kompenseras av bidragintäkter. Kostnader som avses med sådant bidragsstöd kan tillkomma kontinuerligt under året varvid både kostnader och åtföljande bidragintäkter ökar.

Risker

Vid bedömningen av aktuella risker och möjligheter som kan påverka resultatet för 2025 noteras nedanstående områden mer specifikt.

Förvaltningen kan se att sjuklönekostnaderna är lägre än föregående års höga nivåer. Det är väsentligt att dessa fortsätter att sänkas vilket annars kan leda till totala personalkostnader som överskrider vad som budgeterats.

Flera av verksamheterna inom förvaltningen är känsliga för inflation och där stigande priser ökar kostnadsbelastningen för inköp av mat och förnödenheter inom bland annat särskilda boenden, gruppboendestäder och andra tillhandahållna boendeformer.

En högre inflation kan även leda till fördyrade personalkostnader såväl till följd av avtal som löneglidning.

Verksamheterna rekryterar tillsammans med andra kommuner och vårdföretag sin personal på en

arbetsmarknad som i hög grad präglas av brist på utbildad och tillgänglig arbetskraft. Detta medför i sig en ökad risk för löneglidning och höjda personalkostnader. Svårigheter att rekrytera nyanställda inom flera yrkeskategorier kan även leda till fortsatt höga kostnader för konsultstöd.

Den allmänna konjunkturen och omvärldsläget kan leda till stigande kostnader för försörjningsstöd.

Placeringskostnader är generellt sett mycket svåra att förutsäga. Placeringar inom Barn och Unga, Vuxen samt inom LSS kan snabbt förändra det ekonomiska utfallet inom förvaltningen.

Från 2025 tillämpas lagen om valfrihet (LOV) inom kommunens hemtjänst. Mot denna bakgrund är det viktigt att förvaltningen kan utföra dessa tjänster inom den ekonomiska ersättning som LOV förutsätter. Även är det viktigt att förvaltningen på ett adekvat sätt kan definiera de förväntade behoven i sin handläggning av biståndsbeslut.

Åtaganden avseende mottagning från Ukraina förväntas fortsätta och där nya regler för mantalsskrivning kan leda till ökade kostnader för kommunerna, bland annat i form av ökat behov av försörjningsstöd.

Förvaltningen följer utvecklingen av dessa och andra risker som kan påverka verksamheternas ekonomi. Av aktuella åtgärder som syftar till att lindra eller kompensera för dessa kan nämnas,

Genomförd omorganisation för delar av verksamheterna för en bättre och tydligare ansvarsindelning i förhållande till verksamheternas olika behov.

Fortsatt fokus på verksamhetsstöd inom bemanningsekonomi för effektiv schemaläggning och resursplanering.

Vidareutveckling av bemanningshandboken för en hög grad av likformighet, men också anpassning till verksamheternas individuella behov där så krävs.

Kontinuerliga uppföljningar för att minska ohälsa och sjukfrånvaro.

Rekrytering till vakanta tjänster för att minska konsultkostnader.

Nyttjande av bidragsmedel för vidareutbildning av omsorgspersonal.

Kontinuerlig översyn av externa placeringar inom individ och familjeomsorgen samt LSS-verksamheten.

Kontinuerlig bevakning avseende effekterna av det pågående kriget i Ukraina.

Nyttjande av andra bidragsmedel för att vidareutveckla kompetenser och arbetsmetoder inom verksamheterna.

Investeringsredovisning

Nedan tabell visar aktuellt utfall avseende investeringar för Vård- och omsorgsnämnden.

Investeringar 2025

[mkr]

Vård- o omsorgsnämnden	Helårs- budget 2025	Utfall okt	Helårs- prognos 2025
SO, Digitalisering och IT	0,5	0,0	0,4
SO, Inventarier	1,0	0,2	0,7
SO, Utrustning	0,1	0,0	0,1
ÄO, Digitalisering och IT	0,5	0,1	0,5
ÄO, Inventarier	1,3	0,2	1,0
ÄO, Utrustning	0,3	0,0	0,2
Summa	3,7	0,5	2,9

Det aktuella utfallet innefattar investeringar i verkstadsbod inom dagligverksamhet, komplettering av medicinskåp och digitala nycklar, madrasser samt nätverksuttag inom äldreomsorgen. Prognosen för helårets förbrukning uppgår till totalt 2,9 mkr, varför 0,8 mkr kan återföras till kommunstyrelsens investeringsreserv. För investeringsposter som av olika skäl inte kan genomföras under 2025 kommer förvaltningen bedöma om behov föreligger av att äska dessa som tilläggsbudget till 2026 års medel.

Datum
2025-11-17

Dnr
VON.2025.78

OXL2
621
v 1.0
2007-
03-13

Vård- och omsorgsförvaltningen
Lena Lundin
0155-385 04

Vård- och omsorgsnämnden

Nämndens plan med budget 2026

1. Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Nämndens plan med budget 2026 antas.

2. Sammanfattning

Efter kommunfullmäktiges beslut om Övergripande plan med budget tar nämnderna senast i november samma år beslut om Nämndens plan med budget för att nå mål samt uppdrag inom tilldelade ramar.

Nämndens plan med budget syftar till att tydliggöra nämndens prioriteringar, mål och resursfördelning för verksamhetsåret 2026. Planen utgår från kommunens vision samt strategisk plan med mål och konkretiserar hur nämnden ska bidra till att dessa uppnås. Planen baseras på aktuella behov i verksamheten, ekonomiska ramar fastställda av kommunfullmäktige samt relevanta lagar och styrdokument. Den tar även hänsyn till förändrade förutsättningar i omvärlden, såsom demografiska förändringar, teknikutveckling och nya förändrade krav från medborgare och brukare.

Beslutsunderlag

Vård och omsorgsnämndens plan med budget 2026

Katarina Haddon
Förvaltningschef

Lena Lundin
Enhetschef

Beslut till:

Förvaltningschef (FÅ)
Kommunstyrelsen (FK)
Kommunchef (FK)
Ekonomichef (FK)

Vård- och omsorgsnämnden

Nämndens plan med budget 2026

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Ansvar.....	3
Förutsättningar, mål och prioriteringar.....	3
Förutsättningar.....	3
Mål.....	4
Prioriteringar och uppdrag.....	5
Särskilda uppdrag.....	5
Volymutveckling/Nyckeltal.....	6
Driftbudget.....	7
Investeringsbudget.....	8

Inledning

Efter kommunfullmäktiges beslut om Övergripande plan med budget tar nämnderna senast i november samma år beslut om Nämndens plan med budget för att nå mål samt uppdrag inom tilldelade ramar.

Nämndens plan med budget syftar till att tydliggöra nämndens prioriteringar, mål och resursfördelning för verksamhetsåret 2026. Planen utgår från kommunens vision samt strategisk plan med mål och konkretiserar hur nämnden ska bidra till att dessa uppnås. Planen baseras på aktuella behov i verksamheten, ekonomiska ramar fastställda av kommunfullmäktige samt relevanta lagar och styrdokument. Den tar även hänsyn till förändrade förutsättningar i omvärlden, såsom demografiska förändringar, teknikutveckling och nya förändrade krav från medborgare och brukare.

Ansvar

Vård- och omsorgsnämnden bedriver en bred verksamhet för de kommuninvånare som är i behov av vård och omsorg samt stöd och rådgivning.

Inom vård- och omsorgsnämnden finns följande verksamheter; myndighetsutövning, färdtjänst och riksfärdtjänst, budget- och skuldrådgivning, arbetsmarknadsinsatser, familjerätt, familjecentral, vård och behandling barn, familj- och skolpedagoger, alkoholtillstånd, behandlingscentrum med rådgivningsbyrå, personlig assistans, socialpsykiatri, daglig verksamhet, bostad med särskild service, korttidsvistelse och familjehem, hemtjänst, särskilt boende samt demensboende för äldre, dagverksamhet, korttidsboende/växelvård, öppen träffpunkt för personer över 65 år, anhörigstöd samt hälso- och sjukvårdsorganisation inklusive rehabilitering och hjälpmedel.

Förutsättningar, mål och prioriteringar

Förutsättningar

- *Nya socialtjänstlagen* infördes 1 juli 2025. De stora förändringarna är att kommunen numera ska arbeta mer förebyggande, mer kunskapsbaserat, vara mer lätt tillgänglig och arbeta mer jämlikt och jämställt.
- Omställningen till *Nära vård* innebär att mer vård och stöd skall ges nära invånarna, i hemmet eller här i vår kommun istället för på sjukhus i stor utsträckning. Detta kräver ett tätare samarbete mellan kommun och region samt en anpassning av äldreomsorg och äldreomsorg i landets kommuner. Sedan kräver denna omställning ett mer hälsofrämjande och förebyggande arbete vilket går i linje med nya socialtjänstlagen.
- Regeringen föreslår, som ett nästa steg för en god och nära vård, *förändringar i hälso- och sjukvårdslagen* från 1 juli 2026. De föreslagna förändringarna innebär bland annat krav på en medicinskt ansvarig för rehabilitering i kommunerna och att en medicinsk bedömning av läkare och sjuksköterska vid behov ska erbjudas oavsett tid på dygnet i den kommunala hälso- och sjukvården.
- *Aktivitetskrav inom försörjningsstöd*, gäller från 1 juli 2026. Kommunerna måste tillhandha meningsfulla och individanpassade sysselsättningar vilket kräver finansiering för program, resurser och eventuell samverkan med externa aktörer. Kommunen ansvarar för att det finns ett utbud av kommunala insatser som möter behovet av heltidssysselsättning för personer som får försörjningsstöd.
- *Språkkrav* inom äldreomsorgen. Från och med 1 juli 2026 införs ett lagstadgat språkkrav inom äldreomsorgen för att säkerställa ännu tryggare och säkrare vård.
- En ny nationell *demensstrategi* presenterades i januari 2025. Den nya strategin har tydliga mål gällande förebyggande insatser, individens behov sätts i centrum samt stödet till anhöriga förbättras.
- *Demografin* kännetecknas av en åldrande befolkning där gruppen över 65 år växer mest medan barnafödandet ligger på låga nivåer och en fortsatt trend är att många kommuner kan se minskande befolkning till 2040 enligt SCB:s befolkningsframskrivningar.

- *Välfärdsteknik, digitalisering.* "Handslag för digitalisering" är ett initiativ där Sveriges kommuner samarbetar för att digitalisera välfärden, med fokus på socialtjänsten. Målet är att öka effektiviteten, förbättra tjänsterna och möta bristen på arbetskraft genom att standardisera system. SKR har också tagit fram en lista med 12 tjänster som alla kommuner behöver ha som utgångspunkt vid verksamhetsplanering och utvecklingsarbeten, till exempel i omställningen till den nya socialtjänstlagen.
- *Flexibilitet* utifrån brukares förväntningar och syn på egna behov.
- *Personalförsörjning.* Flexibilitet i anställning av sommarvikarier, unga har andra krav (vill inte arbeta utifrån fast schema, kan vilja arbeta vissa perioder men inte en hel sommar).
- *Kris- och krigsorganisation,* förvaltningen måste arbeta med detta utifrån aktuellt världsläge.

Mål

I kommunens strategiska plan finns tre olika målområden och till dessa finns kommunövergripande mål som gäller för mandatperioden och som bidrar till att uppfylla den strategiska planen. Under nedanstående målområden beskrivs hur nämndens verksamhets- och ansvarsområde berörs kopplat till målområdet och dess mål.

Bo, leva och uppleva

Bo, leva och uppleva

I Oxelösund:

- Bor du i attraktiva bostadsområden, vid havet och har nära till all service
- Finns en miljö som lockar till aktivitet, möten, lek, kultur och rekreation
- Möter vi invånarnas behov av verksamhet och service i livets alla skeden
- Arbetar kommunen och bolagen flexibelt och har en hög servicenivå och samarbetsvilja

Vård- och omsorgsnämnden bidrar till målområdet genom att:

- Vi använder oss av brukarundersökningar för att utveckla verksamheten.
- Synpunkter och klagomål hanteras.
- Bemötandefrågor är alltid i fokus.
- Vi samverkar med civilsamhället.
- Verksamheterna bedriver ett förebyggande arbete, kärnverksamheten är effektiv och väl fungerande.
- Ständigt arbete med kompetensförsörjning.
- Kontinuerligt omvärldsbevaka.
- Arbeta med resultaten från arbetsmiljömätningar.

Verka och utveckla

Verka och utveckla

I Oxelösund:

- Har vi ett gott företagsklimat där nya och befintliga företag ges förutsättningar att starta och växa
- Utbildar vi för att möta arbetsmarknadens behov av arbetskraft och ökar kunskapsnivån hos medborgare som idag står utanför arbetsmarknaden
- Arbetar vi gemensamt för att nå klimatmålen, kopplat till agenda 2030.

Vård- och omsorgsnämnden bidrar till målområdet genom att:

- Erbjuder kunskapslyft och vidareutbildning.
- Drivhuset matchar individer med företagets behov.
- Ta hänsyn till miljöaspekter i verksamhetens alla delar.

Trygg och säker

Trygg och säker

I Oxelösund:

- Är det tryggt och säkert
- Säkerställer kommunen sin samhällsviktiga verksamhet, både i normalläge och i kris samt krig
- Arbetar vi förebyggande mot brott och välfärdsbrott.

Vård- och omsorgsnämnden bidrar till målområdet genom att:

- Erbjuder trygghet i vård- och omsorgsarbetet.
- Förebygga välfärdsbrott.
- Brottsförebyggande samarbete med övriga kommunen.
- Ta fram kontinuitetsplaner för verksamheten samt bygger upp en krigsorganisation.

Prioriteringar och uppdrag

Prioriteringar:

Vård- och omsorgsnämnden prioriterar inför 2026 att utgå från brukarnas behov och önskemål samt att öka den förebyggande verksamheten enligt intentionen i nya SoL. Nämnden vill också prioritera utökad välfärdsteknik där detta är möjligt.

Man vill även fokusera på personalpolitiska frågor, som exempelvis att tillvarata personalens åsikter på ett bättre sätt för att behålla personalen.

Uppdrag till förvaltningen:

- Säkerställa schemaläggning efter brukarens behov.
- Kompetensutveckla medarbetare.

Särskilda uppdrag

Kommunfullmäktige har i Övergripande plan beslutat om särskilda uppdrag till nämnderna. Följande uppdrag berör vård- och omsorgsnämnd med förvaltning:

- Utveckla, digitalisera och samordna kompetenser samt administrativa stödprocesserna mellan kommunens nämnder i syfte att effektivisera, stärka kvalitén och möta kompetensutmaningar.
- Stärka kommunens varumärke som plats och arbetsgivare.
- Stärka arbetet för att sänka sjukfrånvaron med utgångspunkt i aktiva åtgärder och systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att nå målet på 6 procent sjukfrånvaro.
- Införande och omställning av ny socialtjänstlag bland annat genom utveckling av det förebyggande arbetet.
- Arbeta för att fler individer i kommunen kommer till någon form av sysselsättning och egen försörjning.
- Vid planering insatser eller projekt alltid undersöka möjligheter till finansiering genom bidrag.

Volymutveckling/Nyckeltal

Volym/nyckeltal	2025	2026	2027
Brukarbedömning; LSS-personalen pratar så brukaren förstår (% , Kolada N28732)	61	70	
Brukarbedömning; helhetssyn särskilt boende (% , Kolada U23471)	75	80	
Brukarbedömning; helhetssyn hemtjänst (% , Kolada U21468)	75	80	
Effektivitetsindex ekonomiskt bistånd (index, Kolada U31014)	42	56	
Effektivitetsindex äldreomsorg (index, Kolada U20900)	4	30	
Andel arbetslösa (% , Arbetsförmedlingen)	7,6	6,8	
Antalet hushåll med försörjningsstöd (antal, verksamhetssystem)	200	200	
Personalomsättning (% , personalsystem)	Finns inget aktuellt värde	<10	
Sjukfrånvaro (% , personalsystem)	8,27 (delår)	6	
HME-värde (värde, arbetsmiljömätning)	80 (vår) / 75 (höst)	80	
Antal platser säbo; somatik och demens	167	167	167
Antal platser korttidsboende	14	14	14
Antal utförda timmar; hemtjänst, LOV	71 000	64 000	64 000
Antal platser i gruppboende, LSS	22	22	28

I tabellen ovan redovisas först sju indikatorer från Övergripande plan med budget; fastställd av kommunfullmäktige. Därefter kommer de tre långsiktiga personalpolitiska målen.

Längst ner i tabellen redovisas de volymtal som visar antaganden om några verksamheters utveckling som ligger till grund för beräkningen av respektive årsbudget. Förvaltningen som helhet bedriver en relativt stor mängd verksamheter av olika slag men där de utvalda volymtalen också kan anses ha en i stor utsträckning likartad kostnadsstruktur inom sina respektive områden. Antalet Säbo-platser bedöms förhålla sig relativt konstanta mellan åren. Antalet utförda timmar inom hemtjänsten justeras ner 2026 från innevarande års högre nivå som legat till grund för den initiala bedömningen av budgeterade LOV-ersättningar, och där dessa för kommande år anpassas mer i nivå till de faktiska utfallen 2025. Antalet platser på kommunens egna gruppboende förväntas öka 2027 med öppnande av ytterligare en gruppboende, förutsatt att så beslutas. Förvaltningen avser utreda förutsättningar och tidpunkt för sådant eventuellt öppnande till nämnden under 2026.

Driftbudget

(Tkr)	Årsprognos per oktober 2025	Budget 2025	Förändr mot budg 2025	Budget 2026
NETTOKOSTNAD				
11 Nämndverksamhet	-1 053	-1 053	-30	-1 083
27 Miljö- och hälsoskydd	-230	-230	-7	-237
50 Gemensam administration	-7 128	-7 128	-169	-7 297
54 Individ och familjeomsorg	-64 946	-67 578	-1 242	-68 820
55 Vård och omsorg, SoL och HSL	-216 245	-211 105	-2 318	-213 423
56 Insatser enl LSS	-61 816	-64 390	-1 504	-65 894
57 Färdtjänst/Riksfärdtjänst	-2 207	-2 207	-47	-2 254
58 Förebyggande verksamhet	-1 300	-1 822	-47	-1 869
62 Integration	515	15	-15	0
63 Arbetsmarknadsåtgärder	-3 309	-3 729	-149	-3 878
S:a Nettokostnad	-357 719	-359 227	-5 528	-364 755

Den redovisade driftsbudgeten 2026 har beräknats på övergripande verksamhetsnivå två positioner (V2). Under den vidare arbetsprocessen och inläggning av dess grundvärden på detaljnivå i ekonomisystemet kan justeringar komma att påkallas. Sådana justeringar kan exempelvis avse om- eller felkontering som fordrar rättelse. Förvaltningen återrapporterar detaljbudgeten inklusive justeringar vid den första ekonomiska uppföljningen 2026. Alla justeringar förhåller sig dock inom den aktuella anslagsramen, vilken för 2026 uppgår till totalt 364.755 tkr.

Med hänsyn till det besparingskrav som påförts förvaltningen i ramberäkningen för 2026 uppgående till 3,9 mkr, förväntas ett flertal av de underliggande enheterna att bära motsvarande besparingskrav. Genomsnittligt uppgår sådana fördelade sparbetning härvid till att motsvara cirka 1% av enhetens anslagstilldelning.

Investeringsbudget

Investeringsobjekt benämning	Investeringsbelopp tkr 2026	Investeringsbelopp tkr 2027	Investeringsbelopp tkr 2028
Vård- och Omsorgsnämnden			
SO, digitalisering och IT			
SO, Digitalisering och IT	400	500	500
SO, Bemanning/Schemasystem, andel 40%	100		
SO, inventarier			
Inventarier till gemensamma utrymmen inom IFO	200	200	200
Inventarier till gemensamma utrymmen inom IFO	100	100	100
Inventarier ny gruppbostad B		600	
Inventarier Socialpsykiatri, TB 2025, 200 tkr (93228)			
Inventarier Daglig veh/LSS, TB 2025, 150 tkr (93204)			
Inventarier funktionss tid FS	200	200	200
Inventarier funktionss tid FS	100	100	100
SO, utrustning			
Elojklar	80	80	80
ÄO, digitalisering och IT			
ÄO, Digitalisering och IT	350	500	500
ÄO, Bemanning/Schemasystem, andel 60%	150		
ÄO, IT/Invest maa lokaler/omflytt vid renovering		150	150
ÄO, inventarier			
Madrasser	150	150	150
Inventarier hemtjänstlokaler	60	60	60
Inventarier hemtjänstlokaler	40	40	40
Inventarier äldreomsorg	800	800	800
Inventarier äldreomsorg	200	200	200
Utemiljö särskilt boende	100	100	100
ÄO, utrustning			
Spol- och diskfunktion, särskilda boenden äldreomsorg	200	200	200
Elojklar till verksamheterna	80	80	80
Total Vård- och Omsorgsnämnden	3 310	4 060	3 460

Investeringsbudgeten för perioden 2026-2028 innefattar förväntade investeringsbelopp fördelade mellan sektion Social omsorg (SO) och Äldreomsorg (ÄO). För år 2027 ingår ett investeringsbelopp om totalt 0,6 mkr avseende inventarieanskaffning till ny gruppbostad inom LSS-verksamheten, förutsatt att beslut tas om sådant öppnande.

Vård- och omsorgsförvaltningen
Madelen Grahn

Internkontroll uppföljning 2, 2025

1. Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner uppföljning av internkontrollplan 2025, uppföljning 2.

2. Sammanfattning

Internkontrollen genomförs för att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv verksamhet samt tidigt identifiera brister. Resultat av uppföljning 2, 2025:

1. Att relevanta vårdplaner finns i patientjournal och följs upp av berörd personal (HSL).
Resultat: **Godkänt.**
2. Att riktlinjer för biståndsbedömning följs vid beslut (ÄO).
Resultat: **Godkänt.**
3. Att journalanteckningar för barn och unga förs korrekt och enligt föreskrift (SO).
Resultat: **Godkänt.**
4. Att planerna för brukare inom hemtjänst och särskilt boende är korrekta.
Resultat: **Godkänt.**
5. Att reglerna för hantering av orosanmälningar gällande barn och unga följs (SO).
Resultat: **Godkänt.**
6. Att beslutad insats och utförd insats om hjälp i hemmet överensstämmer (ÄO).
Resultat: **Godkänt.**
7. Att utredningstid inom LSS inte ska överstiga snittet i länet (LSS).
Resultat: **Godkänt.**
8. Att andelen utredningar inom barn och unga som överstiger 100 dagar inte ska vara mer än 10 % av samtliga (SO).
Resultat: **Godkänt med motivering.**

9. Att alla avvikelser mellan beviljade assistanstimmar och utförda timmar i samband med sjuklöneutbetalning rapporteras in till Försäkringskassan (LSS).
Resultat: **Godkänt.**

3. Resultat av internkontrollsuppföljning 2, 2025

1. Att relevanta vårdplaner finns i patientjournal och följs upp av berörd personal (HSL).

Oxelösunds kommun har en rutin för dokumentation i patientjournal i Treserva. I denna rutin framgår att vårdplaner ska vara aktuella, att det ska finnas uppgifter om åtgärder, uppföljningar och resultat samt att vårdplaner ska avslutas när de inte är aktuella.

Enligt interkontrollplan 2025 skall 10 journaler granskas två gånger per år, med fokus på vårdplaner. Urvalet har gjorts slumpmässigt på 5 journaler för särskilt boende, 3 journaler för hemsjukvården och 2 journaler för LSS.

Granskningen har gjorts utifrån följande kriterier:

1. Vårdplan finns
2. Vårdplanen är relevant
3. Vårdplanen har följts upp
4. Vårdplan saknas

Resultat

Granskad journal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Vårdplan finns	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Vårdplanen är relevant	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Vårdplanen har följts upp	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja
Vårdplan saknas	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej

***Boendeform:**

1. Särskilt boende Björntorp
2. Särskilt boende Björntorp
3. Särskilt boende Björntorp
4. Särskilt boende Sjötången
5. Särskilt boende Sjötången
6. Hemsjukvård
7. Hemsjukvård
8. Hemsjukvård
9. Särskilt boende LSS
10. Särskilt boende LSS

Journalgranskningen visar att samtliga journaler, med ett undantag, innehåller relevanta vårdplaner. I det enskilda fallet där behandlingen var avslutad borde vårdplanen ha avslutats. I tre av tio journaler saknas regelbunden uppföljning av vårdplanerna, och i några fall har uppföljningar dokumenterats på annan plats i journalen än där de enligt rutin ska föras in. I en vårdplan har också omvårdnadspersonal dokumenterat observationer som inte är kopplade till det aktuella problemområdet, vilket i stället borde ha lett till att en ny vårdplan skapades

Det pågår ett kontinuerligt förbättringsarbete för att säkerställa att vårdprocesser, ICF-klassificeringar och KVÅ-koder används korrekt och enhetligt. Detta arbete bedrivs i en arbetsgrupp med representanter från legitimerad personal. Som ytterligare åtgärd planeras en workshop om vårdplansarbete för legitimerad personal. Uppföljning av vidtagna åtgärder sker vid nästkommande journalgranskning.

Trots att vissa brister identifierats bedöms dessa inte vara av sådan omfattning eller karaktär att de påverkar vårdens kvalitet eller säkerhet på ett systematiskt sätt. Bristerna är tydligt avgränsade, åtgärder är redan initierade och ansvariga funktioner har en etablerad struktur för att rätta till och följa upp förbättringsområden. Sammantaget innebär detta att internkontrollpunkten kan anses uppfylld, eftersom avvikelserna är hanterade, förbättringsåtgärder är planerade och det finns en tydlig plan för uppföljning.

Resultat: **Godkänt.**

2. Att riktlinjer för biståndsbedömning följs vid beslut (ÄO).

Denna kontrollpunkt fokuserar på att undersöka fem biståndsbeslut för att säkerställa att handläggare följer "Riktlinjer för bedömning av bistånd till äldre samt personer med funktionsnedsättning enligt Socialtjänstlagen (SoL)". Utvecklingsstrateg har granskat fem slumpmässigt utvalda behovsutredningar som hanterats under september månad 2025. Dessa behovsutredningar har mynnat ut i olika typer av beslut som inte specificeras då det kan vara lätt att identifiera sökande vid en sådan redogörelse. Detta skiljer sig från tidigare internkontrollsuppföljningar under 2024 då beslut om särskilt boende och korttidsboende granskades och blev godkända.

Samtliga utredningar som granskats i förhållande till bedömning vid beslut har följt riktlinjerna.

Resultat: **Godkänt.**

3. Att journalanteckningar för barn och unga förs korrekt och enligt föreskrift (SO).

Journalanteckningar inom området barn- och unga granskas för att se om journalanteckningar förs korrekt och enligt föreskrift (SOSFS 2014:6). Utvecklingsstrateg har slumpmässigt valt ut tio journaler aktuella under september 2025 som pågått minst 6 månader, med spridning på barnets/den unges ålder, samt spridning på vilken handläggare som handlagt ärendet.

Samtliga tio journaler anses ha förts korrekt och enligt föreskrift.

Resultat: **Godkänt.**

4. Att planerna för brukare inom hemtjänst och särskilt boende är korrekta (ÄO).

Granskningen har genomförts av utvecklingsstrateg och administratör utifrån granskningsmall för genomförandeplaner om 6 punkter, se bilaga 1. Granskningen har gjorts på slumpmässigt utvalda brukare, fem inom särskilt boende och fem inom hemtjänstområdet.

Särskilt boende

Fem av fem granskade brukare har en genomförandeplan. En av fem genomförandeplaner är upprättade helt enligt rutin. Fyra av fem är skrivna enligt mallen för IBIC (Individens behov i centrum). Tre av fem

genomförandeplaner är uppdaterade de senaste sex månaderna. I samtliga framgår vem som skrivit planen. Inom samtliga genomförandeplaner beskrivs hur brukaren varit delaktig i sin plan.

Hemtjänst

Fem av fem granskade brukare har en genomförandeplan i Intraphone enligt ny rutin för året. Tre av fem är skrivna enligt den uppdaterade IBIC-mallen. Tre av fem är uppdaterade de senaste sex månaderna. I fyra av fem genomförandeplaner går det att utläsa vem som genomfört den och i tre av fem står det att den enskilde varit delaktig i sin genomförandeplan. I de två fall då det inte står att den enskilde varit delaktig dokumenteras inte en förklaring till varför.

Sammanfattning:

Förvaltningen konstaterar att samtliga granskade brukare, både inom särskilt boende (SÄBO) och hemtjänst, har en genomförandeplan och att arbetet med IBIC fortsatt utvecklas positivt. Uppdateringsfrekvensen inom SÄBO har förbättrats jämfört med föregående uppföljning, vilket visar att tidigare insatser fått genomslag.

Hemtjänsten, som låg mycket bra till vid uppföljning 1, uppvisar nu försämring avseende uppdateringar och dokumentation av delaktighet. Detta indikerar behov av att ledningen analyserar följsamhet till rutiner, arbetsbelastning och hur nya arbetssätt tillämpas i praktiken.

Det är viktigt att förtydliga här att en genomförandeplan som inte markerats som "klar" ändå finns tillgänglig på omsorgswebben och används av personalen, även om den inte formellt anses som upprättad i systemet.

Mot bakgrund av de positiva delarna i uppföljningen, särskilt att samtliga brukare har genomförandeplaner och att IBIC-arbetet är etablerat bedöms kontrollpunkten som godkänd. Det fortsatta utvecklingsarbetet inom social dokumentation kommer dock fortsätta med fokus på rutinefterlevnad, uppdateringsfrekvens och dokumentation av delaktighet.

Resultat: **Godkänt**

5. Att reglerna för hantering av orosanmälningar gällande barn och unga följs (SO).

Nya socialtjänstlagen har ingen ändring i själva anmälningsskyldigheten för orosanmälningar som rör barn; yrkesverksamma är fortfarande skyldiga att anmäla vid misstanke om att ett barn far illa, och privatpersoner har möjlighet att anmäla. Nya bestämmelser, som trädde i kraft 1 juli 2025, fokuserar i stället på att göra dokumentationen sökbar och på att stärka det förebyggande arbetet.

1:e socialsekreterare har granskat samtliga inkomna anmälningar avseende barn och unga under september 2025. I de fall anmälningar kopplats till pågående utredningar har journal granskats. Förhandsbedömning har gjorts inom 14 dagar i samtliga ärenden. Majoriteten hanteras inom 8–11 dagar.

Totalt inkomna anmälningar är det faktiska antalet som inkommit, oavsett om det avser samma barn vid flera anmälningar eller redan hanteras inom ramen för en förhandsbedömning. Alltså kan det vara flera anmälningar per barn inom 14 dagar, varför antalet "Ej genomförda barnsamtal" blir högre vid uteblivet barnsamtal. Det är således räknat som om barnet skulle komma till tals vid varje enskild anmälan och inte per förhandsbedömning.

Av underlaget konstateras att antalet anmälningar är något färre vid jämförelse mot statistiken för mars 2025. Antalet genomförda barnsamtal vid tidpunkten för internkontrollen är något högre än tidigare. Antalet uteblivna barnsamtal som saknar motivering är 3, vilket understiger 5 % och inte bedöms vara av allvarlig karaktär. Det föreligger fortsatt utvecklingsbehov för att säkerställa att siffran inte ökar.

Vid granskning av de anmälningar som kopplas direkt till pågående utredning framgår av dokumentation i journal, i majoriteten av ärendena, hur barnet ska ges möjlighet att komma till tals under utredningen. I de allra flesta fall framgår vidare av journal att barn kommit till tals genom samtal och/eller hembesök. I några fall har vårdnadshavare motsatt sig barnsamtal och utifrån lagstiftningen och proportionalitetsprincipen har man då ej genomfört barnsamtal. Detta har då dokumenterats.

Underlag och resultat av internkontrollen presenteras för handläggare på barn- och ungdomsenheten. 1:e socialsekreterare finner att det fortsatt finns utvecklingsområden, däremot ses det inte föreligga allvarliga brister i handläggningen. Fortsatt utveckling ses innefattas i det ordinarie arbetet med kvalitet- och rättssäkerhet vid veckovisa arbetsgruppsmöten. Arbetet genomförs med arbetsgruppen under ledning av enhetschef och/eller 1:e socialsekreterare. Utöver arbetsgruppsmöten finns månadsvisa tillfällen avseende metodstöd där arbetsgruppen tillsammans med 1:e socialsekreterare lyfter teman och ämnen för utveckling, rättspraxis och vägledning.

Sammanställning av samtliga inkomna anmälningar avseende oro för barn under mars 2025

	Antal september 2025	Andel i procent September	Mars
Totalt antal anmälningar:	65	-	83
Skyddsbedömningar med motivering:	65	100%	100%
Anmälningar som inkommit i redan pågående ärenden avseende utredning eller insats	7	11,11%	30,7%
Barnsamtal inom ramen för förhandsbedömning eller under pågående utredning	41	50,5%	~ 49 %
Ej genomförda barnsamtal med motivering och/eller utredning	24	45%	~ 42 %
Ej genomförda barnsamtal inom ramen för förhandsbedömning utan motivering	3	4,4%	~ 9 %
Antal förhandsbedömningar genomförda inom 14 dagar (procent)	65	100%	100%
Ej genomförda inom 14 dagar med motivering	0	-	
Ej genomförda inom 14 dagar utan motivering	0	-	
Utredningar inledda efter inkommen oro <i>Avser antalet berörda barn som omfattas av utredning som inletts utifrån anmälan under perioden. Siffran omfattar således inte det totala antalet beslutade utredningar för månaden.</i>	15	~ 16,67 %	18

Resultat: **Godkänt.**

6. Att beslutad insats och utförd insats om hjälp i hemmet överensstämmer (ÄO).

Utvecklingsstrateg och administratör har granskat fem slumpmässigt utvalda biståndsbeslut gällande hjälp i hemmet inom äldreomsorgen, beslutade under september 2025. Syftet har varit att undersöka i vilken

utsträckning insatserna verkställs i enlighet med besluten. Granskningen har också omfattat den sociala dokumentationen inom verkställighet (både privat och offentlig verksamhet) för att ge en helhetsbild. I tre av fem fall överensstämmer insatserna väl med de bistånd som beviljats. Den planerade tiden genomförs i hög grad och antalet avbokningar eller andra bomtider är få. Detta tyder på en god verkställighet där insatserna når fram som avsett.

I två av fem fall framgår det att personalen har kännedom om beslutade insatser och planerar in dessa, men att andel beslutad tid utförs i liten utsträckning då brukaren systematiskt avbokar. Gemensamt för dessa två är också att det saknas beskrivet hur brukaren önskar få sina insatser utförda i genomförandeplanen

Sammanfattning:

Resultatet visar på fortsatt behov av uppföljning och analys. Det behöver säkerställas om den planerade tiden verkligen motsvarar brukarens önskemål, eller om det finns andra orsaker till att insatser inte genomförs. Myndighet och verkställighet behöver gemensamt pröva om brukaren fortfarande är i behov av insatsen eller om behoven förändrats över tid.

Det är också avgörande att genomförandeplanerna innehåller tydliga beskrivningar av hur insatsen ska utföras och att brukaren varit delaktiga i dessa. De mönster som framkommit har lyfts för vidare arbete i verksamheterna, och det finns fortsatt behov av att stärka kommunikationen mellan myndighetsutövningen och hemtjänst för att säkerställa en behovsanpassad och praktisk genomförbar verkställighet.

Sammantaget bedöms verkställigheten fungera tillfredsställande då samtliga beslut är verkställda, med ovannämnda utvecklingsområden att följa upp.

Resultat: **Godkänt**

7. Att utredningstid inom LSS inte ska överstiga snittet i länet under 2024 (32) (LSS).

Alla pågående utredningar under september månad 2025 har granskats i relation till antalet dagar från att ansökan inkom till första beslut efter inledd utredning. Sammanlagt fanns 12 pågående utredningar under september, och snittet för antal dagar från ansökan till beslutad insats var 22. Antalet dagar ska inte överstiga snittet i länet för 2024 (vilket är 32) och därmed godkänns punkten i denna uppföljning.

Resultat: **Godkänt.**

8. Att andelen utredningar inom barn och unga som överstiger 100 dagar inte ska vara mer än 10 % av samtliga (SO).

Alla pågående utredningar under september månad 2025 har granskats i relation till antalet dagar som utredningen varit pågående. Av de 48 utredningar som var pågående under september hade 8 (alltså 17 %) pågått i mer än 100 dagar vid tillfället för granskningen.

Verksamhetens målsättning är att senast vid 100 dagar färdigställa utredningen, och sedan kommunicera den (10 arbetsdagar). Dock så är den lagstadgade gränsen för hur länge en utredning gällande barn och unga får pågå 120 dagar. Antalet utredningar som överskridit 100 dagar (av tillåtna 120 dagar) har idag minskat sedan kontrollen för september på 17 %. Ingen utredning har gått över de tillåtna 120 dagarna. Under våren och sommaren 2025 arbetade enheten bort en stor mängd utredningar för att ha ett bra utgångsläge inför hösten 2025. Som lägst pågick 16 utredningar som sedan i samband med terminsstarten 2025 ökade på ett normalt sätt till ett 60-tal samtidigt pågående utredningar. Detta ska jämföras med de 97 utredningar som pågick vid den förra kontrollen i mars 2025 och bedöms vara en stor förbättring utifrån arbetstyngd. Alltjämt håller enheten de lagstadgade utredningstiderna.

Resultat: **Godkänt med motivering.**

9. Alla avvikelser mellan beviljade assistanstimmar och utförda timmar i samband med sjuklöneutbetalning rapporteras in till Försäkringskassan (LSS).

Alla beviljade assistanstimmar som genomfördes under september månad 2025 har granskats och jämförts med angivna utförda timmar, i samband med sjuklöneutbetalning till personliga assistenter. Inga avvikelser upptäcktes under perioden.

Sjuklöner är kommunen ålagd att betala ut till både de som har beslut om personlig assistans via kommunen, och de som har beslut om personlig assistans via Försäkringskassan. Eftersom kommunen enbart har tillgång till sina egna beslut och inte de som fattats av Försäkringskassan går det endast att jämföra beviljade assistanstimmar och utförda timmar i samband med sjuklöneutbetalning på kommunens egna beslut. Av de sammanlagt 20 ärenden som kommunen hanterar inom personlig assistans har 16 beslut via Försäkringskassan och 4 beslut via kommunen (inom LSS). Det är främst inom de ärenden som har beslut om personlig assistans via Försäkringskassan där sjuklöneutbetalning sker.

Resultat: **Godkänt.**

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse intern kontrolluppföljning 2, 2025-11-14

Internkontrollplan 2025

Bilaga: Granskningsmall genomförandeplaner

Förvaltningschef

Katarina Haddon

Utvecklingsstrateg

Alexandra Westin/Madelen Grahn

Beslut till:

Internkontrollansvarig KSF (FK)

Revisorerna (FK)

FC (FÅ)

SC (FÅ)

INTERNKONTROLLPLAN
2025

							Risk- och väsentlighetsanalys		
Område	Kontrollmoment	Kontroll-ansvarig	Omfattning	Frekvens	Urval	Rapportering	Konsekvens	Sannolikhet	Risk
1. VOF, HSL	Att relevanta vårdplaner finns i patientjournal och följs upp av berörd personal	MAS	10 ärenden/mätning	2 ggr/år	Stickprov	VON maj/nov	4	4	16
2. VOF, ÄO	Att riktlinjerna för biståndsbedömning följs vid beslut	US	5 st beslut/mätning	2 ggr/år	Stickprov	VON maj/nov	3	3	9
3. VOF, BoU	Att journalanteckningar förs korrekt och enligt föreskrift (SOSFS 2014:6)	US	10 ärenden/mätning	2 ggr/år	Stickprov	VON maj/nov	4	4	12
4. VOF, ÄO + extern utförare	Att planerna för brukare inom hemtjänst och särskilt boende är korrekta.	US	5 + 5 planer/mätning	2 ggr/år	Stickprov	VON maj/nov	3	4	12
5. VOF, BoU	Reglerna enl. 11 kap 1 a § SoL vid orosanmälan för barn följs (IVO:s egenkontrollmall)	1:e soc. sekreterare	Samtliga öppnade aktualiseringar under resp. månad	2 ggr/år	Mars och september	VON maj/nov	4	4	16
6. VOF, ÄO + extern utförare	Att beslutad insats och utförd insats om hjälp i hemmet överensstämmer	US	5 st beslut/mätning	2 ggr/år	Stickprov	VON maj/nov	4	3	12
7. VOF, LSS	Utredningstid i antal dagar från ansökan till beslutad insats ska ej överstiga snittet i länet (32)	US	Samtliga	2 ggr/år	Alla beslut enligt LSS 9§2-10	VON maj/nov	3	3	9
8. VOF, BoU	Andelen utredningar enl. 11 kap 1 § SoL barn och unga som pågår över 100 dagar ska ej överstiga 10% av samtliga	US	Samtliga pågående under respektive månad	2 ggr/år	Mars och september	VON maj/nov	4	4	16
9. VOF, välfärdsbrott personlig assistans	Att alla avvikelser mellan beviljade assistanstimmar och utförda timmar i samband med sjuklöneutbetalning rapporteras in till Försäkringskassan	US	Alla upptäckta avvikelser	2 ggr/år	Mars och september	VON maj/nov	3	2	6

Förkortningar:

BoU - Barn och unga
HSL - Hälso- och sjukvårdslagen
LSS - Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
MAS - Medicinskt ansvarig sjuksköterska
SoL - Socialtjänstlagen
US - Utvecklingsstrateg
VON - Vård- och omsorgsnämnden
ÄO - Äldreomsorg

2 Lindrig
3 Kännbar
4 Allvarlig
2 Mindre sannolik
3 Möjlig
4 Sannolik

Granskningsmall genomförandeplan

Enhet:

1.a. Finns en genomförandeplan?

- Ja
- Nej

1.b. Är genomförandeplanen upprättad (gäller endast SÄBO)?

- Ja
- Nej

2. Är genomförandeplanen skriven i mallen för IBIC?

- Ja
- Nej

3. Är den reviderad de senaste sex månaderna?

- Ja
- Nej

4. Framgår det vem som har upprättat genomförandeplanen?

- Ja
- Nej

5. Har brukaren varit delaktig?

- Ja
- Nej

6. Om inte framgår det varför?

- Ja
- Nej

Datum
2025-10-20

Dnr
VON.2025.66

OXL2
621
v 1.0
2007-
03-13

Vård- och omsorgsförvaltningen
Axel Karlsson

Vård- och omsorgsnämnden

Sammanträdesdagar 2026

1. Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämndens beslut:

Följande sammanträdesdagar 2026 för vård- och omsorgsnämnden fastställs:

25 februari, 23 mars (heldag), 28 april, 26 maj, 24 september (heldag), 27 oktober (heldag), 26 november, 15 december.

2. Sammanfattning

Ett förslag till sammanträdesdagar har tagits fram. Förslaget är anpassat till mål- och budgetprocessen samt ekonomiska uppföljningar.

Sammanträden börjar klockan 13.00 om inte annat framgår av kallelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – sammanträdesdagar 2026 (detta dokument)

Katarina Haddon
Förvaltningschef

Axel Karlsson
Nämndsekreterare

Beslut till:

Ledamöter (för kännedom)

Ersättare (för kännedom)

Förvaltningschef (för kännedom)

Vård- och omsorgsförvaltningen
Madelen Grahn

Yttrande avseende remiss på förslag till vård- och omsorgsnämndens övergripande indikatorer (nyckeltal) för arbetet med nationella minoriteters rättigheter

1. Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner yttrande och överlämnar godkänt yttrande som svar på remissen till kommunstyrelseförvaltningen.

2. Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat förslag på övergripande indikatorer för kommunens arbete med nationella minoriteter till vård- och omsorgsnämnden. Syftet är att nämnderna ska få möjlighet att yttra sig över indikatorerna utifrån sina respektive kompetensområden innan beslut slutligen fattas i kommunstyrelsen.

Vård- och omsorgsförvaltningen har utifrån remissens instruktioner valt att prioritera tre indikatorer som bedöms vara särskilt relevanta för nämndens ansvar enligt Socialtjänstlagen (2025:400) och planen för finskt förvaltningsområde. De valda indikatorerna speglar både tillgången till personal med minoritetsspråkskompetens och förvaltningens aktiva arbete med kompetensförsörjning.

3. Ärendet

I det remitterade förslaget listas ett antal möjliga indikatorer såsom följer:

- Antal ansökningar där den enskilde begärt att få äldreomsorg på finska och som får hela eller en väsentlig del av omsorgen utförd av personal som talar finska
- Andel ansökningar om att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som ges inom äldreomsorgen av personal som talar finska

- Andel ansökningar om att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som ges inom äldreomsorgen av personal som talar romani chib, jiddisch, meänkieli eller samiska
- Antal medarbetare inom äldreomsorgen med språkkunskaper i det nationella minoritetsspråket finska
- Antal medarbetare inom äldreomsorgen med språkkunskaper i övriga nationella minoritetsspråk som jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska
- Andel äldreomsorgsverksamheter med rutiner för att identifiera och tillgodose behov av personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska eller har kunskap om de nationella minoriteternas kulturer
- Antal genomförda åtgärder för att öka tillgången till personal med kunskap i nationella minoritetsspråk (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska)
- Andel äldreomsorgsverksamheter med tillgång till personal som behärskar nationella minoritetsspråk (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska) där behov finns
- Andel äldre personer från nationella minoriteter som får omsorg där deras kulturella identitet beaktas
- Antal aktiviteter inom äldreomsorgen som syftar till att stödja äldre personers kulturella identitet
- Andel ansökningar där den enskilde fått information om möjligheten till omvårdnad på minoritetsspråk
- Antal aktiviteter med syfte att ge äldre nationella minoriteter möjlighet till inflytande och samråd i frågor som berör dem
- Antal insatser för kompetensutveckling inom vård- och omsorgsförvaltningen med syftet att öka kunskapen bland förvaltningens medarbetare om nationella minoriteter, minoritetsspråk och nationella minoriteters rättigheter

Vård- och omsorgsförvaltningen har utifrån instruktionspunkterna i remissen (relevans och ändamålsenlighet, koppling till verksamhetsområdet och mätbarhet) gjort en samlad bedömning.

Vård- och omsorgsförvaltningen föreslår att nämnden yttrar sig över följande tre indikatorer:

1. Antal medarbetare inom äldreomsorgen med språkkunskaper i det nationella minoritetsspråket finska.
2. Antal medarbetare inom äldreomsorgen med språkkunskaper i övriga nationella minoritetsspråk (jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska).
3. Antal genomförda åtgärder för att öka tillgången till personal med kunskap i nationella minoritetsspråk (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska).

Vård- och omsorgsförvaltningen bedömer att dessa indikatorer möjliggör uppföljning av både nuläge (våra faktiska förutsättningar att uppfylla lagstiftningen) och utvecklingsarbete. Dessa indikatorer är praktiskt hanterbara inom befintliga system, rutiner och kompetensförsörjningsprocesser vilket bidrar till att långsiktigt kunna utveckla tillgången till minoritetsspråkskompetens inom äldreomsorgen.

Förvaltningen bedömer att en alltför omfattande indikatoruppsättning riskerar att bli administrativt betungande och svår att följa upp på ett systematiskt sätt. De valda indikatorerna uppfyller remissens krav på relevans, ändamålsenlighet och mätbarhet.

Beslutsunderlag:

Remiss: *Förslag till vård- och omsorgsnämnden- Övergripande indikatorer (nyckeltal) för arbetet med nationella minoriteters rättigheter.* Dnr; KS.2025.138

Katarina Haddon

Madelen Grahn

Förvaltningschef

Utvecklingsstrateg

Beslut till:

Kommunstyrelseförvaltningen (FÅ)

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunikation- och serviceenheten
Samordnare folkhälsa och finskt förvaltningsområde
Maria Lakkala
0155-381 72, maria.lakkala@oxelosund.se

Remiss

Förslag till vård- och omsorgsnämnden - Övergripande indikatorer (nyckeltal) för arbetet med nationella minoriteters rättigheter

1. Inledning

Kommunfullmäktige fattade den 14 juni 2023 beslut om att godkänna *Plan för genomförande och uppföljning inom finskt förvaltningsområde* (KS.2023.38). Planen definierar ramar och inriktning för arbetet inom finskt förvaltningsområde. Enligt planen ska övergripande nyckeltal för det nationella minoritetsarbetet arbetas fram.

Det finns inga mätbara nyckeltal i exempelvis Kolada eller i andra av staten angivna indikatorer för att mäta minoritetslagens intentioner på kommunnivå. *Plan för genomförande och uppföljning inom finskt förvaltningsområde* har ett övergripande mål med arbetet inom finskt förvaltningsområde. Detta gör att en indikator är ett lämpligare mått att använda för att mäta och följa upp arbetet med finskt förvaltningsområde och nationella minoriteters rättigheter eftersom en indikator kan beskriva utvecklingen över tid samt ge en antydning åt vilket håll utvecklingen med arbetet går.

I arbetet med att ta fram övergripande indikatorer för kommunens arbete med nationella minoriteter remitterades ett förslag till Rådet för nationella minoriteter under perioden 4 augusti till 1 september 2025. Syftet var att samla in synpunkter från de minoritetsföreningar och intresseorganisationer som är representerade i rådet. Även föreningarnas medlemmar gavs möjlighet att lämna synpunkter som privatpersoner.

Efter att remissvaren från *Rådet för nationella minoriteter* har sammanställts remitteras förslaget vidare till de berörda nämnderna i kommunen. Syftet är att nämnderna ska få möjlighet att yttra sig över

indikatorerna utifrån sina respektive kompetensområden innan beslut slutligen fattas i kommunstyrelsen.

2. Bakgrund

2.1 Nationella minoriteter och finskt förvaltningsområde

Enligt lagen om nationella minoriteter¹ och minoritetsspråk² (2009:724) ansvarar kommuner för att främja minoritetsspråken, informera om rättigheter, samt säkerställa delaktighet och inflytande för de nationella minoriteterna. Kommuner ska också ha mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Förvaltningskommuner ansvar för att ge nationella minoriteter möjlighet till förskola och äldreomsorg på deras minoritetsspråk om de efterfrågar det samt verka för att personal med kunskaper i minoritetsspråk finns tillgänglig. Rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas omvårdnad inom ramen för äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken regleras i 8 kap. 6–9 §§ socialtjänstlagen (2025:400).

2.2 Övergripande indikatorer för arbete med nationella minoriteter

De övergripande indikatorerna som föreslås nedan utgår från lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724), minoritetspolitikens målområden samt från det övergripande målet i *Plan för genomförande och uppföljning inom finskt förvaltningsområde* som är att revitalisera alla potentiella språkbärare i Oxelösunds kommun och att de ges möjlighet att behålla, ta tillbaka och utveckla sitt minoritetsspråk samt stärka utvecklingen av en egen kulturell identitet.

3. Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde och förslag på övergripande indikatorer

Enligt reglemente för vård- och omsorgsnämnden fullgör nämnden kommunens uppgifter inom socialtjänstlagen (2025:400).

Nedan följer förslagen på övergripande indikatorer som faller under vård- och omsorgsnämndens delegerade ansvar från kommunfullmäktige via reglementet.

¹ Sveriges fem nationella minoriteter är sverigefinnar, judar, romer, samer och tordningalingar. Den samiska minoriteten har även status som urfolk.

² Sveriges fem nationella minoritetsspråk är finska, jiddisch, romani chib, samiska och meänkieli.

Förslag till indikatorer:

- Antal ansökningar där den enskilde begärt att få äldreomsorg på finska och som får hela eller en väsentlig del av omsorgen utförd av personal som talar finska (8 kap. § 6)
- Andel ansökningar om att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som ges inom äldreomsorgen av personal som talar finska (8 kap. § 6)
- Andel ansökningar om att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som ges inom äldreomsorgen av personal som talar romani chib, jiddisch, meänkieli eller samiska (8 kap. § 7)
- Antal medarbetare inom äldreomsorgen med språkkunskaper i det nationella minoritetsspråket finska (8 kap. § 5)
- Antal medarbetare inom äldreomsorgen med språkkunskaper i övriga nationella minoritetsspråk som jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska (8 kap. § 5)
- Andel äldreomsorgsverksamheter med rutiner för att identifiera och tillgodose behov av personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska eller har kunskap om de nationella minoriteternas kulturer³ (8 kap. § 5, § 8)
- Antal genomförda åtgärder för att öka tillgången till personal med kunskap i nationella minoritetsspråk (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska) (8 kap. § 5)
- Andel äldreomsorgsverksamheter med tillgång till personal som behärskar nationella minoritetsspråk (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska) där behov finns (8 kap. § 5)
- Andel äldre personer från nationella minoriteter som får omsorg där deras kulturella identitet⁴ beaktas (8 kap. § 8)
- Antal aktiviteter inom äldreomsorgen som syftar till att stödja äldre personers kulturella identitet (8 kap. § 8)
- Andel ansökningar där den enskilde fått information om möjligheten till omvårdnad på minoritetsspråk (8 kap. § 9)
- Antal aktiviteter med syfte att ge äldre nationella minoriteter möjlighet till inflytande och samråd i frågor som berör dem
- Antal insatser för kompetensutveckling inom vård- och omsorgsförvaltningen med syftet att öka kunskapen bland

³ De nationella minoriteternas kultur är en levande del av det svenska samhället och en del av vårt gemensamma svenska kulturarv.

⁴ Äldre från nationella minoriteter har rätt till sin kulturella identitet och att få tala sitt språk. När äldreomsorg ges på minoritetsspråk ska kommunen även beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.

förvaltningens medarbetare om nationella minoriteter,
minoritetsspråk och nationella minoriteters rättigheter

Vård- och omsorgsnämnden uppmanas ta ställning till de indikatorer som remitterats till nämnden och som är kopplade till det politiskt uppställda målet för arbetet med nationella minoriteter som det formulerats i *Plan för genomförande och uppföljning inom finskt förvaltningsområde*.

Instruktion för ställningstagande av nämnden:

1. **Bedöma relevans och ändamålsenlighet** – säkerställa att de föreslagna indikatorerna på ett tydligt och mätbart sätt speglar måluppfyllelsen avseende nämndens ansvar inom området för nationella minoriteter.
2. **Beakta nämndens verksamhetsområden** – pröva hur indikatorerna relaterar till nämndens verksamheter.
3. **Identifiera eventuella behov av justering eller komplettering** – föreslå förändringar om indikatorerna bedöms vara otillräckliga, svåräta eller inte är relevanta. Välj ut som mest fem indikatorer som nämnden anser vara relevanta och ändamålsenliga.
4. **Avge yttrande** – besluta om ett formellt yttrande med nämndens samlade bedömning och eventuella förslag till justeringar av indikatorer.

Syftet med instruktionen är att säkerställa en enhetlig, transparent och välgrundad process för nämndens medverkan i framtagandet och kvalitetssäkringen av indikatorer kopplade till målen för nationella minoriteter.

Remissvar till Remissversion Övergripande nyckeltal för Oxelösunds kommuns minoritetspolitiska arbete

Rådet för Nationella minoriteter i Oxelösunds kommun har genom diskussioner med sina medlemmar kommit fram till följande svar.

Vi har valt att alla svara tillsammans på detta då vi tillsammans arbetat fram ett svar.

Först vill vi påpeka att vi inte kommer att behandla Oxelösunds kommuns hela minoritetspolitiska arbete i vårt svar då vi delvis utgår från Plan för genomförande och uppföljning inom finskt förvaltningsområde, planen som är för Oxelösunds kommun och angår oss mest. Vi anser även att nyckeltalen inte skall behandla Oxelösunds kommuns minoritetspolitiska arbete utan inrikta sig på nyckeltal i arbetet för nationella minoriteter i Oxelösunds kommun, dvs innefatta även de andra nationella minoriteterna, judar, romer, tordedalningar samt samer som även är ett urfolk, men inte andra minoriteter. Vi tycker att detta var lite otydligt då inte de nationella minoriteterna nämns. Vissa av våra svar vävs naturligt ihop med de andra nationella minoriteternas, judar, romer, tordedalningar samt samer som även är ett urfolk, rättigheter, men Oxelösunds kommun är förvaltningsområde för finska och inte för andra nationella minoritetsgrupper.

Det som vi lyfter upp inom alla områden via indikatorer är kompetenshöjning av personal och politiker samt information om de nationella minoriteternas rättigheter för de nationella minoriteterna samt att barn och ungas inflytande, insyn och delaktighet skall främjas.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen, anser vi, ska inte enbart utveckla former för kontinuerlig kartläggning av medarbetares kompetens i de nationella minoritetsspråken utan även kunskapshöja medarbetarnas och politikernas medvetande om de nationella minoriteternas rättigheter samt det allmännas ansvar. Detta görs enkelt genom utbildningen Minoritetsutbildning (minoritetsutbildning.se) genom Länsstyrelsen i Stockholm. Att ge ansvaret för kompetenshöjning till vardera nämnd är givet men uppföljningen och helhetsansvaret borde ligga på kommunstyrelsen.

Vi föreslår dessa förslag till nyckeltal/indikatorer:

- Antal besök på kommunens hemsida – nationella minoriteters rättigheter och finskt förvaltningsområde
- Antal politiska beslut som gått på remiss till Rådet för nationella minoriteter

- Antal insatser för kompetensutveckling
- Antal personal och politiker som kompetenshöjt sig med minoritetsutbildning.se
- Antal tillfällen förvaltningar och nämnder informerat om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar
- Antal samråd med språkbärande barn om det finska språket och kulturen.
- Antal samråd med språkbärande ungdomar om det finska språket och kulturen.
- Antal specifika insatser i kommunen i syfte att motverka diskriminering och utsatthet av nationella minoriteter.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur och fritidsnämnden skall i fortsättningen inte bara beakta de nationella minoriteterna, judar, romer, sverigefinnar, tornedalningar och samer som även är ett urfolk utan de ska ägnas särskild uppmärksamhet. Kungliga bibliotekets analys ”Nationella minoriteter i planerna” indikerar på att det inte i planerna skrivs ut de nationella minoriteterna. Detta behöver Oxelösunds kommun bli bättre på. Kultur och fritidsförvaltningen bör ha egna samråd med barn och unga för att ge dem inflytande och delaktighet i frågor som rör dem. Den sverigefinska kulturen är mycket individuell och för att särskilt kunna främja och stärka barn och ungas egna kulturella identitet bör samråd hållas.

Vi föreslår dessa förslag till nyckeltal/indikatorer:

- Antal lånade böcker på finska ökar
- Antal lånade barnböcker på finska ökar
- Antal lånade ungdomsböcker på finska ökar
- Antal böcker på finska på skolbiblioteken ökar
- Antal besökare på sverigefinska kulturevenemang ökar
- Antal besökare på finskspråkiga kulturevenemang ökar
- Antal lån av litteratur på nationella minoritetsspråk ökar
- Antal insatser för kompetensutveckling
- Antal personal och politiker som kompetenshöjt sig med minoritetsutbildning.se
- Antal tillfällen förvaltningen och nämnden informerat om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar
- Antal samråd med språkbärande barn om det finska språket och kulturen.

- Antal samråd med språkbärande ungdomar om det finska språket och kulturen.
- Antal specifika insatser i syfte att motverka diskriminering och utsatthet av nationella minoriteter.
- Antal sverigefinska kulturevenemang ökar.
- Antal finskspråkiga kulturevenemang ökar.

Utbildningsnämnden

Vi anser att erbjuda en plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen hålls på finska bör föregå av att det finns en avdelning med anställd finskspråkig personal på plats och att det även skall finnas tillgång till en kringresande finskspråkig modersmålspedagog.

Det borde även finnas i utbildningsnämndens intresse att revitalisera alla potentiella språkbärare i och stärka deras kulturella identitet. Då behövs stora kunskapshöjande insatser inom utbildningsförvaltningens personal så att de i sin tur kan informera barn och vårdnadshavare om deras rättigheter.

Förslag till nyckeltal/indikatorer:

- Antal ansökningar till förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska ökar
- Antal ansökningar till modersmålsstöd i finska i förskolan ökar
- Antal elever som deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråket finska ökar
- Antal elever som ansöker om modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråket finska ökar
- Antal elever som deltar i modersmålsundervisning i något nationellt minoritetsspråk ökar
- Antal elever som ansöker om modersmålsundervisning i något nationellt minoritetsspråk ökar
- Antal förskolepersonal med språkkunskaper i finska
- Antal personal inom utbildningsförvaltningen med språkkunskaper i finska
- Antal insatser för kompetensutveckling för personal
- Antal personal och politiker som kompetenshöjt sig med minoritetsutbilning.se

- Antal tillfällen förvaltningen och nämnden informerat om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar
- Antal samråd med språkbärande barn om det finska språket och kulturen.
- Antal samråd med språkbärande ungdomar om det finska språket och kulturen.
- Antal specifika insatser i syfte att motverka diskriminering och utsatthet av nationella minoriteter.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden behöver informera på finska om rättigheter om att få omvårdnad på finska samt behålla och utveckla sin sverigefinska/finska kulturella identitet inom kommunens äldreomsorg. Vi anser att för att kunna tillgodose nuvarande och framtida behov av detta skall en tvåspråkig behovsanalys göras vartannat år bland de äldre i Oxelösund.

Förslag till nyckeltal/indikatorer:

- Antal ansökningar om att insatser ges på minoritetsspråk ska öka
- Antal beviljade insatser som ges på minoritetsspråk ska öka
- Antal medarbetare inom äldreomsorgen som vill använda finska i sitt arbete ökar
- Antalet anställda, i verksamheter där det finns behov av minoritetsspråken och minoriteters kultur, ska öka.
- Antal insatser för kompetensutveckling
- Antal personal inom vård- och omsorgsförvaltningen med språkkunskaper i finska
- Antal insatser för kompetensutveckling för personal
- Antal personal och politiker som kompetenshöjt sig med minoritetsutbildning.se
- Antal tillfällen förvaltningen och nämnden informerat om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar
- Antal specifika insatser i syfte att motverka diskriminering och utsatthet av nationella minoriteter.

Pensionärsföreningen Kipinä

Oxelösunds Finska Förening

Traditionsförening för de finska krigen 1939-1945

Föräldranätverket Oxlarna

Datum
2025-11-14

Dnr
VON.2025.75

OXL2
621
v 1.0
2007-
03-13

Vård- och omsorgsförvaltningen
Alexandra Westin

Vård- och omsorgsnämnden

Revidering av riktlinjer för ekonomiskt bistånd

1. Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

1). Vård- och omsorgsnämnden beslutar att godkänna revideringen av *Riktlinjer för ekonomiskt bistånd*.

2). Vård- och omsorgsnämnden beslutar att bevilja bistånd till julklappspeng utöver norm enligt 12 kap. 2 § SoL på 400 kr per barn för alla barn och umgängesbarn i hushåll som uppbär försörjningsstöd.

2. Sammanfattning

Den 1 juli 2025 trädde den nya socialtjänstlagen i kraft - *En förebyggande socialtjänstlag - för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2025:400)*. Utifrån det behöver alla gällande riktlinjer som utgår ifrån socialtjänstlagen revideras. Samtliga paragrafer som tidigare hänvisade till gamla socialtjänstlagen (2001:453) har korrigerats och hänvisar nu till nya socialtjänstlagen (2025:400). Även den hänvisning som gjordes till den gamla socialtjänstförordningen (2001:937) har korrigerats till den nya socialtjänstförordningen (2025:468).

3. Ärendet

Nedan följer en beskrivning av vilka delar i riktlinjen som är reviderade. Dessa delar är även markerade med gult i själva riktlinjen.

Följande avsnitt är tillagda med föreslagen revidering av riktlinje:

- 2.1 Helhetssyn
- 2.2.1 Enskilds ansvar att medverka till utredningen
- 2.2.2 Enskilds ansvar att medverka i plan mot självförsörjning
- 2.4 Jämställdhetsperspektiv
- Kapitel 3 Generella förutsättningar för bistånd
- 3.1 Vistelse och bosättning
- 3.2 Nödprovning och akut bistånd
- 3.3 Inkomster och tillgångar
- 3.3.1 Fondmedel och stipendier
- 3.3.2 Krediter
- 3.3.3 Kryptovaluta
- 3.4 Inkomster och tillgångar genom andra underhållsskyldiga
- 3.4.1 Makar, registrerade partners och sambo.
- 3.4.2 Giftna men ej sammanboende
- 3.4.3 Föräldrars underhållsskyldighet mot barn
- 3.4.5 Underårig som är gift eller fått barn.
- 4.1 Plan till självförsörjning

Datum
2025-11-14

VON.2025.75

- 4.4.4 Nyanlända och ensamkommande i gymnasieåldern
- 4.5.1 Föräldralediga med otillräcklig föräldrapenning
- 4.3.10 Akut tillfälligt boende
- 6.1 Hälso- och sjukvård
- 6.10.2 Skulder till a-kassa och CSN
- 6.11 Avgifter

I följande avsnitt har befintlig text korrigerats alternativt att text lagts till:

- 4.3 Företagare
- 4.4 Studerande
- 4.4.2 SFI-studier
- 4.5 Arbetslösa som inte kan arbeta
- 4.5.2 Enskilda med missbruksproblematik
- 4.5.3 Inskrivna för vård och behandling inom socialtjänsten
- 4.3.5 Andrahandskontrakt
- 5.3.5 Inneboendekontrakt
- 5.3.6 Delad bostad
- 5.3.7 Övriga sammanboende med hushållsgemenskap
- 6.2 Tandvård
- 6.5 Hemutrustning
- 6.7.1 Flyttkostnader
- 6.10 Skulder
- 7.5 Uppföljning av återkrav

Dokument: Normer för beräkning av ekonomiskt bistånd

Med revidering av riktlinje har ett dokument avseende vägledande belopp tagits fram, benämnt "Beräkning av normer inom ekonomiskt bistånd". Syftet med dokumentet är att beloppen ska vara lätta att korrigera utifrån samhällsutvecklingen, utan att hela riktlinjen behöver revideras. Dessa belopp ska inte ses som fasta utan som stöd för handläggare i bedömningen av huruvida en kostnad kan betraktas vara skälig eller inte. Beloppen är framtagna utifrån undersökning där kontakt tagits med bolag för att få en lokal prisbild.

Huruvida detta är ett framkomligt arbetssätt och huruvida beloppen bedöms vara skäliga är något nämnden får ta ställning till utifrån det underlag som presenteras. Följande områden i riktlinjen är börda av denna hänvisning:

- 5.3.5 Inneboendekostnad
- 5.4 Hushållsel
- 5.5 Hemförsäkring
- 6.4 Internet
- 6.5 Hemutrustning

Följande avsnitt föreslås tas bort i revidering av riktlinje:

- Avsnitt "Fritidsaktiviteter för barn"

Avsnittet "Fritidsaktiviteter för barn" i nuvarande riktlinje finns för att kunna bevilja bistånd utöver norm till fritidsaktiviteter. Under september 2025 lanserades "Fritidskortet" nationellt. Det är ett statligt initiativ för att ge barn och ungdomar mellan 8 och 16 år ökad tillgång till organiserade fritidsaktiviteter inom idrott, kultur och friluftsliv. Kortet ger ett ekonomiskt bidrag om 500 kr alternativt 2000 kr till de hushåll som har bostadsbidrag, och kan

Datum
2025-11-14

VON.2025.75

användas till att betala regelbundna aktiviteter hos godkända föreningar och kulturskolor. Ansökan görs av vårdnadshavare. Med anledning av ovanstående föreslås avsnitt för bistånd till fritidsaktiviteter för barn tas bort i och med revidering. Förvaltningen föreslår i stället att nämnden tar ställning till att kunna bevilja bistånd utöver norm enligt 12 kap. 2 § SoL till julklappspeng.

Beslutsunderlag

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd (2025-11-27).

Beräkning av normer inom ekonomiskt bistånd (2025-11-13).

Katarina Haddon
FörvaltningschefAlexandra Westin
Utvecklingsstrateg**Beslut till:**
FC (FK)

Oxelösund

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Dokumenttyp Riktlinjer	Fastställd av Vård- och omsorgsnämnden	Beslutsdatum 2024-05-28	Reviderat 2025-11-27
Dokumentansvarig Enhetschef Ekonomi och integration		Förvaring	Dnr VON.2025.75
Dokumentinformation Revidering av riktlinjer antagna av vård- och omsorgsnämnden 2024-05-28.			

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
2. Utgångspunkter för arbetet med ekonomiskt bistånd.....	6
2.1 Helhetssyn.....	6
2.2 Utredning och dokumentation.....	6
2.2.1 Enskilds ansvar att medverka till utredningen.....	6
2.2.2 Enskilds ansvar att medverka i plan mot självförsörjning.....	7
2.3 Barnrättsperspektiv och barnkonsekvensanalyser.....	7
2.3.1 Anmälan om oro för barn.....	7
2.4 Jämställdhetsperspektiv.....	7
2.5 Våld i nära relation.....	8
2.6 Förmedlingsmedel.....	8
2.7 Anmälan/underrättelse till annan instans.....	8
2.7.1 Anmälan om godmanskap/förvaltarskap.....	8
2.7.2 Underrättelse om felaktig folkbokföring.....	9
2.7.3 Underrättelse vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystem.....	9
3. Generella förutsättningar för bistånd.....	10
3.1 Vistelse och bosättning.....	10
3.2 Nödprovning och akut bistånd.....	10
3.3 Inkomster och tillgångar.....	10
3.3.1 Fondmedel och stipendier.....	11
3.3.2 Krediter.....	11
3.3.3 Kryptovaluta.....	12
3.3.4 Lätt realiserbara tillgångar.....	12
3.3.5 Bostad som realiserbar tillgång.....	12
3.3.6 Rådrum.....	13
3.4 Inkomster och tillgångar genom andra underhållsskyldiga.....	13
3.4.1 Makar, registrerade partners och sambo.....	13
3.4.2 Giftna men ej sammanboende.....	13
3.4.3 Föräldrars underhållsskyldighet mot barn.....	13
3.4.4 Hemmavarande barns och skolungdomars inkomster.....	14
3.4.5 Underårig som är gift eller fått barn.....	14
3.5 Jobbstimulans.....	14
4. Bistånd utifrån målgrupp.....	15
4.1 Plan till självförsörjning.....	15
4.2 Arbetsföra.....	15
4.3 Företagare.....	16
4.4 Studerande.....	16
4.4.1 Studier som en förutsättning för arbete.....	16
4.4.2 SFI-studier.....	17
4.4.3 Ungdomar under 21 år som går i skolan.....	17
4.4.4 Nyanlända och ensamkommande i gymnasieåldern.....	17

4.4.5 Studier på grundläggande och gymnasial nivå.....	18
4.5 Arbetslösa som inte kan arbeta.....	18
4.5.1 Föräldralediga med otillräcklig föräldrapenning.....	18
4.5.2 Enskilda med missbruksproblematik.....	19
4.5.3 Inskrivna för vård och behandling inom socialtjänsten.....	19
4.5.4 Inskrivna för kriminalvård eller rättspsykiatrisk vård.....	19
4.5.5 Sjukskrivna.....	20
4.6 Pensionärer.....	20
4.7 Våldsutsatta.....	21
4.8 Utländska medborgare med/utan uppehållstillstånd/uppehållsrätt.....	21
4.8.1 EU-medborgare.....	21
4.8.2 EU/EES-medborgare med uppehållsrätt.....	22
4.8.3 EU/EES-medborgare utan uppehållsrätt.....	22
4.8.4 Asylsökande.....	22
4.8.5 Personer som inte har tillstånd att vistas i Sverige.....	22
3.8.6 Personer med uppehållstillstånd.....	22
3.8.7 Nordiska medborgare.....	22
5. Försörjningsstöd.....	23
5.1 Riksnorm.....	23
5.1.1 Förhöjning av riksnormen.....	23
5.1.2 Sänkning av riksnormen.....	23
5.2 Skäliga kostnader utöver riksnormen.....	23
5.3 Boendekostnad.....	23
5.3.1 Skälig boendekostnad.....	24
5.3.2 Rådrom för att sänka boendekostnad.....	24
5.3.3 Byte till dyrare bostad.....	24
5.3.4 Andrahandskontrakt.....	25
5.3.5 Inneboendekontrakt.....	25
5.3.6 Delad bostad.....	26
5.3.7 Övriga sammanboende med hushållsgemenskap.....	26
5.3.8 Egenägd bostad.....	26
5.3.9 Bistånd till ungdomar för hyresdel eller eget boende.....	26
5.3.10 Akut tillfälligt boende.....	27
5.4 Hushållsel.....	27
5.5 Hemförsäkring.....	28
5.6 Medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.....	28
6. Bistånd till livsföring i övrigt.....	29
6.1 Hälsa- och sjukvård.....	29
6.1.1 Ambulanstransport.....	29
6.1.2 Egenavgift vid vård och behandling av vuxna.....	29
6.1.3 Friskvård på recept.....	29
6.1.4 Läkarvård.....	29
6.1.5 Sjukvårdskostnad.....	29
6.1.6 Medicin.....	29
6.2 Tandvård.....	30

6.2.1 Akut tandvård.....	30
6.2.2 Planerad tandvård.....	30
6.2.4 Beslut avseende tandvård.....	31
6.2.5 Tandvårdsförsäkring.....	31
6.2.6 Årlig kontroll.....	31
6.3 Glasögon.....	31
6.3.1 Borttappade/förlorade glasögon.....	32
6.3.2 Glasögon till barn.....	32
6.4 Internet.....	32
6.5 Hemutrustning.....	32
6.5.1 Hel hemutrustning.....	32
6.5.2 Komplettering av hemutrustning.....	32
6.5.3 Utredning avseende behov av hemutrustning.....	33
6.6 Spädbarnsutrustning.....	33
6.7 Kostnader för flytt, magasinering och sanering.....	34
6.7.1 Flyttkostnader.....	34
6.7.2 Magasinering.....	34
6.7.3 Sanering.....	35
6.8 Resor.....	35
6.8.1 Arbetsresor.....	35
6.8.3 Umgängesresor.....	35
6.8.4 Resor till begravning.....	35
6.8.5 Övriga resor.....	35
6.9 Begravningskostnader.....	36
6.10 Skulder.....	36
6.10.1 Hyres- och elskulder.....	37
6.10.2 Skulder till a-kassa och CSN.....	37
6.11 Avgifter.....	37
6.11.1 Kommunala avgifter.....	37
6.11.2 Avgift för identitetshandling.....	38
6.11.3 Avgift för banktjänster.....	38
6.11.4 Avgift för ansökan om skilsmässa.....	38
6.11.5 Avgift vid ansökan om förlängt uppehållstillstånd/medborgarskap.....	38
6.11.6 Avgifter för juridisk hjälp.....	38
6.11.7 Övriga avgifter.....	39
7. Felaktig utbetalning (FUT).....	40
7.1 Förebygga felaktiga utbetalningar.....	40
7.2 Misstanke om felaktig utbetalning.....	40
7.3 Beslut om polisanmälan.....	40
7.4 Förutsättningar för beslut om återkrav.....	40

1. Inledning

Rätten till ekonomiskt bistånd regleras i **socialtjänstlagen (SoL) (2025:400)** och rättspraxis. Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) och Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd ger stöd i tolkningen av det nationella regelverket.

Vård- och omsorgsförvaltningens riktlinjer för ekonomiskt bistånd kompletterar således ovanstående och annan relevant lagstiftning och syftar till att säkerställa att sökanden erhåller rättssäker handläggning. En individuell prövning ska alltid göras och avsteg ska motiveras. Det ska framgå vad i individens situation som gör att avsteg bedöms vara nödvändigt. Beslut fattas sedan enligt gällande delegationsordning.

Med anledning av ny socialtjänstlag revideras riktlinjerna utifrån nya paragrafer och begrepp. Dessa riktlinjer är en reviderad version av *Riktlinjer för ekonomiskt bistånd* (Dnr VON. 2024.25) antagna av vård- och omsorgsnämnden den 2024-05-28.

Som komplement till riktlinjerna har enheten för ekonomiskt bistånd även ett handlägningsstöd i form av arbetsrutiner.

2. Utgångspunkter för arbetet med ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd är samhällets yttersta skyddsnät och är avsett att vara en tillfällig lösning för människor som inte själva kan tillgodose sina behov. Alla människor ansvarar för sitt eget liv och sin försörjning. Rätten till ekonomiskt bistånd, i enlighet med lagstiftningen, träder in efter det att alla möjligheter som finns för att klara sin försörjning är uttömda.

Socialtjänstens huvudsakliga uppgift inom ekonomiskt bistånd är att verka för att en persons försörjningssvårigheter blir så kortvariga som möjligt. Detta med fokus på att varaktigt kunna försörja sig själv och leva ett självständigt liv. Arbetet med ekonomiskt bistånd omfattar således två delar där huvudmålet är att *hjälpa den enskilde till självförsörjning*. Under tiden har den enskilde, under vissa förutsättningar och efter en individuell behovsprövning, rätt till *hjälp med försörjningen* i form av ekonomiskt bistånd.

2.1 Helhetssyn

Utifrån socialtjänstlagen ska helhetssyn vara en vägledande princip i arbetet för individuellt riktade insatser. Helhetssyn innebär att en enskilds problematik ska ses i förhållande till hela den sociala miljön. Olika aspekter av personens liv ska således beaktas i mötet med enskild och vid handläggningen, vilket innebär att frågor om ekonomiska behov inte ska isoleras från livssituationen i övrigt.

Förvaltningens arbete ska bygga på en stark tro på den enskildes egna förmåga och vilja att nå en egen försörjning.

2.2 Utredning och dokumentation

Utredning och dokumentation inom socialtjänsten regleras bland annat i förvaltningslagen (2017:900) och 14 kap. SoL, samt i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation. Socialtjänstens dokumentation ska ske enligt dessa reglementen.

Utredning ska inledas utan dröjsmål och genomförs alltid i samband med ansökan. Handläggaren ska säkerställa att varje biståndsbeslut grundas på aktuell information om den enskildes situation. I de fall det finns barn i hushållet ska barnens situation beaktas.

2.2.1 Enskilds ansvar att medverka till utredningen

För att utreda rätten till bistånd måste socialsekreteraren kunna bedöma sökandes försörjningsförmåga inför varje beslut. Sökande ansvarar för att förse sin socialsekreterare med de underlag som behövs för att utreda biståndsbehovet.

I sökandes ansvar ingår också att komma till besök som socialsekreterare kallar till. Som regel ger det grund för att avslå ansökan om sökande, utan giltigt skäl, uteblir från besök eller i övrigt underlåter att lämna underlag till utredningen.

2.2.2 Enskilds ansvar att medverka i plan mot självförsörjning

Arbetet med att vägleda mot egen försörjning ska inriktas på att motivera individen till att utveckla sina egna resurser. I Oxelösunds kommun ska sökande tillsammans med sin handläggare upprätta och dokumentera en handlingsplan. Denna plan ska utgöra grund för den enskildes väg mot egen försörjning. Rätten till ekonomiskt bistånd förutsätter att den enskilde medverkar till att upprätta en realistisk planering samt inom utsatt tid genomför de aktiviteter som överenskommit.

I tjänsteskrivelse daterad 2025-08-15 (dnr VON. 2025.54) framgår att kommunal arbetsmarknadsinsats ska erbjudas samtliga arbetssökande försörjningsmottagare som uppbär ekonomiskt bistånd på månatlig basis. Insatsen ska utgöra ett komplement till sökande som har en arbetsmarknadspolitisk planering genom Arbetsförmedlingen för att erbjuda ett mer nära stöd till sökande, där kriterier för kompetenshöjande insats/praktik enligt 12 kap. 4 § SoL inte är uppfyllda.

Den enskilde ansvarar således för sin ekonomi, sin planering mot självförsörjning och genomförandet av den.

2.3 Barnrättsperspektiv och barnkonsekvensanalyser

I biståndsbeslut som berör barn ska barnets bästa särskilt beaktas, i enlighet med 3 kap. 1 § SoL och artikel 3 i barnkonventionen. Regeln gäller även umgängesbarn.

Beslut kan beröra barn i ärendet direkt eller indirekt. När ett beslut kan få konsekvenser behöver det alltid dokumenteras hur barnets bästa har beaktats. Hänsyn till barnets bästa handlar både om att ha ett barnrättsperspektiv vid bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd och att aktivt arbeta för att föräldrar ska bli självförsörjande.

2.3.1 Anmälan om oro för barn

Vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa ska en orosanmälan omedelbart göras i enlighet med 19 kap. 1 § SoL. Oro för att barn far illa kan grunda sig i förhållanden som påverkar vårdnadshavarens omsorgsförmåga. Det kan också avse vårdnadshavarens oförmåga att planera familjens ekonomi och boende samt att ta sitt försörjningsansvar.

Kännedom eller misstanke om att ett barn utsatts för eller bevittnat våld i en nära relation ska alltid anmälas.

2.4 Jämställdhetsperspektiv

Förvaltningens arbete ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Det innebär att alla invånare ska få sina ansökningar bedömda samt erbjudas insatser utifrån sina individuella förutsättningar. Krav på enskilda att bidra till sin egen försörjning ska utformas oberoende av kön. Delad utbetalning av ekonomiskt bistånd ska ske i ärenden där två vuxna parter ingår.

2.5 Våld i nära relation

Socialtjänsten har ett särskilt ansvar att identifiera individer som är utsatta för eller utövar våld i nära relationer samt att erbjuda stöd till dessa. Sökanden som misstänks ha erfarenhet av våld i nära relation ska därför tillfrågas om detta samt informeras om vilket stöd som finns att få inom förvaltningen. Detsamma gäller personer som misstänks vara utsatta för prostitution och människohandel.

För sökanden som är eller har varit utsatta för våld i nära relation ska särskild hänsyn tas i biståndsprövningen när det krävs för att undvika fortsatt våldsutsatthet. Det kan exempelvis handla om att bortse från en make/makas, sambos eller vårdnadshavares försörjningsansvar. Avsteg från sedvanlig bedömning kan även behöva göras vid behov av att byta bostad eller vid upprepade akuta ansökningar i samband med uppbrott från hemmet.

2.6 Förmedlingsmedel

Förmedlingsmedel är en biståndsinsats som beviljas enligt 11 kap. 1 § SoL, som innebär att vård- och omsorgsförvaltningen förvaltar den enskildes ekonomi.

En enskild som beviljas insatsen kan även ha behov av ekonomiskt bistånd, vilket däremot inte är en förutsättning för att beviljas förmedlingsmedel. Vid utredning av om förmedlingsmedel ska beviljas ska handläggaren ta ställning till om behovet kan tillgodoses genom mindre ingripande åtgärder, såsom:

- betalningsförmedling via bank
- hjälp via släktingar/personligt nätverk eller
- budget- och skuldrådgivning

Om den sökande har ett större behov av stöd för att hantera sin ekonomi ska handläggaren ta ställning till om anmälan om god man eller förvaltare ska göras till överförmyndarnämnden.

2.7 Anmälan/underrättelse till annan instans

2.7.1 Anmälan om godmanskap/förvaltare

Om den enskilde kan vara i behov av att förordnas god man eller förvaltare enligt föräldrabalken (1949:381), ska detta anmälas till Överförmyndarnämnden. Anmälan ska även göras till överförmyndarnämnden om en sökande inte längre bör ha god man eller förvaltare.

Socialnämndens anmälningsskyldighet i dessa fall framgår av 11 kap. 2 § socialtjänstförordningen (2025:468). Särskild delegationsordning gäller för anmälan om god man eller förvaltare.

2.7.2 Underrättelse om felaktig folkbokföring

Enligt 32 c § folkbokföringslagen (1991:481) finns en bestämmelse som reglerar andra myndigheters skyldighet att underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift i folkbokföringen om en person som är eller har varit folkbokförd är oriktig eller ofullständig.

Underrättelsen i 32 c § folkbokföringslagen innebär att sekretessen bryts enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Uppgifter som omfattas av underrättelsen kan därmed lämnas till Skatteverket utan hinder av sekretess.

2.7.3 Underrättelse vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystem

Kommuner har skyldighet att underrätta andra myndigheter om felaktiga betalningar från välfärdssystem. Det innebär att om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp, ska underrättelse om detta lämnas till den myndighet, organisation eller annan kommun som har fattat beslutet.

Av underrättelsen ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för antagandet, vilket sker i enlighet med 4 § lagen (2009:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Underrättelseskyldigheten är också en så kallad sekretessbrytande bestämmelse som regleras i 10 kap. 28 § OSL.

3. Generella förutsättningar för bistånd

Ekonomiskt bistånd är välfärdssystemets yttersta skyddsnät. För att ha rätt till bistånd ska sökande sakna möjlighet att klara sina ekonomiska behov på något annat sätt. Den enskilde måste också göra allt som är möjligt för att snarast kunna försörja sig på annat sätt.

3.1 Vistelse och bosättning

För att ha rätt till ekonomiskt bistånd för annat än akuta behov ska den enskilde vara bosatt i kommunen. Vanligtvis är invånaren då också folkbokförd i kommunen.

En person som tillfälligt vistas i kommunen kan beviljas bistånd för att förhindra en nödsituation. Biståndet kan till exempel vara en biljett till hemkommunen och till matpengar.

I de fall sökande har flyttat till Oxelösund ska boendesituationen och övriga förhållanden utredas för bedömning av vilken kommun som har ansvaret. Fram till dess att det är klart vem som har ansvaret har vistelsekommunen det fulla ansvaret.

3.2 Nödprövning och akut bistånd

Med hänvisning till kommunens yttersta ansvar ska en så kallad nödprövning göras om en enskild hävdar att nödsituation föreligger. Den enskildes ekonomiska situation vid ansökningstillfället och under den period som hjälpen avser ska ligga till grund för behovsprövningen. Grundregeln när det gäller rätten till bistånd är dock att den enskilde har ett ansvar för att tillgodose sina behov.

Föräldrar ska i detta sammanhang informeras om det ekonomiska ansvar föräldraskapet innebär (underhållsskyldighet) och utgångspunkten att de inom ramen för sin förmåga och ekonomiska resurser har huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnet.

Nödprövning för hushåll som regelmässigt har inkomster över försörjningsstödsnivå ska prövas restriktivt och endast beviljas för att avvärja en akut nödsituation eller om den enskilde bedöms vara förhindrad att själv ta ansvar för sin ekonomi och sin livssituation.

3.3 Inkomster och tillgångar

Vid bedömningen av om den enskilde kan tillgodose sitt behov genom egna tillgångar, ska endast de tillgångar som sökande förfogar över eller kan få tillgång till beaktas. Det kan exempelvis vara aktier och fonder. Det gäller som regel även utbetalningar av lån utan säkerhet och pantlån. Vissa inkomster och tillgångar bör inte påverka rätten till bistånd, i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd.

Sökande som har kontanter, banktillgodohavanden, aktier, obligationer, fonder eller andra lätt realiserbara tillgångar ska använda dessa innan rätt till bistånd föreligger.

Detta omfattar även utländska tillgångar och kapital. Vid bedömningen ska det vägas in om tillgången är lätt realiserbar, om invånaren har behov av tillgången och om behovet av ekonomiskt bistånd bedöms bli längre än tre månader.

3.3.1 Fondmedel och stipendier

Fondmedel och stipendier ska generellt räknas med som inkomster i beräkningen. Undantag kan göras om sökande styrkt att pengarna är avsedda för ett särskilt ändamål som ligger utanför vad som omfattas av försörjningsstödet, om beloppet inte bedöms vara oskäligt högt.

Sökande ska redogöra för de pengar som han eller hon fått från fonder/stiftelser eller stipendier i sin ansökan och lämna underlag som styrker summan och vad den är avsedd för. Om begärda underlag inte lämnas ska summan medräknas som inkomst i beräkning av försörjningsstöd.

Framkommer det att summan den enskilde fått avser sådant som ingår i normen ska beloppet som regel räknas med som inkomst. Detsamma gäller om det är ett belopp som inte är avsett för något specifikt ändamål. Det finns möjlighet att efter särskild bedömning undanta beloppet från beräkning.

I de fall summan är avsedd att gå till ett särskilt ändamål, som inte omfattas av normen, exempelvis hemutrustning, resor, cykel eller tandvård, ska bedömning göras om beloppet är skäligt utifrån behovet. Om beloppet är högre än vad som bedöms behövas för att täcka behovet ska beloppet som överstiger den nivån räknas med som inkomst i beräkningen.

Sökande kan inte få ekonomiskt bistånd till något som denne redan har fått pengar till från en fond eller genom stipendium.

3.3.2 Krediter

En person som har ett kreditkort på vilket krediten är använd till en viss summa kan inte avsluta kreditkortet utan att betala skulden i sin helhet eller sluta betala av på krediten. Om man uppbär ekonomiskt bistånd innebär detta att man måste betala på krediten varje månad och sedan även använda samma summa som man betalat in för att inte hamna under norm.

Om personen använder ytterligare summa på kreditkortet så är detta att räkna som ett kortfristigt lån och därmed att anse som en inkomst vid beräkning av en persons rätt till bistånd (jmf. Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd som fastställer att lån är en inkomst som personen kan disponera för egen försörjning).

När ansökan och kontoutdrag inkommer måste handläggaren kontrollera att personen inte använt mer pengar än den beviljats tidigare. Insättningar på kontot från utomstående ska behandlas som en inkomst precis som vid ett bankkonto utan kredit kopplat till sig.

3.3.3 Kryptovaluta

Om det av kontoutdrag framkommer transaktioner till/från bitcoin-handlare eller annan handel av övriga kryptovalutor så ska verifikationer på aktuellt innehav begäras in (wallet) samt översikt över senaste transaktionerna. Kryptovalutor betraktas som en inkomst och påverkar rätten till bistånd som övriga inkomster/tillgångar.

3.3.4 Lätt realiserbara tillgångar

Om den sökande äger en lätt realiserbar tillgång ska handläggaren utreda om den enskilde ska sälja tillgången för att vara berättigad till ekonomiskt bistånd.

Avseende bil som lätt realiserbar tillgång, avser det även avställda bilar och andra fordon. Krav på försäljning ska inte ställas för bilar vars värde bedöms understiga 10 procent av ett prisbasbelopp. Om den enskilde har tagit ett lån för bilen ska krav på försäljning inte ställas om försäljningen bedöms ge ett intäktsöverskott på mindre än 10 procent av ett prisbasbelopp, efter att lånet är betalt. I annat fall ska något av följande kriterier vara uppfyllt för att den enskilde ska få behålla bilen:

- den enskilde bor i ett område där allmänna kommunikationer saknas eller där turtätheten är så begränsad att den omöjliggör nyttjande av allmänna kommunikationer för att delta i en daglig sysselsättning, eller
- den enskilde har en sjukdom eller funktionsnedsättning som medför behov av bil.

3.3.5 Bostad som realiserbar tillgång

Om sökandes biståndsbehov bedöms överstiga tre månader ska som regel även krav ställas på att sälja en egenägd bostad, samt andra tillgångar av betydande värde. Det gäller under förutsättning att en försäljning bedöms ge ett intäktsöverskott som motsvarar ett prisbasbelopp eller mer, efter att lån kopplade till tillgången samt eventuell reavinstskatt och mäklararvode är betalda. Hänsyn bör även tas till sökandes befintliga boendekostnad och om sökande kan antas ha särskilda svårigheter att hitta ett annat boende.

Krav på försäljning ska även ställas gällande en andel av en bostad eller ett fritidshus, såvida det inte finns ett skrivet förbehåll som förhindrar försäljning. Undantag från kravet bör dock göras för bostadsrätter där en annan person tagit hela lånet för bostaden och klienten endast äger en liten andel av bostaden, i syfte att få bostadsrättsföreningens tillåtelse att bo kontinuerligt i lägenheten.

Bostadsrätten eller fastigheten ska som regel värderas av en mäklare innan försäljning. Om barn berörs av beslut om försäljning av en bostad ska handläggaren först göra en barnkonsekvensanalys. Den enskilde ska också ges skälig tid att sälja bostaden.

Undantag från kravet kan göras om det finns mycket särskilda omständigheter som innebär att ett krav på bostadsbyte skulle medföra mycket negativa sociala konsekvenser för den enskilde och dennes familj.

3.3.6 Rådtrum

Vid krav på avyttring av tillgångar ska sökanden få ett separat beslut om skäligt rådtrum för att sälja exempelvis bostad eller bil, med besvärshänvisning. Som regel bedöms fyra månader vara en skälig tid avseende avyttring av bostad, i enlighet med rättspraxis. Under rådtrumsperioden godtas som regel den faktiska boendekostnaden. Tidsfrist för rådtrum avseende lätt realiserbara tillgångar är en månad.

Sökande ska redovisa varje månad vilka åtgärder som vidtagits för att avyttra tillgången. Om rådtrummet passerar utan att den enskilde har sålt tillgången, ger det grund för att avslå biståndsansökan helt. Undantag ska göras om sökande trots aktiva åtgärder inte har lyckats få tillgången såld, på grund av omständigheter som han eller hon inte råder över. I så fall kan rådtrummet förlängas.

3.4 Inkomster och tillgångar genom andra underhållsskyldiga

Underhållsskyldigheten mellan makar, registrerade partners och sambo går före rätten till ekonomiskt bistånd. Detsamma gäller föräldrars underhållsskyldighet gentemot sina barn.

3.4.1 Makar, registrerade partners och sambo

Sammanboende vuxna som lever under äktenskapsliknande förhållanden jämställs med makar när rätten till ekonomiskt bistånd prövas, utifrån principen om likabehandling. Det betyder också att om den ena parten inte uppfyller kraven på att i möjligaste mån bidra till sin egen försörjning, så har inte heller partnern och eventuella barn rätt till ekonomiskt bistånd. Försörjningsskyldigheten gäller även under betänketid vid ansökan om skilsmässa.

3.4.2 Gifta men ej sammanboende

Makars ömsesidiga underhållsskyldighet i enlighet med äktenskapsbalken gäller även i de fall makarna ej är sammanboende. Av detta följer att för att bistånd enligt socialtjänstlagen ska kunna beviljas till någon som är gift krävs det i princip att den enskilde har visat att den andra maken/makan inte har förmåga att försörja denne.

Hänsyn ska inte tas till fördyrande omkostnader på grund av skilda hushåll. Endast om det är uppenbart ogörligt att makarna har gemensam ekonomi, exempelvis vid en familjevåldssituation.

Om den som ansöker om bistånd, har en partner som vistas utomlands är socialtjänsten i regel inte skyldig att utreda dennes ekonomiska förhållanden, utan det är då den enskilde som har bevisbördan för att dennes partner saknar sådan ekonomisk förmåga. Bördan på en enskild biståndssökande att presentera utredning som avser den andra makens/makans ekonomi får dock inte bli orimlig.

3.4.3 Föräldrars underhållsskyldighet mot barn

Undantag från makars och sambos försörjningsskyldighet kan göras i enskilda fall.

Föräldrar är underhållsskyldiga gentemot sina barn till dess att barnet fyller 18 år. Underhållsskyldigheten förlängs under den tid som skolgången pågår, dock längst till dess att barnet fyller 21 år.

Starka sociala och ekonomiska skäl ska föreligga för att förvaltningen ska bevilja ekonomiskt bistånd till en studerande ungdom i eget ärende. Beslutet bör ha föregåtts av utredning/bedömning via barn och ungdomsenheten. Detta avser ungdomar som inte kan bo hos sina föräldrar, och där föräldrarna inte fullföljer sin underhållsskyldighet. Ungdomar under 18 år hänvisas helt till barn- och ungdomsenheten.

3.4.4 Hemmavarande barns och skolungdomars inkomster

Enligt 12 kap. 9 § SoL kan hemmavarande barn och skolungdomar upp till 21 år ha inkomster från arbete upp till ett prisbasbelopp utan att de beaktas vid biståndsprövningen.

I enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd får barn även ha sparade medel upp till 15 procent av prisbasbeloppet, utan att det påverkar föräldrarnas rätt till bistånd för barnet. Samma regel gäller för skolungdomar upp till 21 år enligt vård- och omsorgsnämndens riktlinjer.

Om barnet eller ungdomen inte har sparade medel sedan tidigare, får arbetsinkomster motsvarande 15 procent av ett prisbasbelopp sparas. Sammantaget får den unge då ha arbetsinkomster motsvarande 1,15 prisbasbelopp, utan att dessa räknas med i biståndsprövningen. Barns och skolungdomars inkomster och sparade medel över ovan nämnda nivåer, ska räknas av mot barnets del i familjens kostnader, inklusive boendekostnaden.

3.4.5 Underårig som är gift eller fått barn

Föräldrar har kvar sin underhållsskyldighet för underårigt barn även om den underårige själv blir förälder, detta då underhållsskyldigheten enligt föräldrabalken fortfarande gäller om den unge studerar i grundskola, gymnasieskola eller annan jämförlig utbildning, dock längst till 21 år. Föräldrarna har däremot ingen underhållsskyldighet för sitt barnbarn.

3.5 Jobbstimulans

Om en enskild uppfyller vissa villkor innebär den särskilda beräkningsregeln i 12 kap. 8 § SoL att 25 procent av nettoinkomsten av anställningen inte ska beaktas vid prövningen av rätten till ekonomiskt bistånd.

4. Bistånd utifrån målgrupp

I detta avsnitt framgår riktlinjer för bedömning av olika gruppers rätt till ekonomiskt bistånd, till sin försörjning (försörjningsstöd). Utredning av rätten till ekonomiskt bistånd grundar sig dels i att utreda den enskildes ekonomiska förhållanden, dels i att utreda den enskildes väg till egen försörjning. Avsnittet syftar till att klargöra de krav och förväntningar som kan ställas på den enskilde utifrån dennes livssituation.

4.1 Plan till självförsörjning

Sökanden ska erbjudas medverkan i en kartläggning för att klargöra de egna resurserna, stödbehov och eventuella försörjningshinder. Den enskilde förväntas medverka vid sådant möte för att planera sin väg till egen försörjning. Underlaget som kartläggningen utmynnar i utgör grunden till en överenskommelse, som författas i en handlingsplan. Denna ska vara utformad på sådant sätt att det tydliggörs vilka förväntningar och krav som ställs på den enskilde för att rätt till ekonomiskt bistånd ska föreligga månadsvis. Handlingsplanen ska följas upp regelbundet och resultatet av eventuella insatser ska utvärderas tillsammans med den enskilde. Uppföljning av handlingsplan ska dokumenteras och handlingsplanen ska revideras i enlighet med uppnådda mål och vidare behov.

Utgångspunkten är att människor vill, kan och ska ta ansvar för sin försörjning. Därför blir verksamhetens främsta uppgift att genom aktiva insatser och genom motivations- och förändringsarbete skapa förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar. Verksamma insatser ska tillhandahållas både för att rehabilitera icke arbetsföra personer och för att stärka arbetsföra personers anställningsbarhet och återinträde på arbetsmarknaden. För att nå gott resultat för den enskilde är det viktigt att krav kombineras med aktiva och stödjande insatser.

4.2 Arbetsföra

En sökande som har arbetslöshet som försörjningshinder ska stå till arbetsmarknadens förfogande. Det innebär att sökande ska vara inskriven hos Arbetsförmedlingen, vara aktivt arbetssökande och villig att ta erbjudet arbete samt att delta i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, till exempel arbetsmarknadsutbildning, praktik eller arbetsrehabiliterande åtgärder. Även SFI-studier och arbetssökarverksamheter räknas som arbetsmarknadspolitiska åtgärder, enligt rättspraxis.

För att betraktas som aktivt arbetssökande ska den enskilde söka arbeten som motsvarar dennes kvalifikationer eller som inte kräver särskild utbildning eller erfarenhet. Det är även viktigt att sökaktiviteten styrks med underlag från arbetsgivare.

Den enskilde ska fullfölja den planering som finns med Arbetsförmedlingen för att närma sig egen försörjning och tillgodogöra sig rätt till aktuella ersättningar, såsom aktivitetsstöd eller etableringsersättning. Socialsekreterare ska dock göra en självständig bedömning av om den sökande står till arbetsmarknadens förfogande.

Handlingsplanen bör innefatta, men inte begränsas till, den planering individen har med Arbetsförmedlingen.

4.3 Företagare

Egna företagare förväntas kunna klara sin försörjning via inkomster från sitt företag, men det finns inte något lagligt stöd i socialtjänstlagen att generellt utesluta företagare från rätten till ekonomiskt bistånd. Enligt 2 kap. 8 § kommunallagen framkommer dock att en kommun bara får ge individuellt inriktat stöd till en enskild näringsidkare om det finns synnerliga skäl för det.

Om en person som ansöker om ekonomiskt bistånd har ett företag eller ett uppdrag i ett företag ska alltid eventuella inkomster och tillgångar i företaget utredas. En person som driver ett företag förväntas i första hand ta ut avtalsenlig lön. Beroende på bolagsform kan företaget i sig utgöra en realiserbar tillgång.

Egen företagare, som driver en icke lönsam verksamhet, ska avveckla sitt företag och ställa sig till arbetsmarknadens förfogande för att vara berättigad ekonomiskt bistånd. Att avveckla företaget kan innebära att lägga företaget vilande, avsluta företaget eller avyttra det. En individuell bedömning av lämplig åtgärd ska genomföras i varje enskilt fall. Observera att avyttring av exempelvis inventarier och eventuella arbetsfordon också kan vara aktuellt i de fall sådana finns om sökande inte bedöms bli självförsörjande inom tre månader.

Undantag kan göras i följande fall:

- Behovet av bistånd är kortvarigt (högst tre månader) därefter ger firman åter inkomster.
- Företagaren uppbär bidrag från Arbetsförmedlingen under sex månader och det under den tiden finns utsikter att företaget ger inkomster.

4.4 Studerande

Studerande vuxna har i regel rätt till annan ersättning genom studiestödslagen och kan därmed få sitt behov tillgodosett på annat sätt. Gruppen bedöms inte heller stå till arbetsmarknadens förfogande. Det föreligger dock vissa undantagssituationer där studerande kan ha rätt till bistånd för sin försörjning. Exempelvis godkänns i regel SFI-studier och studier som bedrivs inom ramen för en kompetenshöjande åtgärd enligt 12 kap. 4 § SoL.

4.4.1 Studier som en förutsättning för arbete

Utöver vad som framgår av Socialstyrelsens handbok är vård- och omsorgsnämndens ställningstagande att rätt till bistånd även kan föreligga om studierna blir finansierade av Arbetsförmedlingen, exempelvis genom aktivitetsstöd. Avgörande är om studierna anses vara snabbaste vägen till egen försörjning och kan slutföras under en rimlig tidsperiod. Alternativ sysselsättning, som ger större försörjningsmöjligheter, ska alltid

prioriteras. En förutsättning för beviljande av ekonomiskt bistånd är att alla andra bidragsformer är prövade.

4.4.2 SFI-studier

Att stå till arbetsmarknadens förfogande innebär även att, vid behov, delta i SFI-studier. Det innebär ett krav på att delta i utbildning i svenska för att vara berättigad till försörjningsstöd.

Arbetsföra SFI-studerande ska vara inskriva på Arbetsförmedlingen så de kan kvalificera sig för Arbetsförmedlingens insatser. Vid behov ska SFI-studier godkännas för samtliga nivåer. Om SFI-studier inte bedrivs på heltid förväntas den enskilde söka arbete resterande tid alternativt delta i annan kompetenshöjande verksamhet.

Socialekreterare ska kontinuerligt följa upp med enskild och, vid samtycke, med vuxenutbildningen för att säkerställa progression.

4.4.3 Ungdomar under 21 år som går i skolan

Enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken (1949:381) upphör försörjningsskyldigheten när ungdomen fyller 18 år. Om ungdomen vid tidpunkten studerar i grundskola, gymnasieskola eller annan jämförlig grundutbildning kvarstår dock försörjningsskyldigheten tills ungdomen fyller 21 år.

Föräldraansvaret gäller oavsett om den unge har egen bostad eller inte. Efter studieuppehåll återgår ansvaret till vårdnadshavarna. Ferier och tid då barnet på grund av sjukdom är förhindrad att delta i utbildningen anses i praktiken utgöra tid då skolgång pågår. Underhållsskyldigheten upphör inte under sommarlovet mellan två årskurser i gymnasieskolan.

Ungdomar under 21 år som studerar på grundläggande eller gymnasial nivå ska erhålla studiemedel från CSN från och med höstterminen det år de fyller 20 år. Detta gäller såväl ungdomar med försörjningsskyldiga föräldrar, som ungdomar som saknar försörjningsskyldiga föräldrar, eller har dessa i ett annat land.

4.4.4 Nyanlända och ensamkommande i gymnasieåldern

Nyanlända i gymnasieålder har möjlighet att studera på språkintrouktion utifrån de olika introduktionsprogrammen enligt skollagen. Syftet med språkintrouktionen är att ge nyanlända ungdomar en utbildning med fokus på det svenska språket, vilket möjliggör försatta studier i gymnasieskolan eller annan utbildning.

Ungdomar under 21 år och som studerar på introduktionsprogram omfattas av föräldrarnas försörjningsskyldighet enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken. För ungdomar som fyllt 18 år som i stället för gymnasiestudier väljer att börja läsa på SFI gäller samma regler som för övriga vuxna, och de ska hanteras som eget hushåll i och med att underhållsskyldigheten enligt föräldrabalken upphör. Undantag från detta gäller ungdomar som bor tillsammans med sina vårdnadshavare som omfattas av

etableringsreformen. Dessa ungdomar ska räknas som medlemmar i familjens hushåll och deras behov kan delvis täckas genom inkommer familjen har genom etablering av nyanländ.

Vårdnadshavaren som uppbär etableringsersättning får etableringstillägg för de tre äldsta barnen i hushållet. Ungdomen räknas alltså in i föräldrarnas ärende. Efter att ungdomen fyllt 20 år kan ungdomen själv ansöka om etableringsersättning beroende på hur länge ungdomen haft permanent uppehållstillstånd.

Ensamkommande som fyllt 18 år och som studerar på gymnasiet kan beviljas ekonomiskt bistånd fram till höstterminen de fyller 20 år. Därefter kan den unge få sitt behov tillgodosett genom att ansöka om studiemedel genom Centrala studiestödsnämnden, CSN. Ensamkommande som inte studerar på gymnasiet utan på SFI, likställs med övriga vuxna nyanlända.

4.4.5 Studier på grundläggande och gymnasial nivå

Avseende vuxna studerande på grundläggande och gymnasial är regeln att den enskilde ska söka studiestartsstöd eller studiemedel. Om studiestartsstödet eller studiemedlet tillsammans med övriga inkomster inte räcker till försörjningen, kan studerande på grundläggande och gymnasial nivå beviljas ekonomiskt bistånd som utfyllnad om detta bedöms vara en förutsättning för den framtida försörjningen och möjligheten att ordna ett arbete. Andra alternativ ska då vara uttömda.

4.5 Arbetslösa som inte kan arbeta

Olika livssituationer kan bidra till att en arbetslös inte kan arbeta. För att ställa andra krav än de som ställs på arbetslösa ska det finnas en omfattande problematik som påverkar den enskildes möjligheter att stå till arbetsmarknadens förfogande. Det kan vara missbruk, psykisk ohälsa eller dokumenterad arbetsoförmåga på grund av sjukdom. Personer som av sociala eller medicinska skäl bedöms förhindrade att arbeta har oftast behov av insatser från andra enheter inom socialtjänsten eller regionen. Sökande ska motiveras att medverka till rehabilitering i syfte att bli arbetsföra eller medverka till att få annan ersättning från det generella socialförsäkringssystemet. Det är viktigt att personer som saknar sjukpenninggrundande inkomster får samma rehabiliteringsmöjligheter som övriga.

4.5.1 Föräldralediga med otillräcklig föräldrapenning

Föräldralediga förväntas ta ut full föräldrapenning (heltid sju dagar/vecka) fram till att det barnet fyllt ett år och barnomsorgsplats erbjudits. För tid efter det att förskoleplats erhållits föreligger ingen rätt att vara föräldraledig viss tid. Föräldraledighetslagen reglerar endast förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Enligt 8 kap. 5 § skollagen ska kommunen erbjuda förskoleplats från och med ett års ålder. Vidare framgår av 8 kap. 14 § skollagen att sådan plats ska erbjudas inom fyra månader efter inkommen ansökan. Det innebär att senast åtta månader efter barnets födelse ska föräldrarna ansöka om förskoleplats och bekräftelse på platsansökan ska

vid förfrågan visas upp.

När barnet fyllt ett år ska placering inom förskola kunna erhållas och den hemmavarande föräldern ska ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Detta innebär att så snart förskoleplats erbjuds ska den accepteras oavsett önskemål. Undantag kan göras från denna princip om barn av sociala/medicinska skäl är i behov av särskild typ av förskoleverksamhet eller av senareläggning av inträdet i verksamheten. Behovet ska vara styrkt med läkarintyg.

4.5.2 Enskilda med missbruksproblematik

Med missbruksproblematik i detta stycke avses personer med ett substansmissbruk av droger och alkohol. Missbruk av till exempel spel, mat och tobak inkluderas inte i detta stycke då dessa typer av missbruk generellt inte utgör hinder för att stå till arbetsmarknadens förfogande. En individuell bedömning ska dock alltid göras.

Socialtjänsten kan inte ställa krav på att en person med allvarlig missbruksproblematik ska följa en viss behandlingsplan för att vara biståndsberättigad. De allmänna reglerna om möjligheten att ställa krav på biståndssökande kan här inte användas i samma utsträckning. Arbetet med att upprätta en handlingsplan mot egen försörjning ska istället inriktas på att motivera den enskilde att genomgå rehabiliteringsinsatser för att på sikt komma närmare den reguljära arbetsmarknaden. Samverkan med relevanta aktörer ska ske för att upprätta en rehabiliteringsplan.

Om den enskilde, helt eller till stor del, underlåter att medverka till upprättandet av en handlingsplan eller genomförandet av en utredning kan det dock utgöra grund för att reducera biståndet.

Däremot kan krav ställas på att enskilda som visserligen har ett pågående missbruk, men som inte visar att de av medicinska skäl är arbetsoförmögna, deltar i arbetssökarverksamhet som förutsättning för rätt till ekonomiskt bistånd.

I de fall det finns misstanke om pågående missbruk men som den enskilde förnekar ska denne likställas med en arbetslös i kravställandet om att stå till arbetsmarknadens förfogande. Det kan även inkludera deltagande i insats enligt 12 kap. 4 § SoL.

4.5.3 Inskrivna för vård och behandling inom socialtjänsten

Sökande som befinner sig på behandlingshem kan ha vissa utgifter som ingår i riksnormen tillgodosedda genom placeringen. Det kan således i vissa fall föreligga grund att beräkna riksnormen till ett lägre belopp.

Den som kan ha rätt till förebyggande sjukpenning via Försäkringskassan ska ansöka om detta och vara sjukskriven av läkare.

4.5.4 Inskrivna för kriminalvård eller rättspsykiatrisk vård

För personer inskrivna inom kriminalvården ska kriminalvårdsmyndigheten svara för alla kostnader under verkställighetstiden med undantag för kostnader i form av hyra och

uppehålle under frigivningspermission.

För hyra och andra kostnader förknippade med eventuell bostad kan socialtjänsten i vissa fall bevilja boendekostnad under en begränsad tid. Häktade och personer som avtjänar en faktisk strafftid på högst sex månader bör ges ekonomiskt bistånd till den faktiska boendekostnaden under hela häktningstiden respektive strafftiden, om sökanden annars riskerar att bli bostadslösa. Den enskilde ska dock i första hand undersöka andra möjligheter att tillgodose behov av hyreskostnad, såsom att sökanden hyr ut sin bostad i andrahand under strafftiden. genom andrahandsuthyrning.

Personer som är häktade, inklusive de som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, får häktesbidrag från kriminalvården.

De som genomgår rättspsykiatrisk vård har rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som personer inskrivna för vård inom socialtjänsten. Observera att dömda till rättspsykiatrisk vård kan vara berättigad ersättning inom socialförsäkringssystem.

4.5.5 Sjukskrivna

För att undantas från kravet att stå till arbetsmarknadens förfogande på grund av hälsorelaterade förhinder, ska den enskilde redovisa ett aktuellt medicinskt underlag som styrker att arbetsförmågan är nedsatt. Om den enskilde är sjukskriven med sjukpenning, alternativt sjuk- eller aktivitetsersättning, ställs inga aktivitetskrav för den andel av heltid som ersättningen omfattar.

Om sökandes arbetsförmåga inte är ordentligt utredd, eller om den enskilde redovisar medicinskt underlag på att arbetsförmågan är nedsatt men saknar ersättning från socialförsäkringssystemet, ska kontakt tas med aktuella samverkansaktörer såsom vården, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Detta i syfte att få arbetsförmågan fastställd, alternativt utreda om sökande uppfyller villkoren för att få ersättning från sjukförsäkringen.

Handlingsplanen mot egen försörjning ska tydliggöra den enskildes respektive handläggarens ansvar för att kontakta berörda parter i syfte att få till stånd en samordnad planering.

4.6 Pensionärer

Pensionärer har i regel sin försörjning via ålderspension eller äldreförsörjningsstöd. Äldreförsörjningsstöd beviljas dock med en schablonsumma utan individuell behovsprövning. Även personer som uppnått åldern för allmän pension kan därför ha rätt till ekonomiskt bistånd för att uppnå en skälig levnadsnivå, under förutsättning att de sökt alla andra ersättningar de kan vara berättigade till. Krav ställs inte på sökanden att börja ta ut allmän pension innan de uppnått den ålder då de har rätt att söka garantipension och bostadstillägg.

4.7 Våldsutsatta

Socialnämndens ansvar för våldsutsatta personer regleras huvudsakligen i 13 kap. 1 § SoL. I paragrafen framkommer att våldsutsatta särskilt ska beaktas vid biståndsbedömningen. Detta innebär att i det akuta skedet är skyddsbehovet det primära och tillfälligt ekonomiskt bistånd kan beviljas utan sedvanlig prövning av den skyddsbehövande egna ekonomiska förutsättningar. När situationen stabiliserats ska ekonomisk prövning alltid göras.

Det är också av vikt att uppmärksamma våldsutövare i syfte att kunna erbjuda insatser för att våldet ska upphöra.

4.8 Utländska medborgare med/utan uppehållstillstånd/uppehållsrätt

Vid ansökan från en utländsk medborgare ska kontroll genomföras för att undersöka om uppehållstillstånd eller uppehållsrätt finns.

Utländska medborgare som har uppehållstillstånd eller uppehållsrätt kan ha rätt till ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. 1 § SoL. En enskild som saknar uppehållstillstånd eller uppehållsrätt har i regel endast i undantagsfall rätt till ekonomiskt bistånd i syfte att undvika en akut nödsituation. Detsamma gäller för utländska medborgare som har sin egentliga hemvist utanför Sverige och endast vistas i Sverige tillfälligt, exempelvis för besök. En enskild som har haft uppehållstillstånd och som har ansökt om förlängning hos Migrationsverket, kan ha rätt till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen under den tid Migrationsverket utreder förlängningen.

4.8.1 EU-medborgare

För EU-medborgare gäller så kallade rörlighetsdirektivet som reglerar unionsmedborgarnas rätt till fri rörlighet inom Europa. Reglerna om uppehållsrätt omfattar även medborgare från EES-länderna och avser därmed Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz.

EU-medborgare har rätt att resa in i Sverige utan visum eller uppehållstillstånd och vistas i landet under tre månader. Efter tre månader måste vissa villkor uppfyllas för att ha uppehållsrätt. En EU-medborgare kan återgå till sin rätt att vistas i landet tillfälligt i tre månader genom att lämna landet och sedan återkomma.

Vid en ansökan om ekonomiskt bistånd under de tre första månaderna bedöms deras ansökan på samma sätt som personer som tillfälligt vistas i kommunen.

Vid bedömning av uppehållsrätt, se vidare Socialstyrelsens *handbok om ekonomiskt bistånd* (2021, s. 50) samt Socialstyrelsens *vägledning för socialtjänsten i arbetet med EU/EES-medborgare* (2020).

4.8.2 EU/EES-medborgare med uppehållsrätt

EU/EES-medborgare med uppehållsrätt har samma rättigheter som svenska medborgare. Handläggningen ska då ske på samma sätt som för svenska medborgare. För familjemedlemmar gäller huvudprincipen att deras uppehållsrätt är beroende av anknytningen till en EU/EES-medborgare med uppehållsrätt, såtillvida att dem inte själva har fått uppehållsrätt.

4.8.3 EU/EES-medborgare utan uppehållsrätt

EU/EES-medborgare utan uppehållsrätt har inte rätt till ekonomiskt bistånd förutom vid akuta situationer. En individuell prövning ska alltid göras. Ett avslagsbeslut på grund av att personen inte bedöms ha uppehållsrätt ska innehålla en motivering till varför uppehållsrätt inte kan anses föreligga.

4.8.4 Asylsökande

Den som söker asyl i Sverige får oftast ekonomisk ersättning från Migrationsverket, enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande med flera (LMA). Migrationsverket ansvarar för försörjning och boende för personer som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige.

4.8.5 Personer som inte har tillstånd att vistas i Sverige

Denna grupp vistas i landet utan tillstånd. Orsakerna kan vara att personen fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd och fått ett utvisningsbeslut, tiden för uppehållstillstånd har gått ut och ingen förnyad ansökan är gjord eller att personen aldrig har ansökt om uppehållstillstånd.

Dessa personer omfattas av personkretsen enligt LMA men har inte rätt till bistånd enligt LMA. De har därmed inte rätt till bistånd enligt 12 kap. 1 § SoL.

4.8.6 Personer med uppehållstillstånd

Utländska medborgare med uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige och som vistas här har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländska medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska alltid kunna uppvisa gällande beslut om uppehålls- och arbetstillstånd.

Studering med uppehållstillstånd ska inte beviljas bistånd annat än i undantagsfall såsom akut nödsituation. Upphållstillståndet har beviljats under förutsättning att försörjningen är tillgodosedd under vistelsen i landet.

4.8.7 Nordiska medborgare

De nordiska länderna har en överenskommelse om att de nordiska medborgarna har rätt att bo i vilket nordiskt land som helst utan att de behöver ansöka om uppehållstillstånd. När nordiska medborgare befinner sig i Sverige likställs de med svenska medborgare enligt lag (1995:479) om nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster.

5. Försörjningsstöd

Försörjningsstöd definieras i 12 kap. 7 § SoL och består av två delar; riksnorm och skäligena kostnader utöver riksnormen.

5.1 Riksnorm

Den del av försörjningsstödet som utgör riksnormen omfattar kostnader för livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon. För barn i hushållet omfattar riksnormen även barn- och ungdomsförsäkring. Riksnormen är densamma i hela landet.

5.1.1 Förhöjning av riksnormen

Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl ska riksnormen beräknas till en högre nivå i enlighet med 12 kap. 7 § SoL. Det kan vara aktuellt i de fall den enskilde har ökade, godkända omkostnader, exempelvis utifrån medicinska skäl, och omkostnaden inte täcks av annan ersättning (till exempel merkostnadsersättning).

Bistånd kan vara aktuellt först då alla andra lösningar är uttömda. Extra bistånd till kläder och skor ska i regel inte beviljas om det inte föreligger starka medicinska eller andra tungt vägande skäl.

5.1.2 Sänkning av riksnormen

Kostnaderna enligt riksnormen kan även i ett enskilt fall beräknas till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta, enligt 12 kap. 7 § SoL. Det gäller om sökanden saknar faktiska kostnader eller har reducerade kostnader för poster som ingår i riksnormen, exempelvis under vistelse i heldygnsvård. Avdrag görs då för livsmedelsnormen, samt eventuella andra poster i riksnormen som tillgodoses genom vårdavgiften, för det antal dagar som vistelsen omfattar.

Det kan även vara aktuellt att reducera riksnormen när en enskild med påvisbart missbruk uppenbart inte använder biståndet till avsett ändamål. Det innebär att del av riksnorm utöver livsmedel ska avslås.

5.2 Skäligena kostnader utöver riksnormen

Försörjningsstöd utöver riksnorm kan lämnas för skäligena kostnader för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

5.3 Boendekostnad

Handläggningen av boendekostnad utgår från Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd. Vid ansökan om ekonomiskt bistånd till boendekostnad ska handläggaren först utreda om den enskilde kan styrka att boendekostnad erhålls, vilket görs genom uppvisande av giltigt kontrakt och korrekt folkbokföring. Om kriterierna är uppfylla prövas huruvida kostnaden är skäligen.

5.3.1 Skälig boendekostnad

Vad som utgör en skälig boendekostnad bedöms utifrån vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig, i enlighet med rättspraxis och Socialstyrelsens allmänna råd.

Vård- och omsorgsförvaltningen har normer för godtagbar boendekostnad utifrån hushållets storlek, som utgår från medelhyrorna hos Oxelösunds kommunala bostadsbolag Kustbostäder. Uppgifterna revideras varje år. Kostnader för tillval till bostaden i standardhöjande syfte godtas som regel inte. Undantag görs om tillvalen redan fanns när den enskilde flyttade in i bostaden eller har beslutats av fastighetsägaren. Bostadens storlek ska också vara skälig i förhållande till den enskildes familjesituation.

5.3.2 Rådrom för att sänka boendekostnad

Om klientens biståndsbehov bedöms överstiga tre månader ska krav på bostadsbyte ställas om klientens boendekostnad är oskäligt hög. För att bedömas som skälig får boendekostnaden inte överstiga normerna för godtagbar kostnad med mer än 5 procent.

Om barn berörs av krav på bostadsbyte ska handläggaren göra en barnkonsekvensanalys. Undantag från kravet på bostadsbyte ska göras om det finns särskilda omständigheter som innebär att kravet skulle medföra omfattande sociala konsekvenser för den enskilde och dennes familj.

Som regel bedöms fyra månader vara en skälig tid, i enlighet med rättspraxis. Under rådromsperioden godtas som regel den faktiska boendekostnaden. Sökande ska redovisa sina åtgärder för att sänka boendekostnaden varje månad. Om den enskilde efter att rådrommet passerat inte bedöms ha vidtagit tillräckliga åtgärder, ska i regel endast godtagbar boendekostnad beviljas. Om den enskilde däremot har sökt aktivt efter annat boende hos olika fastighetsägare och i olika kommuner under hela rådromsperioden, men trots det inte har lyckats sänka sin boendekostnad, kan rådrommet förlängas. Detta görs restriktivt och har sin grund i en ny prövning.

5.3.3 Byte till dyrare bostad

Hushåll med oskäligt låg boendestandard eller oskäligt liten boendeyta kan flytta till en dyrare bostad, om kostnaden för det nya boendet är godtagbar i förhållande till hushållets storlek. Om kostnaden överstiger godtagbar nivå, beviljas i regel bistånd endast för godtagbar kostnad.

Detsamma gäller som regel vid flytt från annan kommun till en bostad med en kostnad över godtagbar nivå. Om sökande ökar sin boendekostnad genom att flytta från en bostad med skälig yta och standard beviljas endast bistånd för den tidigare boendekostnaden.

5.3.4 Andrahandskontrakt

Vid andrahandsboende gäller att den som hyr i första hand ska vara folkbokförd på annan adress, i annat fall ses det snarare som inneboende. Kostnaden för andrahandsboende ska följa reglerna i jordabalken (hyreslagen).

Ett andrahandskontrakt bör alltid vara godkänt av hyresvärden, dels då det innebär ett tryggare boende för den enskilde, dels för att hushållet i aktuella fall ska ha rätt till bostadsbidrag/bostadsersättning/etableringstillägg. Trots det kan förvaltningen inte vägra ekonomiskt bistånd till boendekostnad endast på grunden att andrahandskontraktet inte är godkänt av hyresvärden (HFD 2023 ref. 26). Däremot uppmanas den enskilde i sådana fall att hitta ett annat boende.

När en sökande skulle haft rätt till bostadsbidrag vid ett godkänt andrahandskontrakt bör nämnden, efter rådrumstid, reducera biståndet med motsvarande summa som invånaren skulle haft rätt till i bostadsbidrag/bostadstillägg/etableringstillägg vid ett godkänt kontrakt.

Om ett boende som hyrs ut i andra hand är möblerat godtas ett hyrespåslag med högst 10–15 procent till den hyra som beviljas, enligt 12 kap. 55 § jordabalken (1970:994). Tillägg för exempelvis el och bredband får göras för sökandes andel av de kostnader som förstahandshyresgästen själv har.

5.3.5 Inneboendekontrakt

Inneboende är den som har ett inneboendekontrakt och saknar hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren. För att det ska räknas som ett inneboende krävs också att bostadsinnehavaren själv bor kvar. Personer som delar bostad utan att ha ett inneboendekontrakt räknas inte som inneboende, se avsnitt delad bostad.

För att betraktas som inneboende ska den sökandes hushåll som huvudregel disponera eget rum i bostaden, även om en individuell bedömning alltid behöver göras utifrån omständigheterna. Inneboendehyra ska motsvara lägenhetsinnehavarens hyra för den del av bostaden som den inneboende disponerar och på så sätt följa reglerna i hyreslagen.

Dessa sökande ska ha bistånd enligt vanlig norm för ensamstående. Om avtalet mellan hyresvärden och den inneboende innebär att vissa hushållsutgifter, som till exempel frubrukningssvaror, ingår i hyran kan normen anpassas efter det.

När den som söker bistånd är bostadsinnehavare och har en inneboende ska hyresdel på minst vad som motsvarar vad den inneboende disponerar av bostaden räknas som en inkomst.

5.3.6 Delad bostad

När en person bor hos bostadsinnehavaren utan att ha inneboendekontrakt och saknar eller har begränsad hushållsgemenskap med den andre betraktas det som en delad bostad och de faktiska kostnaderna delas.

5.3.7 Övriga sammanboende med hushållsgemenskap

Detta avser personer som bor ihop och delar vissa kostnader, men inte har ekonomiskt ansvar för varandra. Det är exempelvis vuxna barn som bor kvar hemma eller vänner och nära släktingar som delar lägenhet. När en person lever i hushållsgemenskap (utan att vara gift eller sambo med den andra boende) är utgångspunkten boendekostnad enligt så kallad andelsberäkning enligt Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1998:9) om beräkning av boendekostnad. I hushåll som består av flera familjekonstellationer kan det vara mer rimligt att beräkna hyra efter antal boende eller antal familjer.

När den som söker bistånd är bostadsinnehavare och har en släkting/familj (exempelvis vuxet barn) boende hos sig ska hyresandel räknas med i beräkningen.

5.3.8 Egenägd bostad

Om sökande bor i en egenägd bostadsrätt eller fastighet ska handläggaren ta ställning till om bostaden utgör en realiserbar tillgång som ska säljas för att sökande ska ha rätt till ekonomiskt bistånd. Se vidare i avsnittet *Bostad som realiserbar*.

Om bistånd beviljas till boendekostnad för en egenägd bostad, ska kostnaden bedömas i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd. Det innebär att för en bostadsrätt medräknas månadsavgiften, uppvärmningskostnaden samt räntekostnaden för lån som tagits för inköp och underhåll av bostaden.

För en fastighet medräknas tomträttsavgälden och räntekostnaden för lån som tagits för inköp och underhåll av fastigheten, samt nödvändiga driftskostnader såsom kostnader för uppvärmning, sophämtning, vatten och avlopp. Om sökande har beviljats skattejämkning för räntekostnaden och tomträttsavgälden medräknas hela kostnaden. I annat fall medräknas inte tomträttsavgälden, samt endast 70 procent av räntekostnaden, eftersom tomträttsavgälden samt resten av räntekostnaden är avdragsgilla i deklarationen.

Amorteringar på lån ska aldrig medräknas i boendekostnaden.

5.3.9 Bistånd till ungdomar för hyresdel eller eget boende

När en ungdom bor kvar i föräldrahemmet efter att föräldrarnas försörjningsskyldighet har upphört, ska hyresdel från ungdomen medräknas som inkomst för hushållet. Om en ungdom mellan 18 och 25 år som bor hemma hos sina föräldrar själv har behov av ekonomiskt bistånd, kan han eller hon beviljas hyresdel för sin del av boendekostnaden förutsatt att;

- Föräldrarna själva har ekonomiskt bistånd *eller*
- Ungdomen fortlöpande har betalat sin del av hyran även innan behovet av ekonomiskt bistånd uppstod *eller*
- Om det har skett en faktisk förändring i ungdomens eller föräldrarnas ekonomiska situation, som innebär att ett behov av bistånd till hyresdel har uppstått (RÅ 1994 ref. 61).

Ungdomar under 25 år har inte en självklar rätt till bistånd för eget boende även om föräldrarnas försörjningsskyldighet har upphört – inte ens om ungdomen redan har flyttat till ett eget boende när biståndsbehovet uppstår. Särskilda skäl att bevilja bistånd till kostnad för eget boende kan enligt rättspraxis vara att familjen är mycket trångbodd eller att det föreligger svåra personliga motsättningar i familjen (RÅ 1997 ref. 79). Innan en ungdom under 25 år beviljas bistånd till eget boende ska handläggaren göra en särskild prövning.

5.3.10 Akut tillfälligt boende

Akut boende i form av hotell eller vandrarhem kan beviljas utifrån särskilda skäl och ska bedömas mycket restriktivt och med hänsyn till barnperspektivet. Om beslutet berör barn ska socialsekreteraren göra en barnkonsekvensanalys.

Vid ansökan om ekonomiskt bistånd till akut tillfälligt boende åligger det den enskilde att söka lämpliga alternativ och inkomma med kostnadsförslag på boenden. Tillfälligt boende ska endast beviljas under en begränsad period och till enskilda som av särskilda skäl inte kan ordna ett boende på den reguljära bostadsmarknaden.

I samband med att klienten beviljas tillfälligt boende ska han eller hon informeras om vilka krav som ställs på att söka bostad aktivt på den reguljära bostadsmarknaden. Om klienten inte har hittat ett annat boende när den beviljade perioden är slut och ansöker om fortsatt bistånd till tillfälligt boende, är en förutsättning för fortsatt bistånd att den enskilde gör vad denne kan och medverkar för att hitta en lösning på sin situation.

5.4 Hushållsel

Ekonomiskt bistånd ska beviljas till faktiska skäligena kostnader för hushållsel. Elnätsavgiften går inte att påverka och godtas därför under förutsättning att den är korrekt beräknad.

Vid bedömning av vad som är en rimlig förbrukning av hushållsel, utifrån hushållets storlek, utgår nämnden från riktvärden (se normer för beräkning av ekonomiskt bistånd). Normerna gäller vid boende i hyreslägenhet.

För andra boendetyper ska en individuell bedömning göras utifrån sökandes förbrukning och faktiska kostnad. Om sökande är inneboende hos någon annan eller har en inneboende i sin bostad ska kostnaden för elnätsavgiften och elförbrukningen delas med antalet boende i bostaden, såvida inte elkostnaden ingår i inneboendekontraktet. Vid orimligt hög eller låg elförbrukning ska handläggaren utreda vad det beror på. Som

regel godtas faktiska kostnader för hushållsel motsvarande en elförbrukning som överstiger normerna med maximalt 15 procent. Sökande ska ges möjlighet att sänka en hög elförbrukning innan en del av elkostnaden avslås. En månad bör som regel vara en tillräcklig tid för det. Därefter ska som regel endast kostnaden för skälig förbrukning enligt normen plus 15 procent beviljas.

5.5 Hemförsäkring

Vid beräkning av ekonomiskt bistånd godkänns skälig kostnad för hemförsäkring, enligt *belopp i normer för beräkning av ekonomiskt bistånd*.

I de fall den enskilde har helårs- eller halvårsinbetalning ska den enskilde uppmanas att ändra betalningssätt till månadsinbetalning innan kostnaden kan godkännas, detta som ett led i att enklare kunna planera sin ekonomi och sina utgifter. Det saknas lagstöd för att ställa kravet att den enskilde ska ändra till månadsvis fakturering, däremot ska endast motsvarande månadsvis skälig kostnad godkännas. Möjlighet till nedsatt premie via fackförening ska beaktas.

Kostnaden ska styrkas med ett försäkringsbrev.

Ekonomiskt bistånd till kostnad för självrisk kan godkännas i de fall försäkringen täcker ett behov som bedöms ingå i skälig levnadsnivå. Det gäller inte om kostnaden uppstått på grund av invånarens egen oaktsamhet.

5.6 Medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa

Ekonomiskt bistånd beviljas till faktisk kostnad för medlemskap i fackföreningar och arbetslöshetskassa för sökande som är eller bedöms kunna bli arbetsföra inom överskådlig tid.

Om sökande har en anställning som kvalificerar till arbetslöshetsförsäkringen ska sökanden ansöka om medlemskap i en arbetslöshetskassa, i syfte att kunna tillgodogöra sig ersättning från arbetslöshetsförsäkringen i ett senare skede.

6. Bistånd till livsföring i övrigt

Allt som en person kan behöva för att uppnå en skälig levnadsnivå, som inte omfattas av försörjningsstödet, ingår i det som kallas levnadskostnader i övrigt. Oftast handlar det om behov som är av mer tillfällig karaktär.

6.1 Hälsa- och sjukvård

6.1.1 Ambulanstransport

Kostnad för ambulanstransport beviljas.

6.1.2 Egenavgift vid vård och behandling av vuxna

Ekonomiskt bistånd ska inte beviljas till egenavgift vid placering för vård och behandling, detta då denna inte ska utgå om den enskilde inte har tillräcklig ekonomi.

6.1.3 Friskvård på recept

Friskvård på recept (FaR) beviljas inte. Om träningen anses medicinskt motiverad ingår den i högkostnadsskyddet annars ska det anses vara friskvård och ingå i normposten fritid.

6.1.4 Läkarvård

Faktureringsavgift godkänns i regel inte. Undantag kan göras om man exempelvis inte haft något val till att faktureringsavgiften uppkommit. Kostnader för uteblivet besök beviljas inte.

6.1.5 Sjukvårdskostnad

Kost är inkluderad i sjukvårdskostnaden. Eftersom kost också ingår i riksnormen ska därmed normen reduceras med motsvarande matnorm i förhållande till antal dagar sjukhusvistelsen gäller, detta för att inte dubbelt bistånd till samma ändamål ska utgå. Beräkning ska genomföras enligt nedan.

- Om riksnorm redan har beviljats för perioden ska istället kostnaden för vård beviljas med reducering för livsmedel.
- Vid pågående sjukhusvistelse ska uppehållet reduceras med belopp motsvarande matnorm. Hänsyn tas sedan till hyra, övriga skäliga kostnader samt vårdavgift i sin helhet för den i hushållet som det gäller.

6.1.6 Medicin

Medicin godkänns upp till högkostnadsskyddet även i de fall den enskilde har ett apotekskonto (ApoDos) eller mediciner via faktura.

6.2 Tandvård

Tandvård är kostnadsfritt fram till det år den enskilde fyller 24 år. Därefter erhålls statligt tandvårdsstöd som täcker viss del av kostnaden, under förutsättning att tandvårdsmottagningen är ansluten till Försäkringskassan.

6.2.1 Akut tandvård

Akut tandvård är de behandlingar som behöver göras genast på grund av smärta, inflammation eller annat betydande obehag. Kostnad för akut tandvård är som regel en godtagbar utgift och det krävs ingen förhandsbedömning av behandlingen. Akut tandvård är en godtagbar utgift oavsett sökandes möjligheter till framtida självförsörjning, då det avser behandlingar som inte kan vänta.

6.2.2 Planerad tandvård

Utöver akut tandvård godtas endast kostnad för nödvändig tandvård, utifrån lägsta godtagbara standard. Nödvändig tandvård är behandlingar som måste göras men som kan planeras. Bedömning av vad som är godtagbar utgift ska göras utifrån behandlingsförslag från tandläkare.

Bedömningen av om kostnaden är skälig ska göras utifrån tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets referensprislista. Behandlingsförslag som inte ligger i nivå med referenspriser ska avslås och invånaren får möjlighet att göra en ny ansökan med behandlingsförslag från annan tandläkare. Endast en basundersökning kan godkännas per tandvårdsbehandling eftersom det är sökandes ansvar att söka tandvård hos tandläkare med priser som inte är för höga.

Kostnad för planerad tandvård, inklusive undersökning, ska endast godkännas om det står klart att behovet uppstått plötsligt eller om de tidigare inkomsterna varit i nivå med försörjningsstödet. Därför krävs först en bedömning av sökandes tidigare möjligheter att bekosta tandvård samt förutsättningarna för framtida självförsörjning. Vad gäller den som nyligen varit självförsörjande ska bedömning göras om behovet av tandvård hade kunnat tillgodoses innan personen blev aktuell för ekonomiskt bistånd. Om så är fallet kan ansökan avslås utifrån det egna ansvaret för att planera sin ekonomi. Planerad tandvård godtas enbart om sökande bedöms sakna möjlighet att bli självförsörjande inom 6–12 månader.

Enskilda som har egen inkomst över försörjningsstödsnivå och söker bistånd till tandvårdskostnaden ska i första hand hänvisas till avbetalningsplan hos tandläkaren.

6.2.3 Konsultering av förtroendetandläkare

Om patentkostnaden överstiger 10 procent av prisbasbeloppet eller om det kan finnas skäl att ifrågasätta föreslagen behandling, ska behandlingsförslaget bedöms av konsulttandläkare även i fall där kostnaden beräknas understiga 10 procent av prisbasbeloppet.

I vissa fall kan förtroendetandläkaren behöva röntgenbilder för att bedöma

kostnadsförslaget. Om behov av röntgenbilder finns ska kostnaden för det inkluderas i biståndet, oavsett om kostnadsförslaget beviljas eller inte.

6.2.4 Beslut avseende tandvård

Ett beslut om bistånd till tandvård sträcker sig ofta över flera månader och ska alltid innehålla förbehåll och tidsbegränsas. Rätten till ekonomiskt bistånd ska prövas månadsvis och det ska av beslutet framgå att den enskildes rätt till biståndet är beroende av huruvida denne uppfyller kraven för rätt till ekonomiskt i övrigt när fakturan ska betalas.

Om de behandlingar som kostnadsförslaget omfattar inte hinner slutföras inom sex månader, kan kostnadsförslagens giltighetstid förlängas av socialsekreterare efter dialog med den enskilde och vårdgivaren. Giltighetstiden kan förlängas i maximalt fyra månader. Därefter krävs nytt kostnadsförslag.

Om extra kostnader tillkommer under pågående behandling, ska sökande lämna in ett nytt kostnadsförslag för dessa.

6.2.5 Tandvårdsförsäkring

Kostnader för tandvårdsförsäkring beviljas inte, då det inte anses ligga inom ramen för skälig levnadsnivå.

6.2.6 Årlig kontroll

Kostnad för årlig kontroll hos tandläkare godkänns inte. Godkänns enbart om det avser förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning.

6.3 Glasögon

Skälig kostnad för glasögon är lägsta paketpris som erbjuds av optiker. Om paketpris inte finns till rimlig kostnad beviljas glasögonbåge till en kostnad om högst 1,5 procent av rådande prisbasbelopp.

Den enskilde ska uppvisa kostnadsförslag som påvisar behovet av glasögon och ett eventuellt behov av nya glasögon ska styrkas med intyg av optiker. Bedöms kostnadsförslaget som oskäligt ska ytterligare kostnadsförslag uppvisas. Synundersökning ska ha gjorts i samband med kostnadsförslag så att angivet belopp stämmer och behov kan bedömas.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till skäliga kostnader för glasögon. Behovet måste styrkas av legitimerad optiker.

Vid förändring av synsättningen kan bistånd beviljas till nya glasögon efter intyg från ögonläkare eller optiker som styrker behovet. Som regel beviljas bistånd till nya glasögon maximalt en gång vartannat år.

6.3.1 Borttappade/förlorade glasögon

Avseende borttappade eller förlorade glasögon får en individuell bedömning göras, dock ska den enskilde i första hand nyttja sin hemförsäkring. Dock ersätts i regel inte glasögon med hänvisning till det egna ansvaret.

6.3.2 Glasögon till barn

Barn och unga till och med 19 år får bidrag för glasögon och kontaktlinser av regionen. De flesta optiker tillhandahåller glasögon för barn som inte kostar mer än vad regionens bidrag uppgår till och som regel tillgodoses barns behov av glasögon därför genom regionens bidrag. Om kostnadsfria glasögon inte finns att tillgå eller om barnet har ett medicinskt behov av glasögon som är styrkt av läkare och som inte täcks av regionens bidrag, kan bistånd beviljas till den kostnad som återstår.

6.4 Internet

Enligt rättspraxis ingår som regel internetuppkoppling i hemmet i en skälig levnadsnivå, eftersom det vanligen krävs för att effektivt kunna ta del i samhällslivet. Internetkostnad kan vara exempelvis abonnemang på bredband, mobilt bredband eller mobilsurf.

Belopp för kostnaden kan godkännas enligt *normer för beräkning av ekonomiskt bistånd antagen av nämnden*. Kostnaden godkänns i beräkningen per månad och hushåll. För sökande som delar hushåll godkänns motsvarande del av internetkostnaden. Detsamma gäller inneboende, i de fall internetkostnaden inte ingår i hyran.

6.5 Hemutrustning

Bistånd till hemutrustning kan beviljas utifrån en prisbild motsvarande andrahandsmarknaden (med undantag för madrass och sängkläder). Bistånd till hemutrustning ska bedömas restriktivt och efter det att andra möjligheter är uttömda. Sökanden har ett ansvar att se över möjligheten att exempelvis låna eller få hemutrustning från sitt sociala nätverk.

6.5.1 Hel hemutrustning

Hel hemutrustning avser en mer omfattande hemutrustning som ska användas under lång tid. Beviljas endast personer som inom överskådlig tid inte bedöms kunna förbättra sina inkomster och själva bekosta en hemutrustning.

6.5.2 Komplettering av hemutrustning

Bistånd till komplettering av hemutrustning kan beviljas vid behov till den enskilde med mer än sex månaders behov av ekonomiskt bistånd. Detta ingår till viss del i hushållsgemensamma kostnader, bedömning ska därmed göras huruvida behovet uppstått oväntat eller om det är en löpande utgift som den enskilde har möjlighet att planera för inom befintlig norm.

6.5.3 Utredning avseende behov av hemutrustning

Vid ansökan om bistånd till hemutrustning ska den enskilde uppmanas att specificera vilka saker ansökan avser samt att lämna prisuppgifter. En skälighetsbedömning görs utifrån den enskildes behov i förhållande till de prisuppgifter som råder på lågprisvaruhus och på andrahandsmarknaden.

När hemutrustning ska beviljas kan vägledning i vad som är en skälig kostnad ges i Konsumentverkets beräkningar. Se även *belopp i normer för beräkning av ekonomiskt bistånd antagna av nämnd*.

I bedömningen ska följande övervägas:

- Är behovet akut och nödvändigt för att sökande med kort varsel ska kunna flytta in i en anvisad bostad?
- Kommer sökanden att inom rimlig tid själv kunna skaffa sig eller komplettera en hemutrustning?
- Vilka möjligheter har sökanden haft att spara till eller planera för boende och hemutrustning?
- Om behovet av bistånd är föranlett av en orsak som kan täckas av hemförsäkring ska detta alltid prövas i första hand.
- När det gäller barnfamiljer ska beaktas om särskilt behov finns hos barnen?
- Vilken hjälp kan den sökande få av nätverket?

6.6 Spädbarnsutrustning

Spädbarnsutrustning kan beviljas efter individuell prövning. Hushållet har ett ansvar att se över möjligheten att låna eller återanvända nödvändig spädbarnsutrustning från sitt sociala nätverk. Det anses rimligt att hushållet handlar begagnad spädbarnsutrustning.

Om den sökande inte har kunnat göra nödvändiga inköp av spädbarnsutrustningen och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, kan ekonomiskt bistånd beviljas till den utrustning som saknas. Det gäller framför allt vid första barnets födelse. Familjer som har barn sedan tidigare förutsätts i hög grad kunna återanvända utrustning. Den beviljade summan betalas ut vid ett tillfälle, tidigaste en månad innan barnet väntas födas.

Normer för spädbarnsutrustning, maximalt belopp som beviljas i procent av prisbasbeloppet	
Typ av spädbarnsutrustning	Procent av prisbasbelopp
Säng inklusive madrass, sängkläder och tillbehör	2,5
Barnvagn med tillbehör	3
Bilbarnstol	1
Bärsele	1
Badutrustning	0,25
Skötbädd med tillbehör	0,25

Extra bistånd till bebiskläder beviljas inte utan får tillgodoses av klädposten i riksnormen efter barnets födelse.

6.7 Kostnader för flytt, magasinering och sanering

6.7.1 Flyttkostnader

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till flyttkostnad om denna sker i samråd och uppfyller något av nedanstående kriterier:

- Flytten är nödvändig för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå. Det kan handla om flytt från en bostad med oskäligt liten boendeyta eller låg standard, eller uppbrott från en relation där det förekommer våld.
- Om förvaltningen ställt krav på den sökande att byta till en billigare bostad för att vara berättigad till ekonomiskt bistånd.
- Om flytten är nödvändig för att komma ut i egen försörjning genom arbete på annan ort.
- Om enskild behöver byta bostadsort på grund av arbete eller studier och därmed blir självförsörjande.

Förvaltningen godkänner inte några flyttkostnader om sökande flyttar till annan bostad och/eller annan ort utan att det är nödvändigt och flytten innebär att planering avbryts eller är olämplig av andra skäl.

Bistånd till flyttkostnad bör omfatta lägsta tillgängliga kostnad för hyra av bil/släp och drivmedel. Bistånd till kostnad för flyttfirma samt flyttstädning beviljas endast i undantagsfall om sökande på grund av sjukdom inte klarar att flytta på egen hand och saknar privat nätverk som kan hjälpa till. Vid ansökan om hjälp av flyttfirma ska minst två offerter begäras in.

Den sökande ansvarar för planering av sin ekonomi för att dubbla boendekostnader undviks.

6.7.2 Magasinering

Sökande som saknar egen bostad ska i första hand uttömma möjligheten att förvara tillhörigheter hos sitt nätverk. Om behovet inte kan tillgodoses på det sättet och det bedöms som skäligt med hänsyn till värdet på tillhörigheter som ska förvaras, kan ekonomiskt bistånd beviljas till magasinering för en begränsad period. Bistånd till magasinering beviljas som regel under maximalt sex månader och rätten till bistånd till kostnaden, bedöms på månatlig basis.

Förutsättning är att boendesituationen förväntas kunna lösas under denna tid och att det som magasineras är möbler och annan utrustning som behövs till en framtida bostad. Kostnaden ska vara rimlig och får inte överstiga kostnaden för vad som kan beviljas i bistånd till hemutrustning.

6.7.3 Sanering

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till sanering om mycket särskilda skäl föreligger. Det kan exempelvis vara att bostaden måste saneras för att den sökande ska beviljas insatser från annan huvudman. Kostnaden ska godkännas i förväg och utgå från det billigaste alternativet.

6.8 Resor

Bistånd beviljas till faktiska kostnader för det antal resor som den sökande har behov av alternativt månadskort om det ger en lägre totalkostnad.

6.8.1 Arbetsresor

Begreppet arbetsresor omfattar resor till och från arbete, praktikplats, jobbsökaraktivitet eller liknande. Förvaltningen godkänner kostnader för resor som överstiger gång- och cykelavstånd (mer än 5 km). Annan bedömning kan göras för den som på grund av medicinska skäl inte kan cykla eller gå, vilket ska styrkas med sjukintyg.

Vid deltagande i åtgärd via Arbetsförmedlingen ska alltid möjligheten att få ersättning för resorna därifrån undersökas.

6.8.3 Umgängesresor

Bistånd beviljas till skäligen kostnader för att ett barn ska kunna umgås med sin förälder som bor på annan ort. Enligt rättspraxis ska bedömningen av skäligen kostnader för umgänge anpassas till vad en familj i allmänhet har råd med (RÅ 1987 ref. 109 och RÅ 1994 ref. 81). Umgängesföräldern har det primära ansvaret för att bekosta umgängesresor, men enligt 6 kap. 15 b § första stycket föräldrabalken ska den förälder som barnet bor med vara med och dela på kostnaderna utifrån sin ekonomiska förmåga.

Vid bedömningen av hur ofta kostnader för umgänge ska beviljas bör hänsyn tas till avgörande i domstol som reglerar umgänget eller avtal om umgänge, om sådant finns.

6.8.4 Resor till begravning

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till skälig kostnad inom landet till begravning av en nära anhörig. Med nära anhörig avses framför allt make, maka, barn som tillhör sökandes hushåll, förälder, syskon, mor- eller farföräldrar. Kostnaden ska vara i nivå med vad en låginkomsttagare har råd med.

6.8.5 Övriga resor

Ekonomiskt bistånd beviljas till resor som överstiger gång- och cykelavstånd för att besöka myndigheter som sökande har ärenden hos. Vidare beviljas även resor till vård och behandling. Avstånd som understiger fem kilometer bedöms som gång- och cykelavstånd. En annan bedömning kan göras för sökande på grund av ålder eller medicinska skäl.

Skolbarn- och ungdomar får sitt eventuella behov av skolresor tillgodosett av skolan och ska inte beviljas bistånd till detta.

6.9 Begravningskostnader

Begravningskostnader täcks i första hand av tillgångarna i dödsboet och går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet. Rätten till bistånd bedöms utifrån dödsboets ekonomiska situation och inte dödsbodelägarnas. Undantag är dock om det finns någon försörjningsskyldig för den avlidne, till exempel föräldrar och makar. De har då ett ansvar att efter förmåga bekosta begravningen för ett barn eller maka/make/sambo om det inte finns tillräckliga tillgångar i dödsboet.

Om dödsboet saknar tillgångar helt eller delvis, bör förvaltningen ge ekonomiskt bistånd som möjliggör en värdig begravning. Merkostnader för längre transporter inom Sverige och kostnader för transporter till eller från Sverige beviljas inte, då det inte anses som nödvändigt för att den avlidne ska tillförsäkras en värdig begravning.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till begravningskostnad med maximalt ett halvt prisbasbelopp, om dödsboet helt eller delvis saknar tillgångar. Beloppet ska täcka kostnaderna för att möjliggöra en värdig begravning, såsom kista, transport till gravplats i Sverige, gravsten med inskription, blomdekoration, enkel förtäring för de närmsta anhöriga och eventuellt arvode till begravningsförrättaren.

Bistånd kan beviljas till en begravning som ska ske utomlands med samma belopp som om begravningen skulle skett i Sverige. Bistånd beviljas inte till kostnaden för att transportera den avlidne till hemlandet.

Socialtjänsten kan beakta om den avlidne har givit bort eller sålt tillgångar förmånligt till en dödsbodelägare strax före dödsfallet (RÅ 1989 ref 64; RÅ 1995 ref 48 och RÅ 1994 ref. 53). Om det kan finnas försäkringar i dödsboet som täcker begravningskostnaderna helt eller delvis, bör bistånd beviljas enligt 12 kap. 1 § SoL, med villkor om återbetalning enligt 33 kap. 2 § SoL.

6.10 Skulder

Huvudregeln är att bistånd inte beviljas till skulder. Undantag är om det är den enda möjligheten för den enskilde att uppnå skälig levnadsnivå och det får allvarliga sociala konsekvenser om skulden inte betalas. Det gäller framför allt hyres- och elskulder.

Vid utredning ska en avvägning göras utifrån hur skulden uppstått, vad sökande själv gjort för att lösa situationen, vilka möjligheter som finns för att lösa situationen på annat sätt än med ekonomiskt bistånd och hur läget ser ut framåt.

I vissa fall kan det behövas mer insatser än enbart att bevilja skulden. Det är viktigt att som en del i utredningen kring skulden även inkludera förebyggande arbete genom att undersöka hur det ska undvikas att situationen uppstår på nytt. Det kan visa sig att orsaken till att skulden uppstått är svårigheter att hantera ekonomi på grund av

sjukdom, missbruk, kognitiva svårigheter eller annat som sökande kan behöva stöttning med.

Personer som har egna tillgångar eller inkomster, men av någon anledning saknar möjlighet att använda sig av dessa, kan bistånd beviljas med villkor om återbetalning enligt 33 kap. 3 § SoL.

Skulder så som obetalda böter, avbetalning på studielön eller banklån, underhållsstöd, kontokortsskulder, skatteskulder, privata skulder etcetera beviljas således inte.

Om den enskilde på grund av skulder inte har kontroll över sin ekonomi ska denne hänvisas till att ta kontakt med budget- och skuldrådgivare. Vid utmätning hos Kronofogdemyndigheten kan justering behöva göras. Kronofogdemyndigheten kan bedöma att ge tillägg under en pågående utmätning för kostnader som omfattar medicin, läkarbesök, vissa resor, barnomsorg, tandvård, glasögon med mera. I vissa fall kan ekonomiskt bistånd beviljats trots utmätning, till exempel vid tillfälliga behov eller vid nödsituation.

6.10.1 Hyres- och elskulder

Vid hyres- eller elskulder ska sökande som regel ha fått besked om avhysning eller avstängning av elen om inte skulden regleras, för att bistånd ska beviljas. Möjligheterna att få anstånd eller att upprätta en avbetalningsplan ska vara uttömda. Det ska framgå av utredningen av vilken anledning skulden har uppkommit och vilka åtgärder som vidtagits för att en ny skuld inte ska uppstå.

Om barn berörs av beslutet ska en barnkonsekvensanalys genomföras inför beslutet.

6.10.2 Skulder till a-kassa och CSN

Förvaltningen kan bevilja bistånd till en skuld om det innebär att invånaren får i gång en inkomst eller får en högre inkomst.

Förvaltningen kan bevilja bistånd till betalning av skuld för a-kasseavgifter om det leder till att sökande får rätt till a-kasseersättning igen.

Förvaltningen kan bevilja en skuld till CSN om sökande får i gång studiemedel från CSN om skulden regleras. Vidare om studierna är ett led i en planering med arbetsmarknadsenheten. Skulden får inte överstiga 5 000 kronor.

6.11 Avgifter

6.11.1 Kommunala avgifter

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till avgifter för kommunal service som invånaren har behov av för att uppnå en skälig levnadsnivå. Det är sökandes ansvar att lämna korrekta inkomstuppgifter till kommunen och innan bistånd beviljas till en sådan avgift

(exempelvis barnomsorg, hemtjänst) ska sökande ha undersökt möjligheten till nedsättning av avgiften.

Barnomsorgsavgiften är baserad på inkomsten hos den förälder där barnet är folkbokfört. En förutsättning för att utgiften ska vara godtagbar är att fakturan står i den förälderns namn som gör ansökan om ekonomiskt bistånd, vilket förutsätter att barnet är folkbokfört hos denne förälder.

6.11.2 Avgift för identitetshandling

Ekonomiskt bistånd till avgift vid anskaffande av ID-kort/körkort eller pass kan beviljas om sökande bedöms vara i behov av legitimation. Det finns inte en åldersgräns för när någon behöver en legitimation utan en individuell bedömning ska göras utifrån behovet. Den som beviljas bistånd till legitimation bör ha behovet tillgodosett under fem år därefter.

6.11.3 Avgift för banktjänster

Kostnader för bankkort, betaltjänster och övrigt som har med bankkonton att göra omfattas inte av riksnormen utan måste prövas individuellt. Utgångspunkten är att det för skälig levnadsnivå behövs konto, bankkort, bank-id och möjlighet att betala räkningar.

6.11.4 Avgift för ansökan om skilsmässa

Som regel beviljas inte bistånd till kostnader för ansökan om skilsmässa. Undantag kan göras om sökande ansöker om skilsmässa för att komma ifrån ett destruktivt förhållande. Det ska framgå att den sökande inte uppnår skälig levnadsnivå om inte avgiften betalas in.

6.11.5 Avgift vid ansökan om förlängt uppehållstillstånd/medborgarskap

Migrationsverket tar ut en avgift för ansökan om uppehållstillstånd av personer som söker förlängt uppehållstillstånd och saknar asylskäl eller humanitära skäl. Dessa personer är inte förhindrade att vistas i sitt hemland och i enlighet med Socialstyrelsens riktlinjer beviljas inte kostnaden. Undantag görs när uppehållstillståndet behövs för att en familj ska kunna hålla samman.

En person som ansöker hos Migrationsverket om att bli svensk medborgare måste betala en avgift. Ekonomiskt bistånd beviljas vanligtvis inte till denna avgift, då svenskt medborgarskap inte är nödvändigt för skälig levnadsnivå.

6.11.6 Avgifter för juridisk hjälp

Ekonomiskt bistånd beviljas till hemförsäkring, i vilken rättsskyddsförsäkring ingår. Den som saknar rättsskyddsförsäkring kan under vissa förutsättningar få rättshjälp, vilket medför en avgift. Som regel beviljas inte ekonomiskt bistånd till rättshjälpsavgiften, eftersom sökande har ett eget ansvar att erhålla en hemförsäkring som ger ekonomiskt skydd vid tvister i domstol. Bistånd beviljas inte heller till advokatkostnader som inte

täcks av rättsskyddsförsäkringen.

Bistånd till självriskan i rättsskyddsförsäkringen kan beviljas om det finns särskilda skäl. Det gäller framför allt i tvister gällande vårdnad, boende, umgänge eller underhåll rörande barn.

6.11.7 Övriga avgifter

Bistånd beviljas inte till medlemskap i Hyresgästföreningen eller andra intresseföreningar.

Bistånd beviljas inte till påminnelse- och inkassoavgifter. Undantag kan göras i samband med beviljande av bistånd till hyresskuld eller vid avstängning av el.

Bistånd beviljas inte till avgifter för uteblivna besök exempelvis inom vården eller hos tandläkare.

7. Felaktig utbetalning (FUT)

7.1 Förebygga felaktiga utbetalningar

Felaktiga utbetalningar kan uppstå av olika orsaker. De kan uppstå till följd av brister i ärendehantering, genom att den enskilde saknar kunskap om regelsystemet eller att den enskilde medvetet lämnar oriktiga uppgifter. För att förebygga att felaktiga utbetalningar sker är det således av vikt att informera den enskilde om rättigheter och skyldigheter i samband med biståndsprövningen. Genom noggrann handläggning och kontroll av de uppgifter den enskilde lämnar i sin ansökan ska felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd förebyggas.

7.2 Misstanke om felaktig utbetalning

Om det i ett ärende upptäcks att det finns en misstanke om att en eller flera månaders bistånd har beviljats på felaktiga grunder ansvarar socialsekreterare för att utreda och bedöma om upptäckten påverkar rätten till bistånd framöver.

En utredning om misstanke om felaktig utbetalning inleds enligt 14 kap. 2 § SoL. Utredningen syftar till att klargöra om det skett en felaktig utbetalning eller inte. Utifrån utredningen bedöms sedan om det finns grund för beslut om återkrav och/eller polisanmälan. Socialtjänsten återkräver felaktiga utbetalningar enligt 33 kap. 1 § SoL och är skyldiga att polisanmäla misstanke om bidragsbrott enligt 6 § bidragsbrottslagen.

Utredning av misstanke om felaktig utbetalning ska bedrivas åtskild från eventuell parallell biståndsutredning och genomförs alltid av en annan handläggare.

7.3 Beslut om polisanmälan

Polisanmälan enligt 6 § bidragsbrottslagen (2007:612) ska ske när det finns anledning att anta att ett brott har begåtts. Innan en polisanmälan görs ska ställningstagande till om eventuellt uppsåt eller om grov oaktsamhet föreligger. Om det finns en brottsmisstanke får kommunen inte avstå från att göra polisanmälan för att personen har återbetalat det felaktigt utbetalda beloppet.

Innan beslut om polisanmälan ska utredningen av den felaktiga utbetalningen vara klar och ligga till grund för beslutet. Socialtjänsten är inte skyldig att underrätta den enskilde om att polisanmälan görs eftersom åtgärden inte är ett sådant förvaltningsbeslut som avses i 21 § FL och faller utanför ramen för myndighetsutövningen.

7.4 Förutsättningar för beslut om återkrav

Enligt 33 kap. 1 § SoL får socialnämnden återkräva ekonomiskt bistånd som betalats ut för mycket om någon:

- Har lämnat oriktiga uppgifter
- Har låtit bli att lämna uppgifter

- På annat sätt har förorsakat att ekonomiskt bistånd beviljats felaktigt eller med för högt belopp

Socialtjänsten kan återkräva för högt utbetalt bistånd även om den enskilde inte haft för avsikt att orsaka en felaktig utbetalning. Det räcker med att felaktiga uppgifter faktiskt har lämnats och att detta orsakat den felaktiga utbetalningen från socialtjänstens sida.

Paragrafen omfattar inte enbart uppgifter som den enskilde lämnar eller utelämnar, utan även om personen på annat sätt orsakat felaktig utbetalning. Det kan vara fråga om att den enskilde lämnat oriktig handling, manipulerat närvarorapport eller ansökt om bistånd för en utgift som han eller hon inte har för avsikt att betala. I det senare fallet ska socialtjänsten styrka att den enskilde inte hade för avsikt att betala utgiften som han eller hon sökte bistånd för.

7.5 Uppföljning av återkrav

Socialtjänsten ska verka för att den enskilde frivilligt återbetalar återkravet. Huvudregeln är att en person som har fått för mycket pengar snarast ska återbetala hela summan.

I de fall en frivillig återbetalning inte fungerar ska socialsekreterare initiera utredning med frågeställning om ersättningstalan hos Förvaltningsrätten. Detta då socialtjänstens beslut om återkrav saknar exekutionstitel till dess att ansökan om ersättningstalan har bifallits i domstol.

Enligt 33 kap. 6 § SoL får socialnämnden helt eller delvis efterge ersättningsskyldighet. Detta ska göras i de fall det framkommer nya uppgifter som visar att beslutet varit helt eller delvis inkorrekt. Återkravet bör också efterges om det är uppenbart att den enskilde inte får betalningsförmåga inom 3 år från att den felaktiga betalningen skedde.

OBS! Nya socialtjänstlagen (2025:400) trädde i kraft den 1 juli 2025. Genom den nya lagen upphävs socialtjänstlagen (2001:453). Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för återkrav av ekonomiskt bistånd som beviljats före ikraftträdandet.

Beräkning av normer inom ekonomiskt bistånd

I riksnormen finns kostnader som är någorlunda lika för alla och gäller för hela landet. Riksnormen ska täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon.

Försörjningsstödet andra del består av faktiska skäliga kostnader för boende, hushållsel, hemförsäkring etc. Dessa kostnader kan variera beroende på var och hur man bor. Konsumentverkets beräkning för hushållskostnader kan ge en viss vägledning men utgör inte statistik på hur det faktiskt ser ut. Beräkningarna bygger på uppskattningar för ett hushåll i en lägenhet, vilket är varierande nationellt.

Med anledning av detta skapas detta dokument som ska utgöra grund vid beräkning av normer för ekonomiskt bistånd i Oxelösunds kommun. Syftet med att ha ett separat dokument för dessa normer är för att beloppen ska vara lätta att korrigera utifrån samhällsutvecklingen, utan att hela riktlinjen för ekonomiskt bistånd ska behöva revideras.

Beloppen för de olika ändamålen är framtagna genom en undersökning av den rådande prisbilden i Oxelösunds kommun och bedöms vara vad en låginkomsttagare i Oxelösund i allmänhet kan kosta på sig. Beloppen ska endast betraktas som en vägledning och kan användas som riktmärke vid bedömning av huruvida en kostnad är skälig eller inte. Beloppen ska därmed inte ses som fasta. En individuell bedömning ska således alltid göras och förhindrar därmed inte att en kostnad beviljas till en högre/lägre nivå.

Kostnad för hemförsäkring

Enligt konsumentverkets beräknade hushållskostnader för år 2025 framkommer nedanstående avseende hemförsäkring.

Hushållets gemensamma kostnader per månad

	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
förbrukningsvaror	150	200	300	360	440	490	550
hemutrustning	920	1 030	1 310	1 570	1 790	1 960	2 070
internet- och mobilabonnemang ⁶	970	1 190	1 410	1 620	1 840	2 060	2 280
övriga medietjänster	630	680	710	710	710	710	830
hushållsel	380	510	670	830	960	1 090	1 220
vatten och avlopp	200	390	590	790	980	1 180	1 380
hemförsäkring	150	170	200	250	290	330	340
summa kostnader	3 400	4 170	5 190	6 130	7 010	7 820	8 670

Vad som kan betraktas vara skälig kostnad för hemförsäkring varierar beroende på var i landet man bor och det finns således inte något "normalbelopp" för hemförsäkring. Därav ska alltid försäkringsbrev som visar försäkringens omfattning begäras in i samband med nyansökan av hemförsäkring. Försäkringsbrevet ska således utgöra grund för skälighetsbedömningen. Av försäkringsbrevet kan det ibland vara svårt att tyda vad som avser tilläggsförsäkringar och vad som ingår i hemförsäkringen. Praxis (kammarrätten, mål nr 6913-22) klargör att bistånd inte helt kan nekas med motiveringen att kostnaden går utöver vad som är en skälig levnadsnivå.

För att underlätta skälighetsbedömningen finns ett behov av ett vägledande belopp som visar hur prisbilden för hemförsäkring i Oxelösunds kommun ser ut. Detta saknas i nuvarande riktlinje om ekonomiskt bistånd.

En undersökning har därmed genomförts under november 2025 där de fyra största försäkringsbolagen i Sverige (mätt i premieintäkter för skadeförsäkring) ingått. Försäkringsbolagen som kontaktats är således Länsförsäkringar, IF Skadeförsäkring, Trygg-Hansa och Folksam där uppgifter avseende vad en grundförsäkring/basförsäkring utan tillägg för en lägenhet fördelad på x antal rum och personer kostar per månad i Oxelösund.

I undersökningen framkommer dock att försäkringsbolagen baserar månadskostnaden på olika uppgifter. Ett försäkringsbolag förmedlar att deras månadskostnad är baserad på antal personer boendes i lägenheten snarare än storleken. De övriga tre försäkringsbolagen baserar månadskostnaden på lägenhetens storlek snarare än på antalet bosatta personer. Ett försäkringsbolags uppgifter var således inte jämförbara med övriga varpå dessa uteslöts vid jämförelse mellan bolagen.

Storlek	Försäkringsbolag 1	Försäkringsbolag 2	Försäkringsbolag 3	Försäkringsbolag 4	Snittkostnad (kr)
1 rok ca 20-40 kvm	80	X	51	75	69
2 rok ca 40-60 kvm	90	X	64	91	82
3 rok ca 60-80 kvm	110	X	74	115	100
4 rok ca 80-100 kvm	120	X	80	145	115

Det som kan konstateras av undersökningen är att ett försäkringsbolag låg lägre än de övriga två försäkringsbolagen som jämförelsen gjordes emellan. Det är viktigt att kostnaden inte baseras på vad ett försäkringsbolag kan leverera utan att det ska finnas en viss valfrihet. Därav har förvaltningen höjt norm för godkänd kostnad för hemförsäkring och föreslår enligt nedan.

Storlek på bostad	Norm för beräkning av skälig kostnad för hemförsäkring
1 rok ca 20-40 kvm	75
2 rok ca 40-60 kvm	90
3 rok ca 60-80 kvm	110
4 rok ca 80-100 kvm	120

Kostnad för internet

Ekonomiskt bistånd till kostnader för internet kan lämnas inom ramen för bistånd för den enskildes livsföring i övrigt. För enskilda finns det som regel ett klart behov av tillgång till internet i hemmet för att effektivt kunna ta del i samhällslivet, till exempel för att ha kontakt med myndigheter samt utträta bankärenden (se HFD 2017 ref. 23).

En obegränsad tillgång till surf på internet i allmänhet anses dock inte ingå inom ramen för skälig levnadsnivå. Den mängd datatrafik som behövs för att få en skälig levnadsnivå är begränsad och bör i många fall kunna tillgodoses genom tillgång till mobilsurf, det vill säga surf som ingår eller köps till i samband med mobilabonnemang (kammarrätten, mål nr 4224–20; kammarrätten mål nr 3148–22).

Med anledning av ovanstående, föreslås vid revidering av riktlinje, en korrigerande av belopp för högsta godtagbara kostnad avseende bredbandskostnad. I nuvarande riktlinje anges att bistånd kan beviljas med maximalt 0,6 procent av prisbasbeloppet per månad, vilket i nuläget motsvarar 353 kr. Uppskattningsvis är det 70 procent av ärendena som ansöker och beviljas bistånd till bredband motsvarande 353 kronor i månad. Det utgör en total kostnad på 26 475 kronor i månaden för enbart posten bredbandskostnad.

Med aktuellt dokument föreslås istället att kostnad till bredband ska godkännas som högst till 170 kr per månad. Detta utifrån rådande praxis. Den totala månadskostnaden för posten bredband beräknas då istället bli 12 750 kr.

I och med att vissa sökanden har tecknat bredbandsabonnemang som motsvarar nuvarande högsta godtagbara kostnad för bredband om 353 kronor, är förvaltningens förslag att 353 kronor ska godkännas ytterligare tre månader efter att den nya riktlinjen blir antagen. Detta så sökanden hinner informeras via brevutskick om att de behöver se över utgift gällande bredband då den kommer godkännas om maximalt 170 kronor efter det att dessa tre månader passerat. Tre månader i tidsfrist föreslås då detta ofta avser uppsägningstiden. Förfarandet föreslås så sökanden inte hamnar i skuld.

PRISFAKTA:- Jämförelser Tips Vanliga frågor Om oss Kontakta oss

Hitta bäst mobilt bredband - jämför alla operatörer

Nyhet: Kolla gärna på vår nya jämförelse för bredband via 5G i hemmet!

Populära mobila bredband!

Snabbval

5G i hemmet Fri surf Med router

...eller ange dina val

Hur mycket surf behövs?
Ange hur mycket surf du behöver

0 25 50 100 1000

10 GB

Villkor

Router ingår Fri surf

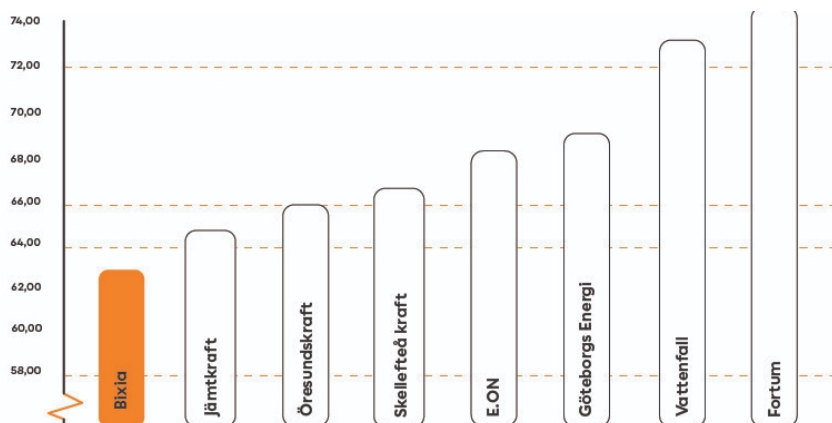
Flerval

Operatör	Bredband	Surf	5G Nätet	Pris	Övrigt
hallon	Mobilt bredband 5 GB	5 GB SURF	5G NÄTET	75 kr JMF PRIS	✓ Rabatt i fyra månader ✓ Spara 200 GB oanvänd surf
Kampanj: Rabatt i fyra månader					
Bredband2	Mobilt Bredband 7 GB	7 GB SURF	5G NÄTET	100 kr/mån	✓ Täckningsgaranti
Kampanj: Rabatt i fyra månader					
hallon	Mobilt bredband 20 GB	20 GB SURF	5G NÄTET	125 kr JMF PRIS	✓ Rabatt i fyra månader ✓ Spara 200 GB oanvänd surf
Kampanj: Rabatt i fyra månader					
telenor	Mobilt Bredband 15 GB 24 mån	15 GB SURF	5G NÄTET	169 kr JMF PRIS	✓ Ta med surfen till EU/EES och 10 länder till
Kampanj: Rabatt i fyra månader					
telenor	Mobilt Bredband 15 GB	15 GB SURF	5G NÄTET	169 kr/mån	✓ Ta med surfen till EU/EES och 10 länder till
Kampanj: Rabatt i fyra månader					
hallon	Mobilt bredband 100 GB	100 GB SURF	5G NÄTET	209 kr JMF PRIS	✓ Rabatt i fyra månader ✓ Spara 200 GB oanvänd surf
Kampanj: Rabatt i fyra månader					
Bredband2	Mobilt Bredband 7 GB Router Hemma 5G	7 GB SURF	5G NÄTET	249 kr JMF PRIS	✓ Routern för hemmet när det behövs lite mer

Hushållsel

I nuvarande riktlinje görs hänvisning till konsumentverkets beräkning vid bedömning av skälig kostnad för hushållsel. Elpriser kan variera var i landet du bor varpå en lokal undersökning har genomförts.

Nedanstående tabell visar olika elbolags billigaste pris avseende elavtal (rörligt) som kan erbjudas i Oxelösund.

Utöver detta har en kontakt tagits med elleverantören Bixia som redovisar att under 2024 låg deras snittpris på rörligt pris, på 0,65 öre. Kostnaden har sedan ställts i relation till vad konsumentverket beräknat utgöra genomsnitt för vad antal personer förbrukar i kilowattimmar.

Nedan presenteras vad som kan utgöra vägledning avseende elkostnad i Oxelösunds kommun.

Antal personer	Antal kilowattimmar (kWh)	Kostnad i kr hos lokalt elbolag	Kostnad i kr enligt konsumentverket
1 person	180 kWh	126 kr + fast avgift/el nät	380
2 personer	240 kWh	168 kr + fast avgift/el nät	510
3 personer	280 kWh	196 kr + fast avgift/el nät	670
4 personer	340 kWh	238 kr + fast avgift/el nät	830
5 personer	380 kWh	266 kr + fast avgift/el nät	960
6 personer	430 kWh	301 kr + fast avgift/el nät	1090
7 personer	460 kWh	322 kr + fast avgift/el nät	1220
Fler än 7 personer	460 kWh + 30 kWh per ytterligare person,		

Inneboendekostnad

Beräkning av vad som betraktas vara en skälig inneboendekostnad i Oxelösunds kommun beräknas på vad genomsnittshyror för lägenheter är i Oxelösund. Därefter har Socialstyrelsens beräkningsregel för inneboendekostnad applicerats.

Genomsnittshyrorna för lägenheter inom olika områden i Oxelösunds kommun är följande.

1 rum och kök	5 959 (≈6 000 kr)
2 rum och kök	7 390 (≈7 400 kr)
3 rum och kök	8 700 kr
4 rum och kök	10 675 (≈10 700 kr)

Skälig inneboendekostnad beräknad utifrån Socialstyrelsens särskilda beräkningsregel baserad på genomsnittshyror

1 rum och kök	3000 kr
2 rum och kök	2960 kr
3 rum och kök	2485 kr
4 rum och kök	2377 kr

Hemutrustning

Bistånd till hemutrustning kan beviljas utifrån en prisbild motsvarande andrahandsmarknaden. Biståndsbedömningen ska göras restriktivt efter det att andra möjligheter är uttömda.

Vid ansökan om ekonomiskt bistånd ska sökande uppmanas att specificera vilka saker som ansökan avser samt lämna in prisuppgifter. Detta då utbudet på andrahandsmarknaden kan variera kraftigt utifrån tidpunkt. För att kunna bedöma vad som kan betraktas vara skäligt har en sammanställning avseende kostnad för hemutrustning upprättats. Beloppen har framkommit genom att kontakt har tagits med andra kommuner där deras belopp för normer avseende hemutrustning har inhämtats. Med de summor som anges i tabellen nedan bedöms sökande delvis kunna inhandla utrustning på lågprisvaruhus samt på andrahandsmarknaden.

Sammanställning

Inneboendekostnad	1 rum och kök	3000 kr
	2 rum och kök	2960 kr
	3 rum och kök	2485 kr
	4 rum och kök	2377 kr
Hemförsäkring	1 rum och kök	75 kr
	2 rum och kök	90 kr
	3 rum och kök	110 kr
	4 rum och kök	120 kr
Bredband	Fast/mobilt bredband	170 kr
El	180 kWh	126 kr + fast avgift/el nät
	240 kWh	168 kr + fast avgift/el nät
	280 kWh	196 kr + fast avgift/el nät
	340 kWh	238 kr + fast avgift/el nät
	380 kWh	266 kr + fast avgift/el nät
	430 kWh	301 kr + fast avgift/el nät
	460 kWh	322 kr + fast avgift/el nät
	460 kWh + 30 kWh per ytterligare person,	
Hemutrustning	Se tabell nedan	

Typ av hemutrustning	% av prisbasbelopp	Vuxen över 25 år (kr)	Vuxen i delad bostad (kr)	Barn (kr)
Köksbord + stolar	1,5	882	-	-
Lampa	0,3	175	-	-
Gardiner	0,5	294	-	-
Husgeråd (1-2 pers)	1	588	-	-
Husgeråd (3-4 pers)	1,5	882	-	-
Summa	-	2821	-	-
Säng inkl ben + madrass	2,5	1470	1470	1470
Täcke, kudde, lakan, örngott	0,8	470	470	470
Lampor	0,4	235	235	235
Gardiner	0,4	235	-	235
Persienner/rullgardin	0,5	294	-	294
Summa	-	2704	2175	2704
Sittmöbel	3,5	2058	-	-
Bord	0,7	411	-	-
Lampor	0,5	294	-	-
Gardiner	0,4	235	-	-
TV	3,5	2058	-	-
Summa	-	5056	-	-
Byrå	1	588	588	588
Dammsugare	1,2	706	-	-
Övrigt städmaterial	0,4	235	-	-
Skrivbord	-	-	-	500
Summa	-	1529	588	1088
Totalt för samtliga poster:	-	12 110	2763	3792

Datum
2025-11-18

Dnr
VON.2025.76

OXL2
621
v 1.0
2007-
03-13

Vård- och omsorgsförvaltningen
Alexandra Westin

Vård- och omsorgsnämnden

Revidering av riktlinjer för bistånd till boende

1. Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden godkänner att *Riktlinjer för bistånd till boende* ersätter styrdokument *Riktlinjer för kommunkontrakt och försökboende* (dnr VON 2018.79) samt styrdokument *Riktlinjer för social förtur till bostad* (dnr VON 2018.80).
2. Vård- och omsorgsnämnden beslutar att bistånd till boende ska kunna ges enligt 11 kap. 4 § SoL.

2. Sammanfattning

Den 1 juli 2025 trädde den nya socialtjänstlagen i kraft - *En förebyggande socialtjänstlag - för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter* (2025:400). Utifrån det behöver alla gällande riktlinjer som utgår ifrån socialtjänstlagen revideras. Samtliga paragrafer som tidigare hänvisade till gamla socialtjänstlagen (2001:453) har korrigerats och hänvisar nu till nya socialtjänstlagen (2025:400).

Samtidigt som paragrafer uppdaterats har även en generell genomlysning genomförts av de båda riktlinjerna *Riktlinjer för kommunkontrakt och försökboende* (dnr VON 2018.79) samt styrdokument *Riktlinjer för social förtur till bostad* (dnr VON 2018.80). De båda riktlinjerna föreslås ersättas av *Riktlinjer för bistånd till boende*. Hela strukturen och innehållet i de båda riktlinjerna är reviderat och kan således inte jämföras med förslaget på ny riktlinje. Därmed finns inga markeringar i förslaget till ny riktlinje. Nya arbetssätt presenteras även i förslaget till ny riktlinje som nämnden behöver ta ställning till.

Beslutsunderlag

Riktlinjer för bistånd till boende (2025-11-27).

Katarina Haddon
Förvaltningschef

Alexandra Westin
Utvecklingsstrateg

Beslut till:
FC (FK)

Oxelösund

Riktlinjer för bistånd till boende

- för vård- och omsorgsförvaltningens handläggning av ärenden rörande bostadssociala insatser enligt socialtjänstlagen.

Dokumenttyp Riktlinjer	Fastställd av Vård- och omsorgsnämnden	Beslutsdatum 2025-11-27	Reviderat
Dokumentansvarig Enhetschef Ekonomi och integration	Förvaring	Dnr VON.2025.76	
Dokumentinformation <i>Riktlinjer för bistånd till boende</i> ersätter styrdokument <i>Riktlinje för kommunkontrakt och försökboende</i> (dnr VON 2018.79) samt styrdokument <i>Riktlinjer för social förtur till bostad</i> (dnr VON 2018.80).			

Innehållsförteckning

1. Riktlinjernas syfte.....	3
2. Utgångspunkter.....	3
2.1 Kommunens yttersta ansvar.....	4
2.2 Vråkningsförebyggande arbete.....	4
2.3 Barnperspektiv.....	4
3. Bistånd till boende enligt 11 kap. 1 § SoL.....	4
3.1 Lagrummets ordalydelse och innebörd.....	4
3.2 Vägledande praxis – tillämpning av rekvisit.....	5
3.2.1 Helt bostadslös.....	5
3.2.2 Speciella svårigheter att på egen hand få en bostad.....	6
3.3 Nödprovning.....	6
4. Bistånd till boende enligt 11 kap. 4 § SoL.....	6
4.1 Lagrummets ordalydelse och innebörd.....	6
4.2 Social förtur.....	7
4.2.1 Prioriterade målgrupper.....	7
4.2.2 Förutsättningar.....	7
4.3 Socialt andrahandskontrakt.....	8
4.3.1 Prioriterade målgrupper.....	8
4.3.2 Förutsättningar.....	9
5. Tilldelning av bostäder enligt bosättningslagen.....	9
6. Utredningsprocessen.....	9
6.1 Ansökan, utredning och bedömning.....	9
6.2 Biståndsbeslut.....	10
6.2.1 Omprövning/uppsägning.....	10
6.3 Förhandsbesked enligt 29 kapitlet 7 § SoL.....	11
6.4 Ej verkställda beslut.....	11
7. Hyresrättslig vägledning vid uppsättande av andrahandskontrakt.....	11
7.1 Hyrestid och hyresförhållande.....	12
7.2 Hyresavtal.....	12
7.2.1 Tidsbegränsade avtal.....	12
7.2.2 Besittningsskydd.....	12
7.3 Hyresinbetalning.....	12
7.4 Uppsägning.....	13
7.4.1 Uppsägning till hyrestidens utgång.....	13
7.4.2 Uppsägning i förtid.....	13
7.5 Rättslig prövning – avhysning.....	13
7.6 Kvarlämnad egendom.....	14

1. Riktlinjernas syfte

Vård- och omsorgsnämnden arbetar för att stärka grupper som har svårigheter att få en egen bostad och för att människor ska komma in på bostadsmarknaden. Det är ett offensivt arbete i syfte att förebygga och motverka hemlöshet.

Utifrån den stränga rättspraxis som råder, vilken innebär att ytterst få människor har rätt till bistånd i form av en bostad enligt 11 kap. 1 § Socialtjänstlagen (2025:400) behöver nämndens förebyggande arbete med människor som har en svår boendesituation bygga på ett riktlinjeregulverk som nämnden fattat ett särskilt principbeslut om. När en socialnämnd är mer generös än vad den är skyldig att vara enligt gällande rätt ska det vara de förtroendevalda i nämnden som fattar ett principbeslut om hur skattemedlen ska användas och vilka målgrupper som ska gynnas utöver nämndens skyldighet att tillgodose behov. Beslut sker sedan enligt gällande delegationsordning.

I dessa riktlinjer kommer ett antal specifika målgrupper att definieras som ska få rätt till bistånd i form av en bostad fastän det inte är en laglig skyldighet för socialnämnden att tillhandahålla en sådan, utan för att det är så Oxelösunds kommun ska arbeta mot hemlöshet. De nedan beskrivna principerna ska garantera att förvaltningen följer den politiska viljan samt säkerställer ett icke-godtyckligt beslutsfattande i enskilda fall. Förevarande riktlinjer garanterar således enhetliga bedömningsgrunder, likställighet, rättssäkerhet och god kvalitet när det gäller nämndens beslut och verksamhet i fråga om bistånd till boende.

Tillhandahållande av bostad i enlighet med bosättningslagen utgör inte bistånd till boende enligt socialtjänstlagen (2025:400), SoL. Det är en självständig rättighet enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, och behandlas därmed inte i denna riktlinje.

Förevarande riktlinje ersätter således styrdokument *Riktlinje för kommunkontrakt och försökboende*, (dnr VON 2018.79) samt styrdokument *Riktlinjer för social förtur till bostad*, (dnr VON 2018.80). Aktuell riktlinje berör verksamheter inom Vård- och omsorgsförvaltningen och kompletteras med arbetsrutiner.

2. Utgångspunkter

I socialtjänstlagen finns ingen reglering om att det skulle vara socialtjänstens skyldighet att tillgodose behovet av bostad i allmänhet. Det är i första hand den enskildes eget ansvar att ordna en bostad. I vissa situationer kan en kommun vara skyldig att hjälpa till att ordna en bostad.

2.1 Kommunens yttersta ansvar

Enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen ansvarar bosättningskommunen för stöd- och hjälpinsatser. Det gäller oavsett om den sökande vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun. Det är bara i akuta situationer som vistelsekommunen har det yttersta ansvaret för stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen. Med bosättningskommun avses den kommun där den sökande är stadigvarande bosatt alternativt har starkast anknytning till.

2.2 Vräkningsförebyggande arbete

Vård- och omsorgsnämndens inriktning är att motverka hemlöshet varpå ett arbete för att undvika avhysningar ska bedrivas. Personer som hotas av avhysning ska erbjudas stöd i sin situation. Detta utifrån att socialtjänstens arbete med att förebygga avhysningar utgör en betydelsefull del i samhällets samlade insatser mot hemlöshet. Socialtjänsten har en central roll när det gäller insatser och samverkan för att förebygga avhysningar och har ansvar för att erbjuda stöd till enskilda personer och familjer som hotas av avhysning (Socialstyrelsen, 2017). Det kan handla om att i samverkan med den enskilde ge stöd i att upprätta överenskommelser med hyresvärderna om avbetalningsplaner eller åtgärder för skötsel av bostaden eller annan personlig rådgivning.

2.3 Barnperspektiv

Barns rätt till en bostad och bostadens betydelse för barn och deras familjer är oomtvistlig. Huvudansvaret för barnets boende och välbefinnande åligger vårdnadshavarna, som kan vara i behov av bistånd för att uppfylla sina skyldigheter som vårdnadshavare. Att vara förälder utgör i sig ingen rätt till bistånd i form av boende. Föräldrarnas förmåga att söka bostad på egen hand måste utgöra en del i prövningen. Har föräldern inga speciella svårigheter att söka bostad på egen hand, är förutsättningar för bistånd till boende i enlighet med 11 kap. 1 § SoL inte uppfyllda.

Enligt 3 kap 1 § SoL framgår att när åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsyn till barnets bästa kräver. Detta innebär att konsekvenserna för barnet alltid ska övervägas innan beslut fattas.

3. Bistånd till boende enligt 11 kap. 1 § SoL

3.1 Lagrummets ordalydelse och innebörd

Enligt 11 kap. 1 § SoL har den som själv inte kan tillgodose sina personliga behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd för att tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden.

En sådan ansökan ska således bedömas enligt tre kriterier:

1. Det måste finnas ett behov av en bostad.
2. Behovet ska den enskilde inte kunna tillgodose själv och det ska inte kunna tillgodoses på annat sätt. Bistånd enligt socialtjänstlagen är det yttersta skydds nätet som först aktualiseras när alla andra legitima möjligheter att få det sökta stödet är uttömda.
3. Behovet behöver vara av sådan karaktär att det behöver tillgodoses för att den enskilde ska tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden.

En helhetsbedömning ska göras i varje enskilt fall och det är den enskilde som ska göra det sannolikt att dessa tre förutsättningarna för bistånd är uppfyllda. Socialnämnden ska vara behjälplig med att vägleda den enskilde avseende vad som behöver redovisas för att rätten till bistånd ska kunna utredas.

En annan förutsättning för att bistånd till boende ska kunna beviljas är att den enskilde kan klara av ett sådant boende. Att den enskilde kan behöva vissa andra insatser i kombination utgör inget hinder för att bevilja denna insats. Men om den enskildes förhållanden visar att personen, även med vissa andra insatser, inte skulle klara ett sådant boende, kan bistånd inte beviljas.

3.2 Vägledande praxis – tillämpning av rekvisit

För att bedöma rätten till bistånd i form av boende finns två domslut från Högsta förvaltningsdomstolen (RÅ 1990 ref. 119 och RÅ 2004 ref. 130) som ger viss vägledning i bedömningen.

I RÅ 1990 ref. 119 påtalas att sökande ska tillhöra en särskilt utsatt grupp för att rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) ska föreligga. I RÅ 2004 ref. 130 fastställdes att två andra förutsättningar ska vara uppfyllda. Detta i form av att sökande ska bedömas vara *helt bostadslös* och *ha speciella svårigheter att på egen hand anskaffa en bostad* som uppfyller kraven på skälig levnadsnivå. Samtliga förutsättningar ska vara uppfyllda för att rätten till bistånd ska vara uppfyllt.

3.2.1 Helt bostadslös

Att vara helt bostadslös innebär enligt rättspraxis att sökande inte har tak över huvudet, varken i nuläge, på kort eller lång sikt. För att få vidare vägledning i bedömningen av vilka som betraktas som hemlösa kan den definitionen som görs av Socialstyrelsen (2024) i *kartläggning av hemlösheten 2023*, vara vägledande. Denna innefattar fyra situationer där personer betraktas vara hemlösa.

3.2.2 Speciella svårigheter att på egen hand få en bostad

Denna förutsättning avser att den sökande *saknar egen förmåga att söka bostad*. Det handlar således inte om att det inte finns tillräckligt många bostäder i kommunen. Det faktum att sökande enbart har skulder som utgör svårigheter i bostadsanskaffande utgör inte heller i sig en särskild svårighet att anskaffa ett boende.

Inom ramen för utredningen ska den enskilde kunna lämna in nedanstående handlingar:

- Underlag i form av redovisning över sökta bostäder. Detta i syfte att komma fram till huruvida möjligheterna att på egen hand ordna en bostad är uttömda.
- Bevisning som styrker förhållanden som den enskilde åberopar och som gör att sökande inte själv har en förmåga att faktiskt fullgöra sökprocessen för att få ett boende, till exempel läkarintyg eller utlåtande från psykolog.
- Uppgifter om hur personen försörjer sig vilket bland annat avser den ekonomiska situationen och eventuell skuldbild.
- Uppgifter om var den enskilde sover, vistas och bor.
- Uppgifter om nätverket, om vilka som skulle kunna vara behjälpliga att ordna med en bostad.

3.3 Nödprövning

Om den enskilde, efter beslut om avslag på ansökan om bistånd till boende, anger att det föreligger en nödsituation (dvs. att den enskilde inte kan lösa sitt boende för natten med egna medel eller på annat sätt), ska en nödprövning alltid göras. Den enskilde ska i samband med nödprövning kunna redogöra för hur denne har försökt lösa sin situation. Nödprövning av ekonomiskt bistånd till boende genomförs av enheten för ekonomiskt bistånd och föregås av en ekonomisk beräkning. Finns pengar som kan användas exempelvis till boende på vandrarhem, föreligger inte nöd.

Om nöd bedöms föreligga beviljas nödbistånd enligt 12 kap. 1 § SoL med stöd av 4 kap. 1 § SoL.

4. Bistånd till boende enligt 11 kap. 4 § SoL

4.1 Lagrummets ordalydelse och innebörd

I 11 kap 4 § SoL regleras kommunens möjlighet att bevilja bistånd utöver den lagstadgade skyldigheten som följer av 1 § om det finns skäl för det. När det i ett lagrum anges att en socialnämnd *får* göra något, krävs ett politiskt beslut. Detta då det inte handlar om en lagstadgad skyldighet som inte kan ifrågasättas (såsom förhållanden som regleras i 11 kap. 1 § SoL).

I Oxelösunds kommun kan bistånd till boende i form av social förtur och kommunkontrakt beviljas i enlighet med 11 kap 4 § SoL under förutsättning att sökande uppfyller särskilda kriterier som regleras i aktuell riktlinje.

4.2 Social förtur

Bistånd social förtur riktar sig till sökanden som av särskilda omständigheter saknar förutsättningar att avvakta den reguljära bostadsmarknaden. Biståndet innebär således att socialnämnden sammanställer utredning som sedan ligger till grund för hyresvärden vid beslut om förtur i bostadskö utifrån sociala skäl. Vård- och omsorgsförvaltningen har utvecklat en samverkan med kommunala fastighetsbolaget där prioritering i kösystem kan göras för vissa socialt utsatta grupper.

Huruvida rätten till biståndet föreligger är dock beroende av om den enskilde uppfyller hyresvärdens kriterier för att kunna erbjudas en bostad. Detta då hyreskontraktet tecknas direkt mellan det kommunala fastighetsbolaget och den enskilde. En grundläggande förutsättning är därmed att sökande inte har några skulder som är registrerade hos Kronofogden. För att säkerställa detta förutsätter det att den enskilde godkänner att det kommunala fastighetsbolaget genomför en kreditupplysning.

4.2.1 Prioriterade målgrupper

Nämnden har beslutat att följande målgrupper ska ingå i möjligheten att beviljas bistånd till social förtur enligt 11 kap. 4 § SoL.

- Enskilda som söker stöd vid vård- och omsorgsförvaltningen och som på grund av starkt sociala skäl inte kan avvakta den reguljära arbetsmarknaden.
- Enskilda som i sin relation är utsatt för våld, med risk för allvarliga fysiska eller psykiska konsekvenser där skyddsbehovet kan tillgodoses genom biståndet.

4.2.2 Förutsättningar

För att ha rätt till bistånd i form av social förtur ska nedanstående kriterium sedan vara uppfyllda:

- Förutsättningar för att klara ett boende inom den ordinarie bostadsmarknaden ska av socialsekreterare bedömas föreligga, i vissa fall med kompletterat stöd i boendet. Sökandes problematik ska således bedömas kunna tillgodoses genom biståndet.
- Den enskilde ska kunna styrka sitt behov av aktuellt bistånd, vilket kan bestå av intyg, läkarutlåtande eller andra handlingar.
- Den enskilde behöver samtycka till att kommunalt fastighetsbolag genomför en kreditupplysning i syfte att hyresvärden ska kunna lämna

besked huruvida sökande kommer godkännas som förstahandshyresgäst eller inte.

- Den enskilde ska vara folkbokförd i Oxelösunds kommun i ett år. Undantag kan göras i särskilda fall.

Om tillhörande av målgrupp konstateras och om förutsättningar föreligger kan beslut om social förtur bifallas. Beslutet innebär att hyresbolaget prioriterar den enskilde i bostadskön utifrån underlag från socialtjänsten om tillhörandet av särskilda sociala skäl. Den enskilde får sedan ett (1) erbjudande om lägenhet, vilket innebär att den enskilde inte kan erbjudas andra alternativ vid nekande till erbjudandet. Beslutet upphör då att gälla och ärendet avslutas.

I det fall den enskilde tackar ja till erbjudande om bostad, avslutas ärendet efter det att den enskilde tecknat ett förstahandshyreskontrakt med hyresvärden.

4.3 Socialt andrahandskontrakt

Socialt andrahandskontrakt utgör ett bistånd som i Oxelösunds kommun kan beviljas enligt 11 kap. 4 § SoL om kriterier enligt 1 § SoL inte föreligger. Socialt andrahandskontrakt innebär att kommunen hyr en lägenhet som därefter hyrs ut i andra hand till den enskilde. Målsättningen är att hyresrätten överlåts till den enskilde som sedan kan erhålla ett förstahandskontrakt.

4.3.1 Prioriterade målgrupper

Nämnden har beslutat att följande målgrupper ska ingå i möjligheten att beviljas bistånd till socialt andrahandskontrakt enligt 11 kap. 4 § SoL. Vid bedömning om tillhörighet av målgrupp ska särskild hänsyn alltid tas till;

- Barnfamiljers situation och prioriteringar ska göras till förmån för barnets bästa.
- Personer utsatta för våld i nära relation.

I övrigt riktas bistånd till socialt andrahandskontrakt främst till enskilda som tillhör nedanstående grupper, som socialtjänsten har ett särskilt ansvar för:

- Personer med social utsatthet, beroendeproblematik, medicinsk eller psykisk ohälsa i kombination med omfattande skuldsättning och betalningsanmärkningar som genomgår/genomgått rehabilitering via biståndsinsatser från förvaltningen.
- Personer med särskilt skyddsbehov.
- Unga och unga vuxna i behov av fortsatt stöd efter avslutad placering via barn och ungdomsenheten.

4.3.2 Förutsättningar

För att vara berättigad bistånd till boende i form av socialt andrahandskontrakt enligt 11 kap. 4 § SoL ska sedan följande kriterium vara uppfyllda;

- Den enskilde ska i första hand undersöka på egen hand huruvida möjligheter till prioritering i bostadskö och förstahandskontrakt hos hyresbolag föreligger. Om förutsättningar för bistånd i form av social förtur föreligger enligt ovan angivna kriterier, ska rätten till detta bistånd utredas i första hand.
- Biståndet ska bedömas vara lämpligt utifrån den enskildes problematik och sociala situation.
- Den enskilde ska bedömas vara bostadslös och ska kunna styrka med underlag att andra alternativ till boendelösning är uttömda alternativt inte bedömas vara lämpliga utifrån situation och problematik.
- Den enskilde ska kunna påvisa genom underlag att bostadssökande pågått över tid och med geografisk spridning. Om detta inte kan redogöras för ska socialsekreterare bedöma om det råder särskilda skäl till att inte beakta detta.
- Den enskilde ska kunna styrka behov av aktuellt bistånd, vilket kan ske genom intyg, läkarutlåtande eller andra handlingar.
- Den enskilde ska vara folkbokförd i Oxelösunds kommun i ett år. Undantag kan göras i särskilda fall i ärenden avseende våld i nära relation.

5. Tilldelning av bostäder enligt bosättningslagen

Oxelösunds kommun omfattas av i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) och är skyldig att efter anvisning genom anvisningsbeslut från Migrationsverket ta emot nyanlända för bosättning i kommunen. Det gäller människor med aktuella uppehållstillstånd enligt specifika grunder som anges i bosättningslagen. Mottagandet av nyanlända regleras i ett kommunfördelningstal som fastställs årligen och omfattar rikets alla kommuner.

Tilldelningen av bostäder till enskilda enligt bosättningslagen handlar inte om biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen och omfattas således inte av förevarande riktlinje.

6. Utredningsprocessen

6.1 Ansökan, utredning och bedömning

Vid ansökan om bistånd till boende ska en prövning enligt 11 kap. 1 § SoL alltid genomföras i första hand. Det innebär att handläggaren utreder

huruvida en bostad i den individuella fallet med hänsyn till sökandes speciella svårigheter är ett behov som måste tillgodoses för att sökande ska uppnå en skälig levnadsnivå och att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Om sökande bedöms vara helt bostadslös samt ha speciella svårigheter att anskaffa ett boende, bör ansökan beviljas enligt 11 kap. 1 § SoL.

Om utredningen påvisar att sökande inte har speciella svårigheter att anskaffa en bostad, inte betraktas vara helt bostadslös och/eller att behovet kan tillgodoses på annat sätt, ska ansökan om bistånd till boende avslås enligt 11 kap. 1 § SoL. Beslutet ska förses med en korrekt överklagandehänvisning.

Därefter kan prövning av ansökan göras mot bakgrund av förevarande riktlinje avseende bistånd till boende i enlighet med 11 kap. 4 § SoL. Har sökande rätt till ett bistånd enligt de beslutade riktlinjerna ska skriftligt gynnande förvaltningsbeslut fattas med stöd i 11 kap. 4 § SoL. Om sökande inte uppfyller kriterierna i riktlinjerna får inget bistånd beviljas då det inte finns legalt stöd. Avslagsbeslut fattas i sedvanlig formell ordning, utan överklagandehänvisning. Handläggare ska upplysa om att beslutet kan överklagas enligt det kommunalrättsliga laglighetsprövningsinstitutet.

Nödprövning ska alltid göras för att säkerställa att sökande i och med fattat beslut inte riskerar att försättas i en akut nödsituation.

6.2 Biståndsbeslut

Beslut ska vara formade i enlighet med vad som framkommer i förvaltningslagen.

Samtliga beslut om bistånd till boende ska innehålla ett förbehåll. Detta i form av att beslut om bistånd till boende ska vara tidsbegränsade, om nio (9) månader. Beslutet ska också innehålla återkallelseförbehåll om att beslutet kan komma att omprövas om det sker väsentliga förändringar i de förhållanden som legat till grund för beslutet och/eller om den enskilde bryter mot upprättat andrahandskontrakt.

6.2.1 Omprövning/upsägning

Huruvida det föreligger förutsättningar för en nämnd att helt eller delvis ändra ett beslut innan tidsfristen har löpt ut är en fråga som den enskilde kan få prövad av domstol. Det innebär att nämnden ska fatta ett nytt beslut som också anger att beslutet i fråga innefattar en ändring av tidigare beslut (JO 2010-02-05, dnr 6507–2008).

Genom andrahandskontraktet är den enskilde ålagd att följa hyreslagens bestämmelser enligt 12 kap. jordabalken (1970:994). Om situationer

uppstår som kan leda till uppsägning av hyresavtalet enligt hyreslagen ska en omprövning av biståndsbeslutet genomföras. Omprövningen kan då leda till att insatsen avslås.

Beslut fattas enligt gällande delegationsordning.

6.3 Förhandsbesked enligt 29 kapitlet 7 § SoL

Om en person på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan att de insatser som individen behöver lämnas, har de rätt att ansöka om bostad i annan kommun. Ansökan ska komma från den enskilde. Om ansökan kommer från annan kommun med hänvisning till denna bestämmelse ska ansökan avvisas.

Det ska föreligga en så allvarlig hotbild och så allvarliga övergrepp att personen inte har någon annan utväg än att flytta till annan kommun. Vilka behov som ska anses ha behov av att flytta enligt denna bestämmelse får avgöras i varje enskilt fall utifrån den enskildes situation, men bestämmelsen omfattar i vart fall den som har skyddade personuppgifter. Beslut om förhandsbesked kan överklagas till förvaltningsrätten.

6.4 Ej verkställda beslut

I 34 kap. 1 § SoL anges att socialnämnden ska anmäla till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och till kommunens revisorer alla gynnande beslut om bistånd enligt 11 och 12 kap. 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader från dagen då beslutet fattades. Detta gäller för ej verkställda beslut om bistånd till socialt andrahandskontrakt enligt 11 kap. 1 § SoL. Det avser således inte biståndsbeslut som fattas enligt 11 kap. 4 § SoL.

7. Hyresrättslig vägledning vid uppsättande av andrahandskontrakt

Hyresjuridiken avhandlas i 12 kap. jordabalken, den så kallade hyreslagen. Det är ett eget rättsområde med en egen processordning. Förlängningstvister, det vill säga sådana tvister som handlar om besittningsskydd, förs i första instans i hyresnämnden, sedan i Svea hovrätt. Förverkandetvister börjar i tingsrätten och kan gå vidare till hovrätten och Högsta domstolen. Om hyresgästen inte motsätter sig en uppsägning på grund av förverkande, kan tvisten även avgöras genom summariskt förfarande hos Kronofogdemyndigheten.

Socialrätten, tillämpningen av socialtjänstlagen och förvaltningslagen, är ett annat rättsområde med en egen processordning i förvaltningsdomstol.

Rättsområdena gäller parallellt. Det innebär att rutiner och avtal behöver erhålla lagliga tvärförbindelser i syfte att undvika oönskade konsekvenser.

7.1 Hyrestid och hyresförhållande

Med *hyrestid* avses i hyreslagen den löpande hyresperioden. Om hyresavtalet vid utebliven uppsägning förlängs med en månad i sänder är hyrestiden en månad. Med *hyresförhållande* avses hela den tid hyresgästen har nyttjat lägenheten.

7.2 Hyresavtal

Lägenhet genom socialt andrahandskontrakt innebär att vård- och omsorgsförvaltningen hyr bostad genom kommunalt fastighetsbolag som förstahandshyresgäst som sedan upplåts i andra hand till den enskilda. Ett hyresförhållande uppstår, enligt 12 kap. 1 § jordabalken, när hus eller delar av hus upplåts till nyttjande mot ersättning. Bestämmelserna i hyreslagen kan inte avtalas bort av parterna. Hyresavtal ska alltid upprättas skriftligen och särskild mall för andrahandskontrakt ska användas.

7.2.1 Tidsbegränsade avtal

Andrahandsavtalen i Oxelösunds kommun ska tidsbegränsas och gäller inledningsvis under sex (6) månader från det att lägenheten tillträds. Om varken förstahandshyresgästen eller andrahandshyresgästen säger upp avtalet förlängs hyrestiden sedan med en månad för var gång uppsägning inte sker.

7.2.2 Besittningsskydd

I samtliga fall av uthyrning genom socialt andrahandskontrakt ska överenskommelse träffas om att hyresgästen avstår från sitt besittningsskydd. Andrahandsuthyrningen syftar till att vara kortvarig och att den enskilde ska kunna ta över förstahandskontraktet så snart det är möjligt.

I Oxelösunds kommun återfinns klausul i andrahandskontraktet som tydliggör att andrahandskontraktet endast är giltigt under förutsättning att Hyresnämnden godkänner överenskommelsen om avstående från besittningsskydd.

7.3 Hyresinbetalning

Vård- och omsorgsförvaltningen ansvarar för att hyran betalas i rätt tid till fastighetsägaren. Den enskilde betalar i normalfallet hyran till förvaltningen. Det är viktigt att förvaltningen har fungerande rutiner för kontroll av hyresinbetalningar så att det snabbt går att se om hyresinbetalningar uteblir. Förvaltningen ska skyndsamt följa upp orsaken till obetalda hyror.

7.4 Uppsägning

Uppsägning kan ske med omedelbar verkan eller i förtid om en så kallad förverkandegrund enligt 12 kap. 42 § jordabalken föreligger, såsom obetalda hyror. I övrigt är utgångspunkten att det tidsbegränsade avtalet gäller under den avtalade perioden.

Enligt 12 kap. 8 § jordabalken ska en uppsägning vara skriftlig om hyresförhållandet varat längre än tre månader i följd, utom vid tidsbestämda avtal som inte behöver sägas upp (kortare än 9 månader). Ur bevisynpunkt ska en uppsägning alltid vara skriftlig.

7.4.1 Uppsägning till hyrestidens utgång

En uppsägning av ett bostadshyresavtal, som sker till hyrestidens utgång, får sändas i rekommenderat brev. Uppsägning till hyrestidens utgång av hyresavtalet med andrahandshyresgästen kan således ske genom att uppsägningen skickas i rekommenderat brev till hyresgästen. Några ytterligare åtgärder för att delge hyresgästen uppsägningen behöver inte vidtas. Förvaltningen måste emellertid kunna visa, exempelvis genom kvitto på inlämnat rekommenderat brev, att uppsägningen skickats i rekommenderat brev till hyresgästen och att detta skett före uppsägningstidens utgång. Det spelar då ingen roll om hyresgästen får del av uppsägningen först efter uppsägningstidens utgång eller om den enskilde inte alls löser ut det rekommenderade brevet. Uppsägning anses ändå ha skett. Det är viktigt att rätt upphörsdag anges i uppsägningen.

7.4.2 Uppsägning i förtid

Uppsägning i förtid på grund av att hyresgästen förverkat hyresrätten kan ske enligt 12 kap. 42 § jordabalken om hyresgästen till exempel inte betalar hyran, är störande eller i övrigt i väsentligt avseende bryter mot hyreslagens eller hyreskontraktets bestämmelser. Om hyresgästen bestrider att hyresrätten förverkats måste förvaltningen vid en rättslig prövning av uppsägningen kunna bevisa att grund för förverkande föreligger.

En uppsägning i förtid på grund av förverkande av hyresrätten kan inte heller delges på det enkla sättet att den skickas i rekommenderat brev, utan delgivningen måste antingen ske enligt reglerna i 12 kap. 8 § 3 stycket jordabalken. Detta om hyresgästen inte skriftligen bekräftar mottagandet av uppsägningen, eller genom att ansökan om avhysning görs hos domstol eller kronofogdemyndighet. Uppsägning anses i det sistnämnda fallet ha skett när hyresgästen delgivits avhysningsansökan.

7.5 Rättslig prövning – avhysning

Om uppsägning till hyrestidens utgång har skett men hyresgästen då vägrar att avflytta måste förvaltningen skicka in en ansökan om avhysning av hyresgästen till Kronofogdemyndigheten enligt lagen (1990:746) om

betalningsföreläggande och handräckning. Ansökan om avhysning kan även inges till tingsrätten. I båda fallen sker en prövning av om hyresgästens besittningsrätt till lägenheten har upphört. För avhysning ska kunna ske krävs att det föreligger en så kallad exekutionstitel, dvs. domstols dom eller utslag av Kronofogdemyndigheten.

Förvaltningen måste i ansökan om avhysning ange grunderna för sitt avhysningsyrkande och till ansökan bifoga kopior av hyreskontraktet med bilagor, uppsägning och bevis om att uppsägningen skett på rätt sätt och i rätt tid enligt ovan.

Om ansökan om avhysning har ingetts till Kronofogdemyndigheten och hyresgästen bestrider ansökan överlämnas målet, om förvaltningen inom viss tid skriftligen begär detta, till tingsrätten för fortsatt handläggning. I annat fall avskrivs målet. I sin begäran om överlämnande ska förvaltningen ange de omständigheter och bevis som nämnden vill åberopa i rättegången vid tingsrätten. Om ansökan inte bestrids eller inte bestrids i tid meddelar Kronofogdemyndigheten utslag i enligt med ansökan. Om hyresgästen är missnöjd med utslaget kan personen inom en månad från dagen för utslaget ansöka om återvinning. I så fall överlämnas målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Kronofogdemyndighetens utslag beträffande avhysning verkställs som lagakraftäggande dom. I samband med återvinning kan emellertid tingsrätten förordna att verkställighet av utslaget inte får ske.

Om målet efter hyresgästens bestridande överlämnats till tingsrätten för handläggning kan förvaltningen enligt rättegångsbalken 17 kap. 14 yrka att rätten förordnar att domen får verkställas utan hinder av att den inte äger laga kraft. Sådant verkställighetsförordnande får tingsrätten meddela, när det finns skäl till det. Enligt förarbetena till denna bestämmelse måste vid bedömningen av om det finns skäl för ett verkställighetsförordnande, stor betydelse tilläggas den större eller mindre sannolikheten av en ändring av domen vid fullföljd av målet till högre rätt.

7.6 Kvarlämnad egendom

Om andrahandshyresgästen efter avflyttning eller avhysning lämnat kvar egendom i lägenheten eller i något utrymme som hör till lägenheten gäller bestämmelse i 12 kap. 27 § andra stycket jordabalken.

Vård- och omsorgsförvaltningen kan välja mellan att anmana andrahandshyresgästen att hämta sin egendom inom tre månader eller vänta i sex månader. Om egendom inte har avhämtats inom respektive tidsfrister tillfaller den förvaltningen utan lösen. Under tiden måste förvaltningen ta hand om och magasinera egendomen. Förvaltningen bör även göra en förteckning över den omhändertagna egendomen. Detta

gäller dock inte värdelösa föremål, till exempel defekta husgeråd. Sådant lösöre kan kastas.

En anmaning till andrahandshyresgästen att avhämta kvarlämnad egendom bör göras skriftligen och skickas i rekommenderat brev med mottagningsbevis eller överlämnas direkt till och kvitteras av andrahandshyresgästen. Förvaltningen måste vid tvist kunna bevisa att andrahandshyresgästen har mottagit anmaningen. Om förvaltningen inte kan skicka en anmaning till andrahandshyresgästen, gäller sexmånadersfristen. Denna frist räknas från den dag då andrahandshyresgästen avträdde lägenheten. Om det är oklart när detta skedde kan fristen räknas från den dag då förvaltningen tog lägenheten i besittning.

Förvaltningen har rätt till ersättning för sina kostnader för borttransport och magasinering av egendomen och behöver inte lämna ut den till andrahandshyresgästen utan att först ha fått betalt.

Om Kronofogden verkställer avhysning av andrahandshyresgästen ska Kronofogdemyndigheten enligt 16 kap. 6 § utsökningsbalken vid behov ombesörja transport av egendom som ska bortföras, hyra utrymme för förvaring av egendom och vidta andra liknande åtgärder som föranleds av avhysningen. I detta fall åligger det således Kronofogdemyndigheten att ta hand om kvarlämnad egendom.

Datum
2025-11-17

Dnr
VON.2025.35

OXL2
621
v 1.0
2007-
03-13

Vård- och omsorgsförvaltningen
Lena Lundin
0155-385 04

Vård- och omsorgsnämnden

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

1. Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämndens förslag till beslut i kommunfullmäktige

Rapporten godkänns.

2. Sammanfattning

Kommunerna har skyldighet att till Inspektionen för vård och omsorg, kommunens revisorer och kommunfullmäktige rapportera in gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader från beslutsdatum. Motsvarande rapporteringskyldighet gäller även beslut som inte verkställts på nytt inom tre månader efter det att verkställigheten avbrutits. Rapportering ska ske en gång per kvartal.

Inspektionen för vård och omsorg har möjlighet att hos förvaltningsrätten ansöka om att en kommun, som inte verkställt ett gynnande beslut, ska åläggas en särskild avgift, så kallad sanktionsavgift.

När ett ärende som tidigare rapporterats som ej verkställt senare verkställs, ska nämnden anmäla detta till Inspektionen för vård och omsorg och revisorerna.

Oxelösunds kommun rapporterar per 30 september 2025:

SoL:

Äldreomsorg - 0 gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från beslutsdatum.

IFO - 0 gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från beslutsdatum.

LSS: - 0 gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från beslutsdatum.

Beslutsunderlag

Rapport ej verkställda beslut enligt SoL per 30 september 2025

Katarina Haddon
Förvaltningschef

Lena Lundin
Enhetschef

Beslut till:

Kf (FK), Revisorerna (FK), Berörd handläggare (FK)

Per 2025-09-30 – Äldreomsorg, Funktionsstöd, IFO

Gynnande beslut enligt SOL, ej verkställda inom 3 mån efter beslutsdatum alt. avbrutna och ej åter verkställda inom 3 mån.

Kön	Födelseår	Bistånd	Beslutsdat.	Ant.
Kvinna	2014	Kontaktfamilj	241126 avbrott	Verkställt 250902
Man	2013	Kontaktfamilj	240906 avbrott	Avslutat på mammans begäran 250821
Man	2010	Kontaktfamilj	240906 avbrott	Avslutat på mammans begäran 250821.
Man	2019	Kontaktfamilj	250103	Avslutat på mammans begäran 250930
Man	2017	Kontaktfamilj	250103	Avslutat på mammans begäran 250930
Man	2015	Kontaktfamilj	250512	Verkställt 250901

Revisorerna

Till:
Vård- och omsorgsnämnden
Utbildningsnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige

Uppföljning av granskningar genomförda 2023 och 2024

När vi revisorer gör fördjupad granskning av någon verksamhet, händelse eller process lämnar vi i revisionskrivelse rekommendationer till berörd nämnd eller styrelse. Utifrån de svar vi får på rekommendationerna gör vi efter något år en uppföljning av svaren, oftast gäller det på vilket sätt berörd nämnd/styrelse fullföljer åtgärder som beskrivits i svaren till oss.

Av granskningar gjorda 2023 och 2024 har vi valt att följa upp dessa två:

- Granskning av arbetet med elever i behov av särskilt stöd (Utbildningsnämnden), 2023
- Granskning av kvalitet i hemtjänsten (Vård- och omsorgsnämnden), 2024

Uppföljningen visar att nämnderna genomfört eller aktivt inlett arbete med att åtgärda rekommendationerna. Vi noterar att utvecklingsarbete pågår kopplat till flera frågor och att det återstår att fullt ut implementera och förankra flera nya rutiner och arbetssätt. Av denna anledning har revisionen bedömt att flera rekommendationer enbart delvis är åtgärdade.

Rapporten överlämnas härmed till berörda nämnder. Revisorerna önskar i detta läge inget svar utan avser framgent att följa upp att pågående arbete implementeras fullt ut.

Oxelösund, datum enligt digital signatur

För kommunrevisorerna

Benita Vikström
Ordförande

Håkan Lindqvist
Vice ordförande

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

BENITA VIKSTRÖM

Undertecknare 1

Serienummer: 9b059a10e2b8e5[...]106b03cce0072

IP: 91.128.xxx.xxx

2025-09-10 14:35:45 UTC

Håkan Gunnar Lindqvist

Undertecknare 1

Serienummer: feb7899e36e7c9[...]4669522559898

IP: 176.10.xxx.xxx

2025-09-11 09:09:37 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se <https://eutl.penneo.com>.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Uppföljning av fördjupade granskningar

Oxelösunds kommun

Augusti 2025

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna följt upp två av de fördjupade granskningar som genomfördes i kommunen under 2023-2024. Syftet med uppföljningen har varit att se om nämnderna har vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av lämnade rekommendationer i tidigare granskningar.

I tabellen nedan redovisas en sammanställning av uppföljningen.

Granskning	Bedömning
Granskning av kvalitet i hemtjänsten	Delvis åtgärdat
Granskning av arbetet med elever i behov av särskilt stöd	Delvis åtgärdat

1. Inledning

Bakgrund och syfte

Revisorerna granskar kommunstyrelsen och nämndernas verksamheter genom grundläggande granskning, samt fördjupade granskningar inom utvalda områden.

En väsentlig del i revisionens arbete är att regelbundet följa upp tidigare granskningar. Detta kan ske genom dialog med nämnd eller styrelse, eller som särskild granskningsinsats.

För revisionsåret 2025 har revisorerna följt upp de fördjupade granskningar som genomfördes för revisionsåren 2023-2024.

Granskningens syfte är att bedöma om berörda nämnder har beaktat granskningarnas iakttagelser och rekommendationer, samt vidtagit relevanta åtgärder med anledning av lämnade rekommendationer i tidigare granskningar.

Genomförande och urval

Granskningen bygger på dokumentstudier och skriftliga svar från berörda nämnder och förvaltning. Beskrivning av uppföljningen bygger på skriftliga redogörelser från ansvariga tjänstepersoner inom förvaltningarna, samt inhämtande av eventuell dokumentation för att styrka vidtagna åtgärder. Slutsatser och bedömningar ansvarar EY för.

Granskningen är genomförd mellan juni och augusti 2025.

Den uppföljande granskningen omfattar:

- ▶ Granskning av kvalitet i hemtjänsten
- ▶ Granskning av arbetet med elever i behov av särskilt stöd

2. Granskning av kvalitet i hemtjänsten

Granskad nämnd: vård- och omsorgsnämnden

Sammanfattning 2024

Syftet var att bedöma om kommunen säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att utveckla och säkra kvaliteten i kommunens hemtjänst.

I granskningen gjordes bedömningen att vård- och omsorgsnämnden inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete med att utveckla och säkra kvaliteten i kommunens hemtjänst. Bedömningen baserades på nedanstående iakttagelser:

- ▶ Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete saknade flera av de delar som rekommenderas i Socialstyrelsens allmänna råd.
- ▶ Det fanns delade meningar kring om rutinerna var tillräckliga och lättillgängliga. Det saknades dokumenterad kartläggning av centrala processer.
- ▶ Det fanns rutiner för avvikelshantering och Lex Sarah-anmälningar, men det saknades en systematisk uppföljning och sammanställning av resultatet med ett verksamhetsutvecklande syfte.
- ▶ Hemtjänstsenheterna planerade att ta fram en åtgärdsplan utifrån resultatet av Socialstyrelsens årliga brukarundersökning.
- ▶ Det saknades rutiner och riktlinjer för samverkan mellan hemtjänsten och hemsjukvården.
- ▶ Det saknades särskild uppföljning av hemtjänstverksamhetens kvalitet.

Rekommendationer

Vård- och omsorgsnämnden:

1. Säkerställ att det finns ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete som uppfyller kraven i lag samt följer Socialstyrelsens allmänna råd och rekommendationer.
2. Säkerställ att nämnden får del av tillräcklig uppföljning för att kunna säkra kvaliteten inom hemtjänsten.
3. Säkerställ att brukarnas och anställdas synpunkter omhändertas samt att Lex-Sarah-anmälningar omhändertas på ett fortlöpande och systematiskt sätt för att stärka förbättringsarbetet.

Revisorerna ville även särskilt betona vikten av att rutiner och riktlinjer implementeras och fungerar som ett stöd för den utförande personalen.

2.1 Vård- och omsorgsnämndens svar 2024

Granskning av kvalitet i hemtjänsten

Vård- och omsorgsnämndens svar 2024

I nämndens svar beskrivs de åtgärder som förvaltningen planerar vidta utifrån granskningens tre rekommendationer, samt revisorernas tillägg om rutiner och riktlinjers betydelse:

1. Förvaltningen har delvis implementerat kvalitetsledningssystemet Stratsys under 2022-2023, med fortsatt implementering av en ny modul under 2024. En nulägesanalys i Stratsys hjälper till att bedöma om ledningssystemet uppfyller kraven enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete och prioriterar teman för insatser och åtgärder. Analysen samlar information om risker, kontroller, avvikelser och kvalitetsindikatorer och förbättringsåtgärder, och Stratsys möjliggör detaljerade rapporter och tydlig ansvarsfördelning genom specifika roller och behörigheter. Stratsys är ett verktyg för att organisera och hantera aktiviteter inom organisationen, vilket underlättar målstyrning, resursfördelning, löpande uppföljning och utvärdering av kvalitetsarbetet.
2. Verksamhetsplanen och kvalitetsberättelsen är centrala dokument för förvaltningen och behöver integreras och konkretiseras i åtgärder för att möta framtida behov inom hemtjänsten. En kvalitetsberättelse saknas för året, men mallar för kvalitetsrapport och patientsäkerhetsberättelse finns i Stratsys nya modul. Målet för 2024 är att skapa en kvalitetsberättelse som ska beslutas av nämnden. Sedan hösten 2023 finns fasta punkter på dagordningen vid nämndsammanträden som informerar om Lex Sarah-/Lex Maria-anmälningar och läget inom hemtjänsten, inklusive beslutade och utföra timmar, samt kontinuitetstal.
3. Rutinen för avvikelshantering i journalsystemet Treserva har uppdaterats för att ge tydligare vägledning för medarbetare. Ansvarsfördelningen har förtydligats genom en bedömningsmatris för avvikelser. En ny rutin för Lex Sarah planeras till våren 2024 som kommer att inkludera ett flödesschema för systematisk hantering av Lex Sarah-utredningar och en skriftlig åtgärdsplan. Trots få årliga anmälningar planeras analyser för att identifiera förbättringsmöjligheter. Kommunen erbjuder e-tjänsten "Säg vad du tycker" för klagomål och synpunkter, vilket tas upp av berörd nämnd för att förbättra verksamheten. Detta kan potentiellt utvecklas till att ske mer kontinuerligt och systematiskt. Efter den årliga brukarundersökningen 2023 har en arbetsgrupp identifierat tre förbättringsområden inom hemtjänsten, med aktiviteter som ska prioriteras och följas upp i september 2024. Dessa kan integreras i kvalitetsberättelsen för kontinuerlig förbättring. I Stratsys finns verktyg för strukturerad hantering av risker och avvikelser, vilket möjliggör identifiering och utvärdering av risker, åtgärder, samt uppföljning av avvikelsestatistik på aggregerad nivå. Treserva används för registrering av avvikelser, men Stratsys kan integrera befintliga system för automatisk insamling av statistik.

Gällande revisorernas tillägg om betoning av vikten av att rutiner och riktlinjer implementeras och fungerar som ett stöd för den utförande personalen har vård- och omsorgsnämnden infört utvecklingsledare för äldreomsorgen som ska hjälpa till med implementering av nya lagar, riktlinjer, rutiner, arbetssätt, samt kompetensutveckling. Arbetet med att uppdatera inskolningsrutinen för ny hemtjänstpersonal pågår. Nämnden ska se över en ökad tillgänglighet av riktlinjerna i verksamheterna. EY:s granskning rekommenderar att utveckla rutiner eller riktlinjer för samverkan mellan hemtjänst och hemsjukvård. En rutin för teamträffar har uppdaterats, och kontinuerlig granskning och förbättring av arbetsprocesserna är viktig för att säkerställa effektivitet och kvalitet.

2.2 Uppföljande iakttagelser 2025

Granskad nämnd: vård- och omsorgsnämnden

Iakttagelser 2025

1. Kvalitetsledningssystemet har delvis implementerats. Nyckelpersoner har utbildats och alla enhetschefer kommer att lära sig systemet under 2025. Ledningssystemet i Stratsys bygger på Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete.
2. Kontoret uppger att den nya modulen i Stratsys började användas i slutet av 2024, vilket ger en begränsad rapport för år 2024:s kvalitetsarbete. För kommande år kommer rapporten vara mer omfattande, enligt uppgift, då en kvalitetsrapport kan hämtas från systemet i slutet av varje år. Patientsäkerhetsberättelsen redovisas årligen till nämnden. Kontoret uppger att det är för tidigt att säga hur verksamhetsplanen och kvalitetsberättelsen ska integreras. De tidigare nämnda två punkterna på dagordningen finns kvar och redovisas vid varje nämndssammanträde.
3. Rutinen för avvikelshantering reviderades i december 2024 med stödmaterial för personalen. En ökning av antalet avvikelser har observerats av MAS granskning, vilket kontoret uppger bedöms som positivt ur ett kvalitets- och utvecklingsperspektiv. Lex Sarah-rutinen ska revideras igen i juli 2025 för att tydliggöra rapportering med utvärdering planerad till våren 2026. Avvikelser sammanställs i patientsäkerhetsberättelsen. Även inkomna synpunkter sammanställs och redovisas till nämnden.

Avvikelser hanteras i Treserva. En digital funktion för avvikelserapportering saknas i verksamhetssystemet Viva, men förvaltningen har kravställt att funktionen ska finnas vid införandet av ett gemensamt verksamhetssystem som planeras till hösten 2025.

En ny process för hantering av synpunkter och klagomål via kommunens e-tjänst har införts. Brukarundersökningen 2024 identifierade utvecklingsområden, där vidtagna åtgärder ska följas upp i samband med att 2025-års undersökningsresultat presenteras under hösten.

Anställdas synpunkter hanteras på olika sätt utifrån rapportering (t ex på medarbetarsamtal och arbetsplatsträffar) och dokumenteras för förbättringsåtgärder. Medarbetarundersökningar/arbetsmiljömätning görs två gånger om året, och svarsfrekvensen har ökat från 76% till 81%.

Kontoret uppger att arbetet med riktlinjer och rutiner fortlöper enligt plan. Under våren 2025 har ett omtag genomförts med verksamhetsträffar där utvecklingsledare som ny deltagare numera deltar aktivt. Rutinen för inskolning av ny hemtjänstpersonal har uppdaterats för att skapa en enhetlig introduktion för hela äldreomsorgen. Samverkansformerna mellan hemsjukvård och omsorgspersonal/omsorgsverksamheter varierar inom förvaltningen. Nya rutiner för överrapportering mellan skift har införts och implementerats under våren 2025 och behöver utvärderas till hösten. Utvecklingsarbete mellan hemsjukvård och hemtjänst planeras för att säkerställa en systematisk och spårbar arbetsprocess. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att stärka samverkan för en mer sammanhållen och patientcentrerad vård och omsorg.

2.3 Bedömning 2025

Granskad nämnd: vård- och omsorgsnämnden

Bedömning

Sammantaget bedömer vi att revisionens rekommendationer delvis har beaktats.

- 1. Vård- och omsorgsnämnden har delvis åtgärdat rekommendationen.** Kvalitetsledningssystemet, som bygger på SOSFS 2011:9, är under implementering.
- 2. Vård- och omsorgsnämnden har delvis åtgärdat rekommendationen.** Uppföljningen till nämnden har utvecklats med ytterligare rapportering framgent. Den nya modulen i Stratsys började användas i slutet av 2024, vilket ger en begränsad rapport för år 2024:s kvalitetsarbete. För kommande år kommer rapporten, enligt uppgift, att vara mer omfattande. Patientsäkerhetsberättelsen redovisas årligen till nämnden. Uppföljning av hemtjänsten finns sedan snart två år tillbaka som stående punkter på dagordningen vid varje nämndssammanträde.
- 3. Vård- och omsorgsnämnden har delvis åtgärdat rekommendationen.** En utveckling har skett av hur brukares och medarbetares synpunkter, samt Lex-Sarah-anmälningar omhändertas. En ny process för hantering av synpunkter och klagomål via kommunens e-tjänst har införts. Anställdas synpunkter omhändertas på olika sätt och svarsfrekvensen på medarbetarundersökningar har ökat. Utveckling av rutiner för avvikelshantering och Lex-Sarah-anmälningar har skett och pågår. Avvikelse sammanställs i patientsäkerhetsberättelsen och inkomna synpunkter sammanställs och redovisas till nämnden.

3. Granskning av arbetet med elever i behov av särskilt stöd

Granskad nämnd: utbildningsnämnden

Sammanfattning 2023

Syftet med granskningen var att bedöma om utbildningsnämnden säkerställt ett ändamålsenligt arbetssätt avseende särskilt stöd i grundskolan.

Granskningens sammanfattade bedömning var att utbildningsnämnden delvis säkerställt ett ändamålsenligt arbetssätt. Bedömningen grundades i noterade utvecklingsmöjligheter bland annat vad gällde rutiner för arbetet med särskilt stöd.

Vidare noterades att andelen åtgärdsprogram var avsevärt lägre än andelen som inte uppnår betygskriterium i samtliga ämnen. Detta indikerade att det fanns elever som inte fångades upp och gavs det stöd som de enligt lag har rätt till, eller att stöd som ges i form av extra anpassningar inte fick avsedd effekt.

I granskningen noterades att det saknades en dokumenterad beskrivning av ansvarsfördelning och samarbete mellan elevhälsan, eleven och dennes vårdnadshavare.

Utbildningsnämnden bedömdes inte tillräckligt följa upp arbetet med särskilt stöd eller säkerställa att erforderliga resurser fanns för att bedriva arbetet.

Rekommendationer

Utbildningsnämnden:

1. Säkerställ att det finns ändamålsenliga rutiner som tydliggör formerna för arbetet med särskilt stöd.
2. Säkerställ en tydlig och dokumenterad ansvarsfördelning mellan de lokala elevhälsoteamen och den centrala elevhälsan.
3. Stärk uppföljningen för att säkerställa att erforderliga resurser finns och att vidtagna insatser bidrar till önskat resultat.

3.1 Utbildningsnämndens svar 2024

Granskning av arbetet med elever i behov av särskilt stöd

Utbildningsnämndens svar 2024

I nämndens svar beskrivs de åtgärder som förvaltningen planerar vidta utifrån granskningens rekommendationer:

1. Utbildningsnämnden kommer under hösten 2024 att kunna ta del av förvaltningens barn- och elevhälsoplan, vilken revideras av förvaltningen. I barn- och elevhälsoplanen utformas övergripande rutiner som tydliggör formerna för arbetet med särskilt stöd.
2. I barn- och elevhälsoplanen preciseras ansvarsfördelningen mellan skolornas elevhälsoteam och den centrala elevhälsan.
3. Vid utbildningsnämndens heldagssammanträde i september kommer nämnden och förvaltningen föra dialog kring hur nämnden kan stärka uppföljningen kopplat till resurser, insatser och önskat resultat.

3.2 Uppföljande iakttagelser och bedömning 2025

Granskning av arbetet med elever i behov av särskilt stöd

Uppföljande iakttagelser 2025

1. Kontoret uppger att barn- och elevhälsoplanen reviderades våren 2025 för att förtydliga arbetet kring särskilt stöd. Rutinerna för särskilt stöd har aktualiserats på enheterna och implementeringen kommer att följas upp under hösten 2025 för att säkerställa en likvärdig tillämpning. Utredning om särskilt stöd har inkluderats som en särskild insats i den reviderade rutinen för närvaro, vilket syftar till att stärka det förebyggande och främjande arbetet, samt säkerställa tidiga insatser för barn och elever i behov av stöd. Åtgärderna syftar till att skapa en tydligare struktur för samverkan och ansvarsfördelning inom elevhälsoarbetet, med målet att alla barn och elever ska få det stöd de har rätt till i rätt tid.
2. Kontoret uppger att i den reviderade barn- och elevhälsoplanen har ansvarsfördelningen mellan central och lokal elevhälsa tydliggjorts. Samtliga uppdrag till den centrala barn- och elevhälsan ska nu föregås av en dialog i elevhälsomöte med representant från central barn- och elevhälsa. Rutinen syftar till att säkerställa en gemensam syn på elevens behov, möjliggöra en samsyn kring insatsen samt främja en helhetssyn på elevens situation.
3. Nämnden kommer terminsvis att få uppföljning av hur tilläggsbelopp har fördelats till olika enheter. Syftet är att ge en samlad bild av resursfördelningen kopplad till elevers behov av extraordinärt stöd, samt att säkerställa transparens och likvärdighet i beslut och tilldelning. Uppföljningen kommer att innehålla en sammanställning av beviljade tilläggsbelopp, eventuella skillnader mellan enheter, samt en övergripande beskrivning av det stöd som finansierats. Den första uppföljningen till nämnden redovisas i september och avser tilläggsbelopp för vårterminen 2025, samt fördelningen för höstterminen 2025.

Bedömning 2025

Sammantaget bedömer vi att revisionens rekommendationer delvis har beaktats.

1. **Utbildningsnämnden har delvis åtgärdat rekommendationen.** En utveckling av rutiner som tydliggör formerna för arbetet med särskilt stöd har skett och pågår, genom barn- och elevhälsoplanen som reviderades våren 2025. Rutinerna för särskilt stöd har aktualiserats på enheterna och implementeringen kommer att följas upp under hösten 2025 för att säkerställa en likvärdig tillämpning.
2. **Utbildningsnämnden har åtgärdat rekommendationen.** I den reviderade barn- och elevhälsoplanen har ansvarsfördelningen mellan central och lokal elevhälsa tydliggjorts.
3. **Utbildningsnämnden har delvis åtgärdat rekommendationen.** Uppföljningen av arbetet med särskilt stöd ska stärkas genom att nämnden terminsvis kommer att få uppföljning. Vi har ännu inte sett implementeringen av detta, vilket påverkar vår bedömning.

Datum
 2025-09-24

Ärendemening / ärendenummer	Ansvarig	Beslutsdatum och §	Uppdrag/sammanfattning	B/MI	Uppdrag klart/återrapportering
Förvaltningschefens rapport Lex Sarah/Lex Maria Kö till särskilt boende Statistik i verksamheterna Aktuellt läge i hemtjänsten				MI	Varje nämnd
Handlingsplaner med mål och mått			Information	MI	Maj, delår, november, bokslut
MAS rapport				MI	April och september
Ekonomisk uppföljning	Pål Näslund	2015-11-27	Uppföljning varje månad muntlig föredragning Uppföljning för beslut per mars, april och oktober	MI B	Varje nämnd förutom feb och december April, Maj och november
Redovisning åtgärder/orsaker sjukskrivningstal	HR	2017-08-30		MI	April och december

Ankom: 2025-09-17 Ärende: VON.2025.57 Handling: 574722

Datum

B = Beslutsärende med tjänsteskrivelse
 MI = Muntlig information

Ärendemening / ärendenummer	Ansvarig	Beslutsdatum och §	Uppdrag/sammanfattning	B/MI	Uppdrag klart/återrapportering
Genomförandeplaner			Uppdrag till vård- och omsorgsförvaltningen att utreda hanteringen av genomförandeplaner		December 2025
Digitala arbetsprov/språkombud		2020-11-24	Uppföljning	MI	Februari varje år
Välfärdsteknik		2017-05-30 2019-03-26	Plan för fortsatt införande - återrapport	MI	Q3 2025
Kvalitetsberättelse					Maj 2025

